

სამოქალაქო პროცესი

კრებულში გამოქვეყნებულია ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისა და სამართლის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები. ამ და სხვა საქმეთა მოძებნა შესაძლებელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ვებ-გვერდზე: http://www.supremecourt.ge/default.aspx?sec_id=133&lang=1

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებანი
სამოქალაქო საქმეებზე
2015, №6

Decisions of the Supreme Court of Georgia
on Civil Cases
(in Georgian)
2015, №6

Entscheidungen des Obersten Gerichts von Georgien
in Zivilsachen
(in der georgischen Sprache)
2015, №6

Решения Верховного Суда Грузии
по гражданским делам
(на грузинском языке)
2015, №6

ტექნიკური რედაქტორი **მარიკა მაღალაშვილი**

რედაქციის მისამართი: 0110, თბილისი, ძმები ზუბალაშვილების
ქ. №32, ტელ: 298 21 03; www.supremecourt.ge

ჟურნალი გამოდის საქართველოს უზენაესი სასამართლოსა და
საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო
სასამართლოების დეპარტამენტის მხარდაჭერით

1. პროცესის ხარჯები

სახელმწიფო ბაჟის გადახდისგან გათავისუფლების საფუძვლები

განჩინება

№ას-323-304-2014

8 მაისი, 2014 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

მოსამართლე: ვ. როინიშვილი

დავის საგანი: თანხის დაბრუნება

აღწერილობითი ნაწილი:

გ. და ა. მ-მა სარჩელი აღძრეს ოზურგეთის რაიონულ სასამართლოში დ. გ-ის, გ. ტ-სა და ს. ჩ-ის მიმართ თანხის დაბრუნების მოთხოვნით.

ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2013 წლის 25 ნოემბრის გადაწყვეტილებით გ. მ-სა და ა. მ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა. გ. ტ-სა და ს. ჩ-ს მოსარჩელე გ. მ-ის სასარგებლოდ დაეკისრათ 20 000 ლარის გადახდა; დ. გ-ეს მოსარჩელე გ. მ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 4 980 აშშ დოლარის გადახდა; დ. გ-ეს მოსარჩელე ა. მ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 5 000 ლარის გადახდა.

ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს დ. გ-ემ და გ. ტ-ემ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 იანვრის განჩინებით აპელანტებს დაენიშნათ საპროცესო ვადა, სააპელაციო საჩივარში არსებული ხარვეზის შესავსებად, კერძოდ, დაზუსტებული სააპელაციო საჩივრის წარმოსადგენად და სახელმწიფო ბაჟის გადასახდელად. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 4 მარტის განჩინებით დ. გ-სა და გ. ტ-ის სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველი.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 იანვრისა და 2014 წლის 4 მარტის განჩინებები კერძო საჩივრით გაასაჩივრეს აპელანტებმა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 10 აპრილის განჩინებით დ. გ-სა და გ. ტ-

ის კერძო საჩივარი ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 იანვრის განჩინების გაუქმების მოთხოვნის ნაწილში დარჩა განუხილველი დაუშვებლობის გამო.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 4 მარტის განჩინების გაუქმების მოთხოვნის ნაწილში დ. გ-ის კერძო საჩივარი უნდა დარჩეს განუხილველად, ხოლო გ. ტ-ის კერძო საჩივარი მიღებული უნდა იქნას წარმოებაში შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, თუ საპროცესო ვადა კანონით არ არის დადგენილი, მას განსაზღვრავს სასამართლო. 63-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება გაქარწყლდება კანონით ან სასამართლოს მიერ დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ. საჩივარი ან საბუთები, რომლებიც შეტანილია საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ, განუხილველი დარჩება. ამდენად, დასახელებული მუხლიდან გამომდინარე, მხარე კანონით ან სასამართლოს მიერ დადგენილი ვადის განმავლობაში ვალდებულია, განახორციელოს მისთვის დაკისრებული მოქმედება, წინააღმდეგ შემთხვევაში, სასამართლო მიიჩნევს, რომ მხარემ დაკარგა ინტერესი დავის მიმართ.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრის განხილვა ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 396-ე მუხლის მესამე ნაწილის თანახმად, თუ საკასაციო საჩივარი არ უპასუხებს მოცემულ მუხლში ჩამოთვლილ მოთხოვნებს ან სახელმწიფო ბაჟი არ არის გადახდილი, სასამართლო ავალებს საჩივრის შემტან პირს, შეავსოს ხარვეზი, რისთვისაც უნიშნავს მას ვადას. თუ ამ ვადაში ხარვეზი არ იქნება შევსებული, საჩივარი განუხილველი დარჩება.

მითითებული ნორმებიდან გამომდინარეობს, რომ კერძო საჩივრის ხარვეზის არსებობისას სასამართლო საჩივრის ავტორს განუსაზღვრავს ვადას და დაუდგენს იმ საპროცესო მოქმედებებს, რომლებიც აღნიშნული ხარვეზის გამოსწორებისთვის უნდა შესრულდეს. სასამართლოს მიერ დანიშნულ ვადაში ხარვეზის გამოუსწორებლობა კერძო საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველია.

მოცემულ შემთხვევაში, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 10 აპრილის განჩინებით კერძო საჩივრის ავტორებს, ხარვეზის შევსების მიზნით, თითოეული კერძო საჩივრის ავტორის მიერ სახელმწიფო ბაჟის სახით 50 ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის დედნის წარმოსადგენად განჩინების ჩაბარებიდან 3 დღის ვადა მიეცთ. აღნიშნული განჩინება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით ჩაბარდა დ. გ-ეს 2014 წლის 25 აპრილს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მხარეს ან მის წარმომადგენელს უწყებით ეცნობება სასამართლო სხდომის ან ცალკეული საპროცესო მოქმედების შესრულების დრო და ადგილი. სასამართლო შეტყობინების ადრესატისათვის ჩაბარება სასამართლოს მიერ დადგენილი საპროცესო ვადის დენის დაწყების საფუძველს წარმოადგენს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60 მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, დღეებით გამოსათვლელი საპროცესო ვადის დენა იწყება იმ კალენდარული თარიღის ან იმ მოვლენის დადგომის მომდევნო დღიდან, რომლითაც განსაზღვრულია მისი დასაწყისი. ამავე კოდექსის 61-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თვეებით გამოსათვლელი ვადა გასულად ჩაითვლება ვადის უკანასკნელი თვის შესაბამის თვესა და რიცხვში. ამავე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, თუ ვადის უკანასკნელი დღე ემთხვევა უქმე და დასვენების დღეს, ვადის დამთავრების დღედ ჩაითვლება მისი მომდევნო პირველი სამუშაო დღე.

დასახელებული ნორმების თანახმად, ხარვეზის გამოსწორებისათვის დადგენილი სამდღიანი ვადის დენა დაიწყო 2014 წლის 26 აპრილს და ამოიწურა 2014 წლის 28 აპრილს. სასამართლოს მიერ დადგენილი ვადის განმავლობაში დ. გ-ეს ხარვეზი არ გამოუსწორებია და არც რაიმე შუამდგომლობით მოუმართავს სასამართლოსათვის, რაც დ. გ-ის კერძო საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო მიიჩნევს, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 4 მარტის განჩინების გაუქმების მოთხოვნის ნაწილში დ. გ-ის კერძო საჩივარი უნდა დარჩეს განუხილველად.

რაც შეეხება ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 4 მარტის განჩინების გაუქმების მოთხოვნის ნაწილში გ. ტ-ის მიერ წარმოდგენილ კერძო

საჩივარს, საკასაციო პალატა უთითებს, რომ გ. ტ-ემ ხარვეზი სასამართლოს მიერ დადგენილ ვადაში შეავსო და წარმოადგინა სახელმწიფო ბაჟის სახით 50 ლარის ჩარიცხვის დამადასტურებელი ქვითრის დედანი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მესამე ნაწილის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლოს შეუძლია გადაწყვეტილება გამოიტანოს საქმის ზეპირი მოსმენის გარეშე. სასამართლომ საქმის ზეპირი მოსმენის გარეშე განხილვის შესახებ წინასწარ უნდა აცნობოს მხარეებს.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემული კერძო საჩივარი განხილულ უნდა იქნას ზეპირი მოსმენის გარეშე.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 63-ე, 396-ე მუხლის მესამე ნაწილით, 420-ე, 401-ე, 408-ე მუხლის მესამე ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 4 მარტის განჩინების გაუქმების მოთხოვნის ნაწილში გ. ტ-ის კერძო საჩივარი მიღებულ იქნეს განსახილველად.

2. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 4 მარტის განჩინების გაუქმების მოთხოვნის ნაწილში დ. გ-ის კერძო საჩივარი დარჩეს განუხილველად.

3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სახელმწიფო ბაჟის გადახდისგან გათავისუფლების საფუძვლები

განჩინება

№ას-995-956-2014

14 ნოემბერი, 2014 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
ლ. მურუსიძე

დავის საგანი: კრების ოქმებისა და ნასყიდობის ხელშეკ-
რულების ბათილად ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ“ თბი-
ლისის საქალაქო სასამართლოში ლ. შ-ისა და სს „დ-ის“ წინააღ-
მდეგ სარჩელი აღძრა კრების ოქმების ბათილად ცნობისა და
მოპასუხეებს შორის 2013 წლის 24 დეკემბერს გაფორმებული
ნასყიდობის ხელშეკრულების ბათილად ცნობის მოთხოვნით.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა
კოლეგიის 2014 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილებით სსიპ „სა-
ხელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ სარჩელი დაკმაყო-
ფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი სს „დ-ის“ სამეთვალყურეო საბ-
ჭოს 2013 წლის 19 დეკემბრის კრების №17 და 2013 წლის 26
დეკემბრის №18 ოქმები, ასევე ბათილად იქნა ცნობილი სს „დ-
სა“ და ლ. შ-ს შორის 2013 წლის 24 დეკემბერს გაფორმებული
უძრავი ქონების ნასყიდობის ხელშეკრულება.

აღნიშნული გადაწყვეტილება ლ. შ-მ სააპელაციო წესით გა-
ასაჩივრა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმე-
თა პალატის 2014 წლის 10 ივლისის განჩინებით ლ. შ-ს განჩინე-
ბის ჩაბარებიდან 10 დღის ვადაში სახელმწიფო ბაჟის – 5000
ლარის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტის წარდგენა
დაევალა.

იმავე სასამართლოს 2014 წლის 31 ივლისის განჩინებით ლ.
შ-ის სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად სასამართლოს
მიერ განსაზღვრულ ვადაში ხარვეზის გამოუსწორებლობის გა-
მო.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება მოპასუხემ კერძო სა-

ჩივრით გაასაჩივრა. მისი მითითებით, წარდგენილი მტკიცებულებები ადასტურებდა, რომ სახელმწიფო ბაჟის გადახდა არ შეეძლო, რის გამოც, ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლება მოითხოვა, სააპელაციო სასამართლომ კი, ეს შუამდგომლობა არ გაითვალისწინა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ განიხილა კერძო საჩივარი, შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული განჩინების სამართლებრივი დასაბუთებულობა და მიიჩნევს, რომ ლ. შ-ის კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

მოცემულ შემთხვევაში, ლ. შ-ის სააპელაციო საჩივარი სახელმწიფო ბაჟის გადაუხდელობის გამო დარჩა განუხილველად. კერძო საჩივარს ერთვის ლ. შ-ის საპენსიო მონაშობა, რომლის თანახმადაც, ეს უკანასკნელი მე-2 ჯგუფის ინვალიდია.

„სახელმწიფო ბაჟის“ შესახებ კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის „მ“ ქვეპუნქტის თანახმად, ინვალიდები, ინვალიდთა საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, მათი დაწესებულებები, სასწავლო – სწავრმო ორგანიზაციები და გაერთიანებები საერთო სასამართლოებში განსახილველ საქმეებზე სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან ყველა სარჩელზე თავისუფლდებიან, შესაბამისად, ლ. შ-ე სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებულია, კერძო საჩივარი საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.

საკასაციო სასამართლო ასევე აღნიშნავს, რომ ლ. შ-მ თავის კერძო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადაიხადა. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 42-ე მუხლი ითვალისწინებს ზედმეტად გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის დაბრუნების შესაძლებლობას. ვინაიდან ლ. შ-ე ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებულია, კერძო საჩივარზე გადახდილი ბაჟი უნდა დაუბრუნდეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე, 412-ე, 42-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ლ შ-ის კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 31 ივლისის განჩინება და

საქმე ლ. შ-ის სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის შემოწმების ეტაპიდან ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;

3. ლ. შ-ს დაუბრუნდეს 12/09/2014 წლის №1 საგადახდო დავლებით გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი – 50 ლარი შემდეგი ანგარიშიდან: ქ. თბილისი, სახელმწიფო ხაზინა, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №200122900, სახაზინო კოდი 3 0077 3150;

4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სახელმწიფო ბაჟის გადახდისგან გათავისუფლების საფუძვლები

განჩინება

№ას-255-242-2015

23 მარტი, 2015 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა**
**შემადგენლობა: ბ. ალავეციე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
პ. ქათამაძე**

დავის საგანი: განქორწინება, ალიმენტის დაკისრება, ქონების თანამესაკუთრედ ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

ე. ს-მ სარჩელი აღძრა სასამართლოში დ. ს-ის მიმართ 2001 წლის 7 ოქტომბერს სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს ძველი თბილისის სამსახურის მიერ №211 სააქტო ჩანაწერით რეგისტრირებული ქორწინების შეწყვეტის, არასრულწლოვანი შვილების: ნ. ს-სა და ქ. ს-ის სასარგებლოდ ალიმენტის – თითოეული-სათვის თვეში 2 000 ლარის დაკისრების, ასევე მოპასუხის სახელზე რეგისტრირებული უძრავ-მოძრავი ქონების თანამესაკუთრედ ცნობის მოთხოვნით.

მოპასუხემ სარჩელი ნაწილობრივ, განქორწინებისა და ალიმენტის დაკისრების ნაწილში ცნო, მოპასუხის განმარტებით, ის თანახმაა გადაიხადოს ალიმენტი, თუმცა არა სარჩელით მოთხოვნილი ოდენობით, რაც შეეხება თანამესაკუთრედ ცნობას,

მოპასუხემ ამ ნაწილში სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 9 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით ე. ს-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, დ. ს-ს და ე. ს-ს შორის 2001 წლის 7 ოქტომბერს რეგისტრირებული ქორწინება შეწყდა და №211 ქორწინების სააქტო ჩანაწერი გაუქმდა, მოპასუხეს არასრულწლოვანი შვილების: 2002 წლის 6 დეკემბერს დაბადებული ნ. ს-ისა და 2010 წლის 22 თებერვალს დაბადებული ქ. ს-ის სასარგებლოდ დაეკისრა აღიშენების გადახდა ყოველთვიურად 270-270 ლარის ოდენობით, რომლის გადახდევინება დაინყო სარჩელის აღძვრის დღიდან ბავშვების სრულწლოვანებამდე. ამავე გადაწყვეტილებით ე. ს-ე ცნობილ იქნა მოპასუხის საკუთრებად რეგისტრირებული შემდეგი უძრავი ქონების 1/2-ის თანამესაკუთრედ: ქ.თბილისი, ქ-ის ქ. №11, კოსტავას შესახვევი 2-ის №3, ბლოკი „ბ“, ბინა №42; ქ.თბილისი ქ-ის ქ. №11, კოსტავას ქუჩა მეორე შესახვევი №3, „ბ“ ბლოკი, მე-8 სართული, საერთო ფართი – 13,07 კვ.მ; მოსარჩელე ცნობილ იქნა მოპასუხის სახელზე რეგისტრირებული ავტომანქანა LEXUS RX 350-ის 1/2-ის თანამესაკუთრედ; ე. ს-ე ასვე ცნობილ იქნა 1/2 წილის მესაკუთრედ დ. ს-ის სახელზე რეგისტრირებული წილებიდან შემდეგ სანარმოებში: ა) შპს „ფ-ი“ (ს/კ ...) დ. ს-ის სახელზე რეგისტრირებული 50%-ის წილის 1/2 წილის მესაკუთრედ; ბ) შპს „გ-ი“ (ს/კ ...) დ. ს-ის სახელზე რეგისტრირებული 45%-ის 1/2-ის მესაკუთრედ; გ) შპს „გ-ში“ (ს/კ ...) დ. ს-ის სახელზე რეგისტრირებული 40%-ის 1/2-ის მესაკუთრედ; დ) შპს „კ-ში“ (ს/კ ...) დ. ს-ის სახელზე რეგისტრირებული 100%-ის 1/2-ის მესაკუთრედ; ე) შპს „ს-ი“ (ს/კ ...) დ. ს-ის სახელზე რეგისტრირებული 100%-ის 1/2-ის მესაკუთრედ. დ. ს-ს ე. ს-ის სასარგებლოდ დაეკისრა შპს „რ-ის“ (ს/კ ...) კაპიტალში 2014 წლის 23 მაისამდე მოპასუხის სახელზე რეგისტრირებული 100%-იანი რეალიზებული წილიდან ე. ს-ის კუთვნილი 1/2-ის სანაცვლოდ 125 000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის; შპს „ე-ის“ (ს/კ ...) კაპიტალში 2014 წლის 15 მაისამდე დ. ს-ის სახელზე რეგისტრირებული 100%-იანი რეალიზებული წილიდან ე. ს-ის კუთვნილი 1/2-ის სანაცვლოდ 190 000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდა.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოპასუხემ და მისი ნაწილობრივ გაუქმება მოითხოვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 26 იანვრის განჩინებით დ. ს-ის შუამ-

დგომლობა სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლების შესახებ არ დაკმაყოფილდა, ხოლო მისი სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგი დასაბუთებით:

პალატამ დადგენილად ცნო, რომ ამავე სასამართლოს 2014 წლის 1 დეკემბრის გაჩინებით დ. ს-ს სააპელაციო საჩივარში არსებული ხარვეზის გამოსასწორებლად განესაზღვრა 10 დღის ვადა და დაევალა: გადაეხადა სახელმწიფო ბაჟი – 5 000 ლარი და ამ განჩინებით დადგენილ ვადაში წარედგინა სააპელაციო სასამართლოში;

სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 1 დეკემბრის განჩინება დ. ს-ის წარმომადგენელ მ. მ-ს ოჯახის წევრს – თ. მ-ს ჩაბარდა 2015 წლის 13 იანვარს;

2015 წლის 22 იანვარს სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა დ. ს-მა, რომელმაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 47-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე მოითხოვა სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან განთავისუფლება და სააპელაციო საჩივრის წარმოებაში მიღება. განმცხადებლის მითითებით საქმეში წარმოდგენილია საბანკო ანგარიშებიდან ამონაწერები, შემოსავლების სამსახურის, საჯარო რეესტრის, შსს მომსახურების სააგენტოსა და ბანკის მიერ გაცემული ცნობები, რომლებიც უტყუარად დაადასტურებენ მის მძიმე ფინანსურ მდგომარეობას და ფულადი სახსრების უქონლობას. აპელანტმა ასევე წარადგინა შემოსავლების სამსახურის 2015 წლის 21 იანვრის ცნობა, რომლის თანახმადაც სსკ-ის 154-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე წარდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, შემოსავლების სამსახურის ერთიანი ელექტრონული ბაზის 2015 წლის 20 იანვრის მონაცემებით, ფ/პ დ. ს-ს 2014 წელს მიღებული დასაბეგრი შემოსავალი არ უფიქსირდებოდა.

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 47-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 102-ე მუხლით და მიიჩნია, რომ აპელანტის შუამდგომლობა სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან განთავისუფლების შესახებ დაუსაბუთებელი იყო. საქმის მასალებით უტყუარად არ დასტურდებოდა აპელანტის მძიმე ქონებრივი მდგომარეობა და სახელმწიფო ბაჟის გადახდის შეუძლებლობა. შემოსავლების სამსახურის მიერ გაცემული ცნობის მიხედვით, მართალია, დ. სპარსიაშვილს, როგორც ფიზიკურ პირს 2014 წელს მიღებული დასაბეგრი შემოსავალი არ უფიქსირდებოდა, მაგრამ საქმეში წარმოდგენილი დოკუმენტებით დასტურდებოდა, რომ მის სახელზე რეგისტრირებული იყო არა ერთი უძრავ-მოდრავი ქონება და ნილები სხვადასხვა სანარმოებში.

პალატამ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მე-5 და მე-7 ნაწილების თანახმად, რადგან დ. ს-ს არ გამოუსწორებია 2014 წლის 1 დეკემბრის განჩინებით დადგენილი ხარვეზი, ამასთან, რადგანაც არ არსებობდა სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან მისი გათავისუფლების საფუძველი, ხოლო წარდგენილი განცხადება არ შეიცავდა შუამდგომლობას სასამართლოს მიერ დანიშნული ხარვეზის შევსების ვადის გაგრძელების შესახებ, მიიჩნია, რომ არსებობდა ამავე კოდექსის 374-ე მუხლის შესაბამისად, სააპელაციო საჩვრის განუხილველად დატოვების წინაპირობა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე კერძო საჩივარი შეიტანა დ. ს-მა და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი დასაბუთებით:

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება უკანონოა, რადგანაც მხარემ მას მიმართა შუამდგომლობით სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლების თაობაზე. შუამდგომლობის საფუძველს წარმოადგენდა მისი ფინანსური მდგომარეობა. ის გარემოება, რომ აპელანტს არ გააჩნდა შემოსავალი, დასტურდებოდა მის მიერ წარდგენილი საგადასახადო ორგანოს მიერ გაცემული ცნობით. მართალია სააპელაციო სასამართლომ გაითვალისწინა ეს მტკიცებულება, თუმცა შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველად მიიჩნია ის, რომ აპელანტს გააჩნდა აქტივები, უძრავ-მოძრავი ქონება და წილები სხვადასხვა საწარმოში.

სააპელაციო სასამართლომ ისე მიიღო გადაწყვეტილება შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ, რომ არ შეამოწმა საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებები: საჯარო რეესტრის ამონაწერები, რომლებითაც დასტურდება უძრავ ქონებაზე იპოთეკის უფლების რეგისტრაცია, ხოლო მოთხოვნის ოდენობა მნიშვნელოვნად აღემატება ქონების ღირებულებას. სასამართლოს ასევე არ შეუფასებია პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინებები, რომელთა შედეგადაც უძრავ ქონებასა და საწარმოებში არსებულ მოპასუხის წილებს ადევს ყადაღა. ყოველივე აღნიშნული, მხარის მოსაზრებით, ადასტურებს მის ობიექტურ შეუძლებლობას, გამოიყენოს აქტივები და გადაიხადოს სახელმწიფო ბაჟი, ამასთანავე მისი კუთვნილი უძრავი ქონებები, არსებული ვალდებულებების გამო, გასხვისდა აუქციონზე. სააპელაციო პალატამ მხარეს შეუზღუდა უფლების დაცვის შესაძლებლობა, მას შეეძლო შუამდგომლობის თუნდაც ნაწილობრივ დაკმაყოფილებით გადაევადა მისი სახელმწიფო ბაჟის გადახდა ან გონივრულ ოდენო-

ბამდე შეემცილებინა იგი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 18 მარტის განჩინებით დ. ს-ის კერძო საჩივარი მიღებულ იქნა განსახილველად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ შეისწავლა დ. ს-ის კერძო საჩივრის საფუძვლიანობა, საქმის მასალები, გასაჩივრებული განჩინების სამართლებრივი დასაბუთება და მიიჩნევს, რომ კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად კი, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

განსახილველ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლოს შეფასების საგანს წარმოადგენს სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლების შესახებ შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმისა და ამ გზით სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების კანონიერება.

უპირველეს ყოვლისა, საკასაციო სასამართლო ყურადღებას გაამახვილებს საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის პირველი პუნქტით განმტკიცებულ პრინციპზე, რომლის თანახმადაც, ყოველ ადამიანს უფლება აქვს თავის უფლებათა და თავისუფლებათა დასაცავად მიმართოს სასამართლოს. კონსტიტუციით გარანტირებული ამ უფლების კონკრეტულ რეალიზაციას წარმოადგენს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილით გარანტირებული სასამართლოსადმი ხელმისაწვდომობა, თუმცა უპირატესად უნდა აღინიშნოს, რომ სასამართლოსადმი ხელმისაწვდომობის უფლება აბსოლუტური ხასიათის არაა და იგი შეიძლება მხოლოდ კანონისმიერ, ლეგიტიმურ შეზღუდვას ემყარებოდეს (სსსკ 2.2 მუხლი). ამგვარ შეზღუდვათაგან ერთ-ერთს წარმოადგენს ამავე კოდექსის მე-5 მუხლით განსაზღვრული მხარეთა თანასწორობა კანონისა და სასამართლოს წინაშე. თანასწორობის პრინციპის დაცვის მექა-

ნიზმი საპროცესო კანონმდებლობაში მრავლადაა, რომელთაგან ერთ-ერთს წარმოადგენს 215-ე მუხლი. ნორმის პირველი ნაწილის პირველი წინადადების თანახმად, სასამართლოში საქმის განხილვისას შუამდგომლობა სასამართლოს წარედგინება წერილობითი ფორმით, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მხარე ახალი არსებითი გარემოების საფუძველზე შუამდგომლობას დააყენებს სასამართლო სხდომაზე. შუამდგომლობა უნდა იყოს დასაბუთებული; მასში კონკრეტულად უნდა მიეთითოს მოთხოვნა და მისი არგუმენტაცია.

ამ თვალსაზრისით საკასაციო სასამართლო ყურადღებას გამახვილებს დავის რამდენიმე ფაქტობრივ გარემოებაზე:

საქმეში წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივრით დ. ს-ი მოითხოვდა საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების კონკრეტულ ნაწილში გაუქმებას, შესაბამისად, მითითებული ჰქონდა ის ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძველები, რომლებიც, მისი მოსაზრებით, ასაბუთებდა სააპელაციო მოთხოვნას. სააპელაციო საჩივარი არ შეიცავს შუამდგომლობას ქონებრივი მდგომარეობის გამო სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებისა თუ მისი გადახდის გადავადების თაობაზე;

სადავოს არ წარმოადგენს ის გარემოებაც, რომ დ. ს-ის სა-მოქალაქო საპროცესო კოდექსის 46-ე მუხლის არც ერთი ნაწილით არ არის გათავისუფლებული სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან;

ამ გარემოებათა მხედველობაში მიღებით სააპელაციო სასამართლომ ხარვეზი დაუდგინა სააპელაციო საჩივარს და აპელანტს დააკისრა სახელმწიფო ბაჟის გადახდა, რომლის ოდენობაც, სასამართლოს შეფასებით, წარმოადგენდა 5 000 ლარს;

ხარვეზის დადგენის შესახებ განჩინებაში ასახული მსჯელობა სახელმწიფო ბაჟის ოდენობის თაობაზე მხარეს სადავოდ არ გაუხდია;

აპელანტმა სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლება ითხოვა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ეცნობა დადგენილი ხარვეზის თაობაზე, შუამდგომლობა კი დასაბუთებულია არა რაიმე ახალი გარემოებით, რომელიც სააპელაციო საჩივრის წარდგენის დროისათვის არ არსებობდა, არამედ სწორედ საჩივრის წარდგენის დროს არსებული მდგომარეობით. წარდგენილი განცხადების შესწავლით დასტურდება, რომ მხარე მოითხოვს საქმეში უკვე არსებული მტკიცებულებების შეფასებას, რომელიც დაადასტურებს მის ქონებრივ მდგომარეობას, რაც შეეხება განცხადებაზე დართულ მტკიცებულებას, მართალია, იგი 2015 წლის 21 იანვრითაა დათარიღებული, თუმცა ეს მტკიცებულება

ასახავს 2014 წელს არსებულ დ. ს-ის ქონებრივ მდგომარეობას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს „სახელმწიფო ბაჟის შე-სახებ“ საქართველოს კანონის პირველ მუხლზე, რომლის თა-ნახმადაც, სახელმწიფო ბაჟი არის საქართველოს ბიუჯეტებში შენატანი, რომელსაც იხდიან ფიზიკური და იურიდიული პირე-ბი სახელმწიფოს მიერ მათი ინტერესების შესაბამისი იურიდი-ული მოქმედებების შესრულებისათვის და სათანადო საბუთე-ბის გაცემისათვის. ამავე კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნ-ქტით კი განსაზღვრულია სახელმწიფო ბაჟის გადამხდელი სუ-ბიექტები და გათვალისწინებულია, რომ სახელმწიფო ბაჟის გა-დამხდელებად ითვლებიან ფიზიკური და იურიდიული პირები, რომელთა ინტერესებიდან გამომდინარეც სპეციალურად რწმუ-ნებული დაწესებულებები ასრულებენ იურიდიულ მოქმედებებს და გასცემენ შესაბამის საბუთებს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 52-ე მუხლის პირველი წინადადებით განსაზღვრულია, რომ სასამართლო ხარჯები (სა-ხელმწიფო ბაჟი და საქმის განხილვასთან დაკავშირებული ხარ-ჯები), კანონით გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა, წი-ნასწარ შეაქვს მხარეს, რომელმაც შესაბამისი საპროცესო მოქ-მედების შესრულება მოითხოვა.

ის გარემოება, რომ კანონმდებელი დასაშვებად მიიჩნევს მი-თითებული წესიდან გამონაკლისის დაშვების შესაძლებლობას, არ არის აბსოლუტური და წარმოადგენს უკიდურეს შემთხვე-ვას, როდესაც სასამართლო მხარის მიერ წარდგენილი მტკიცე-ბულებების ყოველმხრივი შესწავლის შედეგად მივა დასკვნამ-დე, რომ სავალდებულოა გამოიყენოს საგამონაკლისო ნორმა მხარის მიმართ.

თავის მხრივ, როგორც უკვე აღინიშნა, სასამართლო საქმეს იხილავს მხარეთა თანასწორობის პრინციპის დაცვით და ამა თუ იმ მხარის მიმართ რაიმე შეღავათის გავრცელებისას გათვალის-წინებულ უნდა იქნას მეორე მხარის ინტერესები. სასამართლომ მხარეთა ინტერესებისა და წარდგენილი შუამდგომლობის კა-ნონშესაბამისობის შემოწმების გზით უნდა დაადგინოს გონივ-რული ბალანსი იმგვარად, რომ შუამდგომლობის დაკმაყოფი-ლების გზით სამართალწარმოების გაუჭიანურებლად დაცული იყოს მეორე მხარის უფლებებიც.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 47-ე და 48-ე მუხლებით დადგენილი საგამონაკლისო შემთხვევების გამოყენების წინა-პირობაა შუამდგომლობის დროულად და დადგენილი წესით წარდგენა, ასევე მხარის მიერ ქონებრივი მდგომარეობის უტ-ყუარად დადასტურება, კერძოდ, შუამდგომლობის ავტორი მხა-

რე ვალდებულია, სასამართლოს წინაშე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილი წესით, სათანადო მტკიცებულებების წარდგენის გზით დაადასტუროს მისი მძიმე ქონებრივი მდგომარეობა, რათა სასამართლოს გაუჩნდეს მყარი შინაგანი რწმენა, რომ მხარეს არ შეუძლია გადაიხადოს სახელმწიფო ბაჟი და სწორედ კანონით გათვალისწინებული შეღავათების გამოუყენებლობა გამოიწვევს სადავოდ მიჩნეული უფლების სასამართლოს წესით დაცვის რეალიზების შეზღუდვას მოდავე მხარის მიმართ. მოცემულ შემთხვევაში კი, სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ ამგვარი მტკიცებულებები მხარეს არ წარუდგენია (სასამართლო განჩინებებით ყადაღა დადებული სადავო ქონებს 1/2 ნაწილზე, რომელზე პრეტენზიასაც მოსარჩელე აცხადებდა), ხოლო ის გარემოება, რომ მოპასუხის საკუთრებად რეგისტრირებული ქონება გაყიდულია საქმის მასალებით დადასტურებული არ არის. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა იზიარებს გასაჩივრებული განჩინების დასკვნას, რომ მხარეს არც დადგენილი ხარვეზი გამოუსწორებია და არც საპროცესო ვადის გაგრძელება მოუთხოვია, რის გამოც, სასამართლომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მე-5 და მე-7 ნაწილების, ასევე 374-ე მუხლის თანახმად, მართებულიად დატოვა განუხილველად სააპელაციო საჩივარი.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. დ. ს-ის კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს უსაფუძვლობის გამო.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 26 იანვრის განჩინება დარჩეს უცვლელად.
3. კერძო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

2. საპროცესო ვადები

საპროცესო მოქმედების შესრულების ვადა

განჩინება

№ას-137-129-2014

17 მარტი, 2014 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობა

აღწერილობითი ნაწილი:

სს „კ. ს. ბ-მა“ თბილისის საქალაქო სასამართლოში თ. თ-ის წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა და მოითხოვა მოპასუხისათვის 12190,35 აშშ დოლარის გადახდის დაკისრება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 10 სექტემბრის გადაწყვეტილებით სს „კ. ს. ბ-ის“ სასარჩელო მოთხოვნები დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ: თ. თ-ეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 3836,74 აშშ დოლარი. თ. თ-ეს 2013 წლის 6 ივნისიდან ვალდებულების სრულ დაფარვამდე სს „კ. ს. ბ-ის“ სასარგებლოდ დაეკისრა ყოველდღიურად 0,7 აშშ დოლარის ანაზღაურება. სს „კ. ს. ბ-ის“ სასარჩელო მოთხოვნა მოპასუხისთვის 8353,61 აშშ დოლარის გადახდის დაკისრების ნაწილში არ დაკმაყოფილდა.

გადაწყვეტილება თ. თ-ემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა. აპელანტმა მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება, ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა 2355.74 აშშ დოლარის, პირგასამტეხლოს სახით ყოველდღიურად 0.7 აშშ დოლარისა და პროცენტის დაკისრების ნაწილში.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 25 ნოემბრის განჩინებით სააპელაციო საჩივარს დაუდგინდა ხარვეზი და აპელანტს დაევალა სახ. ბაჟის გადახდა 135.75 აშშ დოლარის ოდენობით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 4 დეკემბრის განჩინებით თ. თ-ის განცხადება დაკმაყოფილდა და ამ უკანასკნელს სააპელაციო სა-

ჩივარზე ხარვეზის შესავსებად დადგენილი საპროცესო ვადა გაუგრძელდა 7 დღით.

2013 წლის 25 დეკემბერს აპელანტის წარმომადგენელმა ხარვეზის შევსების შესახებ განცხადებით მომართა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს და წარმოადგინა სახ. ბაჟის, 231.48 ლარის, გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის დედანი.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 25 დეკემბრის განჩინებით თ. თ-ის სააპელაციო საჩივარი განუხილველად დარჩა.

სააპელაციო სასამართლოს მითითებით საქმეში წარმოდგენილი საფოსტო უკუგზავნილით დასტურდება, რომ საპროცესო ვადის გაგრძელების შესახებ განჩინება თ. თ-ეს 2013 წლის 11 დეკემბერს ჩაბარდა. ხარვეზის შევსების 7-დღიანი ვადის ათვლა დაიწყო 2013 წლის 12 დეკემბრიდან. აღნიშნული საპროცესო ვადა 2013 წლის 18 დეკემბერს ამოიწურა. საფოსტო კონვერტით დასტურდება, რომ აპელანტის წარმომადგენელმა ი. ჩ-ემ ხარვეზის შევსების შესახებ განცხადება ფოსტას ჩააბარა მითითებული ვადის გასვლის შემდგომ – 2013 წლის 21 დეკემბერს.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება თ. თ-ის წარმომადგენელმა ი. ჩ-ემ კერძო საჩივრით გაასაჩივრა. მისი მითითებით, გზავნილი 2013 წლის 18 დეკემბერს 18:40:32 საათზე ჩააბარა შპს „საქართველოს ფოსტის“ კურიერს, რაც აისახა ელექტრონულ პროგრამაში. გზავნილის გადაცემა დადასტურდა კურიერის ხელმოწერით, თუმცა კონვერტს ბეჭედი დაერტყა უკვე საფოსტო განყოფილებაში წარდგენის შემდეგ.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის განხილვისა და საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ თ. თ-ის წარმომადგენელი ი. ჩ-ის კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის მიხედვით, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით.

იმავე კოდექსის 404-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საკასაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას საკასაციო საჩივრის ფარგლებში.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს კერძო საჩივრის ავტორის მტკიცებას, რომ გზავნილი საპროცესო ვადის ამოწურვამ-

დე ჩაბარდა ფოსტას.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმის მასალებით ირკვევა, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 4 დეკემბრის განჩინებით თ. თ-ის განცხადება დაკმაყოფილდა და ამ უკანასკნელს სააპელაციო საჩივარზე ხარვეზის შესავსებად დადგენილი საპროცესო ვადა გაუგრძელდა 7 დღით. განჩინება თ. თ-ეს 2013 წლის 11 დეკემბერს ჩაბარდა, შესაბამისად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60 მუხლიდან გამომდინარე, ხარვეზის შევსებისათვის დადგენილი ვადის ათვლა 12 დეკემბრიდან დაიწყო და 18 დეკემბერს ამოიწურა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 61-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად საპროცესო მოქმედება, რომლის შესასრულებლადც დადგენილია ვადა, შეიძლება შესრულდეს ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაოთხ საათამდე. თუ საჩივარი, საბუთები ან ფულადი თანხა ფოსტას ან ტელეგრაფს ჩაჰბარდა ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაოთხ საათამდე, ვადა გასულად არ ჩაითვლება.

მოცემულ შემთხვევაში, კერძო საჩივრის ავტორის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებებით დასტურდება, რომ ი. ჩ-ემ შპს „საქართველოს ფოსტის“ კურიერს შპს „რ. ს-ოს“ სახელით თბილისის სააპელაციო სასამართლოში გასაგზავნად გადასცა №040000443537 გზავნილი. გზავნილის იგივე ნომერია მითითებული თბილისის სააპელაციო სასამართლოში 2013 წლის 23 დეკემბერს შესულ თ. თ-ის ხარვეზის შევსების შესახებ განცხადების კონვერტზე. საქმის მასალებით ასევე დასტურდება, რომ შპს „რ. ს-ოს“ საფოსტო მომსახურების შესახებ ხელშეკრულება აქვს გაფორმებული შპს „საქართველოს ფოსტასთან“ და კორესპონდენციის გაგზავნაზე უფლებამოსილი პირია ი. ჩ-ე.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 61-ე მუხლის მიზნებისათვის არ იგულისხმება გზავნილის უშუალოდ საფოსტო განყოფილებაში მიტანა. საპროცესო ვადის ბოლო დღის 24:00 საათამდე გზავნილის გადაცემა ფოსტის უფლებამოსილი თანამშრომლისათვის ასევე ნიშნავს საპროცესო მოქმედების ვადაში შესრულებას.

მოცემულ შემთხვევაში დასტურდება, რომ ი. ჩ-ემ 2013 წლის 18 დეკემბერს გზავნილი შპს „საქართველოს ფოსტის“ კურიერს გადასცა. სადავო არაა, რომ იგივე გზავნილი თბილისის სააპელაციო სასამართლოში 2013 წლის 23 დეკემბერს შევიდა, ვინაიდან რეესტრში და კონვერტზე მითითებული გზავნილის ნომრები ერთმანეთს ემთხვევა, ამდენად, საკასაციო სასამართლო

მიიჩნევს, რომ თ. თ-ემ სასამართლოს ხარვეზის გამოსწორების შესახებ განცხადებით სააპელაციო სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში მიმართა და სააპელაციო საჩივარი განუხილველად არ უნდა დარჩენილიყო.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. თ. თ-ის წარმომადგენელი ი. ჩ-ის კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
 2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 25 დეკემბრის განჩინება და საქმე თ. თ-ის სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის შესამოწმებლად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;
- საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

3. მხარეთა საპროცესო უფლება უნარიანობა და ქმედუნარიანობა

მოსარჩელის მიერ სარჩელის გამოსვლა

განჩინება

№ა-786-შ-16-2015

14 აპრილი, 2015 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა**
**შემადგენლობა: ნ. ბაქაქური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ბ. ალავეიძე**

დავის საგანი: განქორწინება

აღწერილობითი ნაწილი:

გერმანიის ფედერალური რესპუბლიკის დიუსელდორფის სასამართლოს 2014 წლის 23 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით გაუქმდა მხარეებს – დ. ც-სა და ლ. ჯ-ს შორის, 2010 წლის 15 ივლისის დიუსელდორფის მმაჩის ბიუროს მიერ რეგისტრირებული ქორწინება, სარეგისტრაციო ნომრით E 1162/2010.

დ. ც-ის წარმომადგენელმა ი. ს-მ შუამდგომლობით მომართა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს და მოითხოვა დასახელებული გადაწყვეტილების საქართველოს ტერიტორიაზე ცნობა.

შუამდგომლობის ავტორის მიერ წარმოდგენილი, აპოსტილით დამონებული გადაწყვეტილებით დასტურდება, რომ ის განხილულია ზეპირი მოსმენით და სასამართლო სხდომაზე მხარეები წარმომადგენლის მეშვეობით იღებდნენ მონაწილეობას, დასტურდება ის გარემოებაც, რომ გადაწყვეტილება კანონიერ ძალაში 2015 წლის 13 იანვარს შევიდა. შუამდგომლობის ავტორის განმარტებით ირკვევა ისიც, რომ გადაწყვეტილება მისი მიმღები ქვეყნის ტერიტორიაზე აღსრულებულია, ხოლო საქმის მასალებით დადასტურებულია, რომ შუამდგომლობის ავტორი საქართველოს მოქალაქეა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 19 მარტის განჩინებით დ. ც-ის შუამდგომლობა გერმანიის ფედერალური რესპუბლიკის დიუსელდორფის სასამართლოს 2014 წლის 23 ოქტომბრის გადაწყვეტილების საქართველოს ტერიტორიაზე ცნობისა და აღსრულების

შესახებ მიღებულ იქნა წარმობაში.

2015 წლის 3 აპრილს დ. ც-ის წარმომადგენელმა ი. ს-მ განცხადებით მომართა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს და განმარტა, რომ დ. ც-მ დაკარგა ინტერესი საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ მოხდეს უცხო ქვეყნის ტერიტორიაზე გამოტანილი სასამართლოს გადაწყვეტილების ლეგალიზაცია, რის გამოც სურს საქმის უკან გახმობა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ დ. ც-ის წარმომადგენლის ი. ს-ის განცხადება შუამდგომლობის გამოხმობის თაობაზე უნდა დაკმაყოფილდეს და მისი შუამდგომლობა უნდა დარჩეს განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

„საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონის 68-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის თანახმად, უცხო ქვეყნის სასამართლო გადაწყვეტილების ცნობის საკითხს იხილავს საქართველოს უზენაესი სასამართლო.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საქართველოს საერთო სასამართლოები სამოქალაქო საქმეებს განიხილავენ ამ კოდექსით დადგენილი წესების მიხედვით.

მოცემულ შემთხვევაში სასამართლოს წარმობაშია დ. ც-ს შუამდგომლობა ლ. ჯ-ს მიმართ განქორწინების თაობაზე. დ. ც-ის წარმომადგენელმა ი. ს-მ იშუამდგომლა საქმის გამოხმობის შესახებ. პალატამ შეამონმა ი. ს-ის უფლებამოსილება და მიიჩნევს, რომ წარმომადგენელს შეუძლია გამოიხმოს შუამდგომლობა.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ დ. ც-ის წარმომადგენელ ი. ს-ის მოთხოვნა გერმანიის ფედერალური რესპუბლიკის დიუსელდორფის სასამართლოს 2014 წლის 23 ოქტომბრის გადაწყვეტილების საქართველოს ტერიტორიაზე ცნობისა და აღსრულების თაობაზე შუამდგომლობის გამოხმობის შესახებ, ანალოგიის წესის გამოყენებით განხილულ უნდა იქნას საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის ნორმათა დაცვით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 399-ე მუხლის თანახმად, საქმის განხილვა საკასაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რომლებიც დადგენილია სააპელაციო სასამართლოში საქმეთა განხილვისათვის, გარდა იმ გამონაკლისებისა, რომელთაც ეს თავი შეიცავს. ამავე კოდექსის 372-ე მუხლის მიხედვით, საქმის განხილვა სააპელაციო სასამართლოში წარ-

მოებს იმ წესების დაცვით, რაც დადგენილია პირველი ინსტანციით საქმეთა განხილვისათვის, ამ თავში მოცემული ცვლილებებითა და დამატებებით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 83¹ მუხლის თანახმად, მოსარჩელეს უფლება აქვს, გამოიხმოს სარჩელი ისე, რომ უარი არ თქვას თავის მოთხოვნაზე. სარჩელის გამოხმობა დასაშვებია საქმის განხილვის ნებისმიერ ეტაპზე. სარჩელის გამოხმობა პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის მთავარ სხდომაზე განხილვისას, ასევე სააპელაციო და საკასაციო წესით საქმის განხილვისას დასაშვებია მოპასუხის თანხმობით. თუ სასამართლო დააკმაყოფილებს მოსარჩელის განცხადებას სარჩელის გამოხმობის შესახებ, მას გამოაქვს განჩინება სარჩელის განუხილველად დატოვებისა და მისი მოსარჩელისათვის დაბრუნების თაობაზე. ამავე კოდექსის 275-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სასამართლო, მხარის განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, განუხილველად დატოვებს სარჩელს, თუ დაკმაყოფილდა მოსარჩელის შუამდგომლობა სარჩელისა და თანდართული დოკუმენტების გამოხმობის შესახებ.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ შუამდგომლობის ავტორ დ. ც-ის უფლებამოსილი წარმომადგენლის – ი. ს-ის მოთხოვნა შუამდგომლობის გამოხმობის შესახებ საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო დ. ც-ის შუამდგომლობა უნდა დარჩეს განუხილველად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონის 68-ე მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 83¹-ე მუხლით, 275-ე მუხლის „ვ“ ქვეპუნქტით და 284-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. დ. ც-ის წარმომადგენლის ი. ს-ის განცხადება შუამდგომლობის გამოხმობის შესახებ დაკმაყოფილდეს;
2. დ. ც-ის შუამდგომლობა ლ. ჯ-ას მიმართ განქორწინების შესახებ დარჩეს განუხილველად;
3. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

4. სასამართლო მტკიცებულება საქმის ფაქტობრივი გარემოებების გამორკვევა

ბანჩინება

№ას-1234-1175-2014

23 თებერვალი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის
შემადგენლობა: ნ. ბაქაქუჩი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
თ. თოდრია

დავის საგანი: უკანონო ხელშეშლის აღკვეთა და უძრავი ნივთის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვა

აღწერილობითი ნაწილი:

ე. ნ-ი-ლ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში შ. ნ-ის მიმართ უკანონო ხელშეშლის აღკვეთისა და უძრავი ნივთის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვის თაობაზე შემდეგი დასაბუთებით:

მოსარჩელის განმარტებით, თბილისში, გომის მე-2 შესახვევი №4-ში მდებარე უძრავი ქონება წარმოადგენს სამი ფიზიკური პირის თანასაკუთრებას. კერძოდ, ე. ნ-ი-ლ-ს ეკუთვნის 46,21 კვ.მ. ფართი, შ. ნ-ს – 11,78 კვ.მ., ხოლო გ. გ-ს – 40,81 კვ.მ. ფართის წილს ნიშნულზე მდებარეობს 10 შენობა. აღნიშნული ფართის წილს ნიშნულზე დაბლა, ყოველგვარი მშენებლობის ნებართვის გარეშე შ. ნ-ის მიერ მოშენებულია საცხოვრებელი ფართი, რომელიც საჯარო რეესტრში აღრიცხული არ არის საკუთრების უფლებით. ამ ფართზე მოწყობილია ღია ტერასა, რომლითაც სარგებლობდს მხოლოდ მოპასუხე. მოსარჩელის კუთვნილ ფართს ფასადის მხარეს, მთელ სიგრძეზე აქვს ფანჯარა, რომელსაც ესაზღვრება მოპასუხის სარგებლობაში არსებული ღია ტერასა, რითაც ირღვევა კონსტიტუციით გათვალისწინებული პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება. მიწის ნაკვეთი წარმოადგენს მხარეთა თანასაკუთრებას, შესაბამისად, მხარეთა შორის არსებული სადავო ურთიერთობა უნდა მოწესრიგდეს აღნიშნული საზიარო უფლების მომწესრიგებელი ნორმების შესაბამისად. მოსარჩელის განცხადებით, იგი შეიზღუდა, როგორც საერთო საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთის სარგებლობით, ასევე უნებართვო მშენებლობების შედეგად მას წაერთვა

საერთო საკუთრების მიწის ნაკვეთთან დაკავშირებული ყველა საწარმოო უფლება. მოსარჩელის განცხადებით, მოპასუხემ ასევე უკანონოდ დაიკავა მის საკუთრებაში არსებული 10 კვ.მ. ფართის სამზარეულო.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო შემდეგი დასაბუთებით:

საქართველოს საბჭოთა სოციალური რესპუბლიკის ქ. თბილისის კიროვის რაიონის სახალხო სასამართლოს 1985 წლის 1 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით დადგენილია, რომ თანამესაკუთრეთა სახლები არის დამოუკიდებელი ნაგებობები, გააჩნით ცალკე შესასვლელი, სათავსოები და იზოლირებული ეზო. ამდენად, მოპასუხის მიერ საკუთარი სახსრებით უნებართვოდ აგებული ნაგებობებიც სწორედ აღნიშნულ იზოლირებულ ეზოშია განთავსებული და კავშირი არა აქვს თანამესაკუთრეთა იზოლირებულ ეზოებთან ან მათ შენობებთან. აივანი, რომლის დემონტაჟსაც ე. წ-ი-ლ-ი ითხოვს, არ გადის სხვა თანამესაკუთრების ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებულ ფართზე. მოპასუხე აივნის დემონტაჟისთვის აუცილებლად მიიჩნევს, სამოქალაქო კოდექსის 176-ე მუხლის შესაბამისად, დადგინდეს აივნიდან გამომდინარე მოსარჩელის ბინაზე დაუშვებელი ხელყოფის ფაქტი, რასაც მისი აზრით, ადგილი არა აქვს.

მოპასუხე ასევე არ დაეთანხმა მოსარჩელის მოთხოვნას სამზარეულოს დაკავების ნაწილში და აღნიშნა, რომ ეს ფართი ემიჯნებოდა მოსარჩელის საკუთრებაში არსებულ ფართს. მომიჯნავე ფართი თავდაპირველად იყო საერთო საკუთრებაში და დანარჩენ 10 კვადრატულთან ერთად აღნიშნულით სარგებლობდა შ. წ-ი ძველ მესაკუთრესთან ერთად, რომელსაც დანარჩენი თანამესაკუთრების თანხმობით გადაეცა საკუთრებაში კუთვნილი წილი, 10 კვ.მ. შესაბამისად, დანარჩენი 10 კვ.მ. ფართის გადაცემის მოთხოვნა, მოპასუხის აზრით, უსაფუძვლოა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 21 ნოემბრის გადაწყვეტილებით ე. წ-ი-ლ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ: მოპასუხე შ. წ-ს დაევალა თბილისში, გომის მე-2 შესახვევი №4-ში მდებარე შენობა-ნაგებობიდან (საკადასტრო კოდი 01.18.03.072.055) საკადასტრო გეგმის მიხედვით 9/1 შენობა-ნაგებობის თავზე მოწყობილი ღია ტერასისა და მასზე განლაგებული ხვეული, რკინის კიბის მოშლა. მასვე დაევალა საკადასტრო გეგმის მიხედვით 3/2 შენობის კედელში გაჭრილი იმ კარების ამოშენება, რომელიც გადიოდა ტერასაზე; ე. წ-ი-ლ-ს უარი ეთქვა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე იმ სასარჩელო მოთხოვნათა ნაწილში, რომლებიც შეეხებოდა: ა) თბილისში, გ-ის მე-2 შესახვევი №4-ში მდებარე შენობა-

ნაგებობიდან (საკადასტრო კოდი №...) საკადასტრო გეგმის მიხედვით 9/1 და 5/1 შენობა-ნაგებობების დემონტაჟს; ბ) საკადასტრო გეგმის მიხედვით 10/1 შენობის მომიჯნავედ მდებარე ეზოს ნაწილით სარგებლობაში ხელშეშლას; გ) შ. წ-ის უკანონო მფლობელობიდან შენობის ფართის გამოთხოვას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს ე. წ-ი-ლ-მა და შ. წ-მა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 7 ოქტომბრის განჩინებით ე. წ-ი-ლ-სა და შ. წ-ის სააპელაციო საჩივრები დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ: გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 21 ნოემბრის გადაწყვეტილება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდა იმავე სასამართლოს.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

თბილისში, გ-ს მე-2 შესახვევი, №4-ში მდებარე 304 კვ.მ მიწის ნაკვეთი (საკადასტრო კოდი №...) საჯარო რეესტრში აღრიცხულია გ. გ-ს, შ. წ-ის, ე. წ-ი-ლ-ს თანასაკუთრებად.

მიწის ნაკვეთზე მდებარე შენობა-ნაგებობებზე მესაკუთრეთა საკუთრების უფლება რეგისტრირებულია ინდივიდუალურად. კერძოდ: ე. წ-ი-ლ-ის ინდივიდუალურ საკუთრებაში რეგისტრირებულია საერთო ფართი 46,21 კვ.მ. (ნაგებობა №6 – ფართით 6,76 მ², №8 ნაგებობა – 24,04 კვმ ფართით და ასევე №7 ნაგებობაში – 15,41 კვ.მ ფართი), შ. წ-ს ინდივიდუალურ საკუთრებად რეგისტრირებულია ნაგებობა №3 და №4 (ლიტ „ვ“) საერთო ფართით 11,78 კვ.მ, ხოლო გ. გ-ის საკუთრებად – ნაგებობა №1 და №2 საერთო ფართით 40,81 კვ.მ.

სასამართლომ დაადგინა, რომ მოპასუხე შ. წ-ის და მესამე პირის გ. გ-ის რეალურ მფლობელობაში არსებული შენობა-ნაგებობების ფართი მნიშვნელოვნად აღემატება საჯარო რეესტრში რეგისტრირებულ ფართებს და მათ მფლობელობაში, გარდა კანონიერი ნაგებობებისა, ასევე არის უნებართვოდ აშენებული ნაგებობები: მაგალითად, შ. წ-ს ნაცვლად საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული 11,78 მ²-სა, რეალურად დაკავებული აქვს სამ სართულზე განთავსებული 133 მ² (2013 წლის 11 და 24 ოქტომბრის სასამართლო სხდომების ოქმები, 21.11.2013წ. გადაწყვეტილება). 11,78 მ²-ის ზემოთ ფართი ლეგალიზებული არ არის.

სააპელაციო სასამართლომ უდავოდ დადგენილად მიიჩნია, რომ თბილისში, გომის მე-2 შესახვევი №4 მისამართზე განთავ-

სებულის მხარეთა თანასაკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების თანამედროვე სახით ფორმირება დასრულდა ძველი ქალაქის რეაბილიტაციისა და განვითარების ფონდის მიერ ქ. თბილისის ქვემო კალას უბნის შენობათა რეაბილიტაციის პროგრამის ფარგლებში.

თავად ძველი ქალაქის რეაბილიტაციისა და განვითარების ფონდი ლიკვიდირებულია ქალაქ თბილისის მთავრობის 07.03.2012წ. დადგენილებით.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მხარეების განმარტებით, ქ. თბილისის ქვემო კალას უბანი წარმოადგენს კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტს (07.10.2014წ. სხდომის ოქმი CD დისკზე, 16:18:54-16:19:38).

პალატამ მიუთითა საქმეში წარმოდგენილ ქ. თბილისის მერიის ზედამხედველობის საქალაქო სამსახურის წერილზე, რომლითაც განმარტებულია, რომ „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის და საქართველოს მთავრობის 24.03.2009წ. №57 დადგენილების შესაბამისად, შენობა-ნაგებობის ფასადებზე სამშენებლო სამუშაოების წარმოება საჭიროებს მშენებლობის ნებართვას და აკრძალულია უნებართვოდ აივნის მიშენება ან ამოშენება, ფასადზე ახალი ლიობების გამოჭრა, არსებული ლიობის გაფართოება ან ამოშენება და მსუბუქი კონსტრუქციის განთავსება. გაფრთხილებაში ასევე მითითებულია, რომ მსგავსი უნებართვოდ განხორციელებული სამუშაოები ამახინჯებს დედაქალაქის იერსახეს და არღვევს ახლად რეკონსტრუირებული შენობა-ნაგებობის ერთგვაროვან არქიტექტურულ სახეს.

სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ უნდა გარკვეულიყო რა პარამეტრებით და ფარგლებში შედიოდა აღნიშნული სახელთმფლობელობა ან/და უბანი „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის რეგულირების სფეროში. სწორედ ამ საკითხის კვლევის და სპეციალური კანონით განსაზღვრული სამართლებრივი რეჟიმის გამოყენების საჭიროების დადგენის შემთხვევაში უნდა გარკვეულიყო – იყო თუ არა „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის უფლება-მოსილი ორგანო მოცემული დავის თაობაზე ინფორმირებული და არსებობდა თუ არა მოცემულ დავაში მისი ჩაბმის კანონის-მიერი წინაპირობები.

სასამართლომ მიუთითა ასევე საქმეში წარმოდგენილ ქ. თბილისის მერიის 19.02.2013წ. №12/12782-7 სხდომის ოქმზე, რომელზეც განხილული იქნა ე. წ. ი-ლ-ის საჩივარი გადაწყვეტილე-

ბაზე, რომლითაც კორექტირება შევიდა 14.08.2009წ. ქალაქ თბილისში, ძველი თბილისის რაიონში, გ-ს მე-2 შესახვევი №4-ში №01/1164 ბრძანებით შეთანხმებულ ფასადების რესტავრაცია-რეაბილიტაციის პროექტში და ობიექტს დაემატა კიბე, რომლის დემონტაჟიც იყო მოთხოვნილი წარმოდგენილი სარჩელით. აღნიშნული სხდომის ოქმით სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ ე. წ-ი-ლ-ის ადმინისტრაციული საჩივრის მონინალმდეგე მხარე იყო ქ. თბილისის მერიის სსიპ ქ. თბილისის არქიტექტურის სამსახური, დაინტერესებული პირის სტატუსით კი მიწვეული იყო ააიპ „თბილისის განვითარების ფონდი“. აღნიშნულზე დაყრდნობით პალატამ მიიჩნია, რომ სადავო ღია ტერასის და მასზე განლაგებული ხვეული რკინის კიბის დემონტაჟის საკითხის გადაწყვეტისას ასევე უნდა გარკვეულიყო იმ პირის პოზიცია, რომელიც ადმინისტრაციული წარმოების დროს იყო მონინალმდეგე მხარე, დაინტერესებული პირი. საქმის მასალებით არ დასტურდებოდა, რომ ქ. თბილისის მერიისათვის (სსიპ ქ. თბილისის არქიტექტურის სამსახურისათვის) ან ააიპ „თბილისის განვითარების ფონდისათვის“ რაიმე ფორმით ცნობილი იყო წინამდებარე დავის სასამართლოში განხილვის თაობაზე. პალატამ აქვე განმარტა, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 89-ე და 90-ე მუხლები ადგენს მესამე პირის ჩაბმის შესაძლებლობას მხარის ან თავად დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნის გარეშე მესამე პირის შუამდგომლობის საფუძველზე. დისპოზიციურობის მიხედვით მხარეები თავად წყვეტენ მიმართავენ თუ არა სასამართლოს ასეთი შუამდგომლობით. ამასთან, თუ ჩანს, რომ დავაზე მიღებულმა გადაწყვეტილებამ შემდგომში შეიძლება გავლენა მოახდინოს სხვა პირის უფლებებსა და მოვალეობებზე ერთ-ერთი მხარის მიმართ, უნდა გაირკვეს, არის თუ არა ასეთი სუბიექტი ინფორმირებული დავის თაობაზე, რაც საკმარისი საფუძველია იმისათვის, რომ ასეთმა პირმა გადაწყვიტოს, ისარგებლებს თუ არა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 89-ე მუხლით დადგენილი უფლებით.

სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მითითებული გარემოებების თავისებურებების გათვალისწინებით, მიზანშეწონილი იყო დავის პირველი ინსტანციის სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნება.

სააპელაციო სასამართლომ ასევე აღნიშნა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს უარი სარჩელზე ეზოთი სარგებლობის ხელშეშლის აღკვეთის ნაწილში ეფუძნება იმ გარემოებას, რომ მესაკუთრეებს შორის ეზო ქ. თბილისის კიროვის რაიონის

სახალხო სასამართლოს 1986 წლის 7 თებერვლის №2/36 გადაწყვეტილებით ფაქტობრივად იყო გაყოფილი, ანუ დადგენილი იყო სარგებლობის წესი და ამჟამინდელი საჯარო რეესტრის ჩანაწერი თანასაკუთრებასთან დაკავშირებით, არ შეესაბამებოდა რელობას. შესაბამისად, ეზო გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით მიჩნეულ იქნა ინდივიდუალური საკუთრების ობიექტად.

ამ საკითხთან დაკავშირებით სააპელაციო პალატამ ყურადღება გაამახვილა შემდეგ გარემოებებზე: ქ. თბილისის კიროვის რაიონის სახალხო სასამართლოს გადაწყვეტილების გამოტანის დროს (1986წ.) მიწა არ წარმოადგენდა საერთო საკუთრების ობიექტს, ის სახელმწიფო საკუთრება იყო. შესაბამისად, ვერც მასზე საკუთრების გამიჯვნა მოხდებოდა. კიროვის რაიონის სახალხო სასამართლოს გადაწყვეტილება არ შეიცავს პირდაპირ მითითებას თუნდაც ეზოთი სარგებლობის საზღვრების კონკრეტულ მდებარეობაზე და პარამეტრებზე. მიწის ნაკვეთი შენობა-ნაგებობების მესაკუთრეთა საერთო საკუთრებად აღიქვამა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1513-ე მუხლის საფუძველზე. ქ. თბილისის კიროვის რაიონის სახალხო სასამართლოს 1986 წლის 7 თებერვლის გადაწყვეტილებამ ასახვა ჰპოვა ტექნიკური ნაშრომის ბიუროს მონაცემთა შორის და ის მიეთითა თითოეული მესაკუთრის საკუთრების უფლების და მისი მოცულობის განმსაზღვრელ ერთ-ერთ საფუძველად მხოლოდ შენობა-ნაგებობებთან მიმართებით. გარდა ამისა, სააპელაციო პალატის განმარტებით, იმის გათვალისწინებით, რომ უდავო იყო სხვადასხვა პერიოდში ეზოში უნებართვო მშენებლობების წარმოების ფაქტი, ეზოთი სარგებლობის თუნდაც შეთანხმებული წესის დადგენისას უნდა გამოკვლეულიყო რა ფართობი (რა პარამეტრებით) იყო შენობა-ნაგებობებისაგან თავისუფალი გადაწყვეტილების მიღების პერიოდში (1986წ.) და რა ფართობია სარგებლობაში ამჟამად; კონკრეტულად ეზოს რა ნაწილს ფლობდნენ შენობა-ნაგებობების ადრინდელი მესაკუთრეები და ეზოს რა ნაწილია მათ უფლებამონაცვლეთა მფლობელობაში.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ საკითხზე, მხარეთა შეთანხმება მიწის ნაკვეთით სარგებლობის წესზე აუქმებდა თუ არა, ან ცვლიდა თუ არა უძრავ ქონებაზე საკუთრების უფლების მოპოვების რეჟიმს, არსებობდა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განმარტებები (იხ. 09.01.2014წ. განჩინება საქმეზე №ას-496-472-2013).

ამასთან, იმის გათვალისწინებით, რომ წინამდებარე დავის ფარგლებში ასევე იხილებოდა მოთხოვნები მოსარჩელის, მოპასუხის და მესამე პირის გ. გ-ის ამჟამად საერთო საკუთრებად

აღრიცხულ მიწის ნაკვეთზე უნებართვოდ აგებული (არალეგალიზებული) შენობა-ნაგებობების ანუ მიწის ნაკვეთის არსებითი შემადგენელი ნაწილის (9/1 და 5/1 ნომრებზე აღნიშნული შენობა-ნაგებობები) დემონტაჟის თაობაზე, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საინააღმდეგოს დადგენამდე (მიწაზე საზიარო უფლების გაუქმებამდე ან ჩანაწერის უსწორობის დადგენამდე) სავალდებულო თანამონაწილეობის სახით მოპასუხედ (და არა მესამე პირად დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნის გარეშე) ჩაბმული უნდა ყოფილიყო მიწის ნაკვეთის ყველა რეგისტრირებული თანამესაკუთრე, რაც, სააპელაციო სასამართლოს აზრით, გასაჩივრებული გადანყვეტილების გაუქმების და საქმის ხელახლა განსახილველად იმავე სასამართლოში დაბრუნების კიდეც ერთი პროცესუალური საფუძველი იყო.

სააპელაციო პალატამ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლზე დაყრდნობით განმარტა, რომ სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობის საგანს წარმოადგენს პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილი ის ფაქტობრივი გარემოებები, რომლებზედაც დამყარებულია გასაჩივრებული გადანყვეტილება, ამ გარემოებების დამადასტურებელი მტკიცებულებები და მათი სამართლებრივი თვალსაზრისით შეფასების სისწორე. სააპელაციო სასამართლოს უფლებამოსილების ფარგლები არ მოიცავს გადანყვეტილი დავის ხელახალი განხილვის შესაძლებლობას. პალატამ მიიჩნია, რომ მოცემულ დავაში დასადგენი გარემოებები წარმოადგენს ისეთ საკითხებს, რომელთა დადგენა უნდა მოხდეს საქმის პირველი ინსტანციის სასამართლოში განხილვის დროს, რაც მიზანშეწონილს ხდის საქმის პირველი ინსტანციის სასამართლოში განსახილველად დაბრუნებას.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე ე. წ-ი-ლ-მა შეიტანა საკასაციო საჩივარი და მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადანყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილება.

კასატორის განცხადებით, სააპელაციო სასამართლომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადანყვეტილების გაუქმების და საქმის იმავე სასამართლოში განსახილველად დაბრუნების საფუძველად მიუთითა, რომ თბილისში გ-ს მე-2 შესახვევი №4 მისამართზე განთავსებული, მხარეთა თანასაკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების თანამედროვე სახით ფორმირება დასრულდა ძველი ქალაქის რეაბილიტაციისა და განვითარების ფონდის მიერ (შემსრულებელი) ქ. თბილისის ქვემო კალას უბნის შენობათა რეაბილიტაციის პროგრამით, ხოლო თავად ძველი ქა-

ლაქის რეაბილიტაციისა და განვითარების ფონდი ლიკვიდირებულია ქალაქ თბილისის მთავრობის 07.03.2012 წ. დადგენილებით. მხარეების განმარტებით, თბილისის ქვემო კალას უბანი წარმოადგენს კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტს. ამიტომ სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ უნდა გარკვეულიყო რა პარამეტრებით და ფარგლებში შედიოდა აღნიშნული სახელთმფლობელობა ან/და უბანი „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის რეგულირების სფეროში. სააპელაციო სასამართლომ იქვე მიუთითა, რომ გასარკვევი იყო, „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის უფლებამოსილი ორგანო არის თუ არა მოცემული დავის თაობაზე ინფორმირებული და არსებობდა თუ არა აღნიშნულ დავაში მისი ჩაბმის კანონისმიერი წინაპირობები. საკასაციო საჩივრის ავტორი მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს ამგვარი მსჯელობა არ შეიძლება გაზიარებული იქნას, რადგან იგი მიუთითებს იმაზე, რომ სწორი სამართლებრივი შეფასება არ მისცა საქმეში წარმოდგენილი თბილისის მერიის ზედამხედველობის საქალაქო სამსახურის წერილს, რომლითაც განმარტებულია, რომ „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის და საქართველოს მთავრობის 24.03.2009 წ. №7 დადგენილების შესაბამისად შენობა-ნაგებობის ფასადებზე სამშენებლო სამუშაოების წარმოება საჭიროებს მშენებლობის ნებართვას და აკრძალულია უნებართვოდ აივნის მიშენება ან ამოშენება, ფასადზე ახალი ღობის გამოჭრა, არსებული ღობის გაფართოება ან ამოშენება და მსუბუქი კონსტრუქციის განთავსება. გაფრთხილებაში ასევე მითითებულია, რომ მსგავსი უნებართვოდ განხორციელებული სამუშაოები ამახინჯებს დედაქალაქის იერსახეს და არღვევს ახლად რეკონსტრუირებული შენობა-ნაგებობის ერთგვაროვან არქიტექტურულ სახეს. შ. წ-ის განმარტებით, ის არის წერილის ადრესატი, რომელსაც ზედამხედველობის საქალაქო სამსახურმა განუმარტა უფლება-მოვალეობები ახლად რეკონსტრუირებული შენობა-ნაგებობასთან დაკავშირებით. კასატორის აზრით, სააპელაციო სასამართლოს სწორი სამართლებრივი შეფასება რომ მიეცა ამ დოკუმენტისათვის, მაშინ ის მოცემულ საქმეზე ახალ გადაწყვეტილებას მიიღებდა სარჩელის დკმაყოფილების თაობაზე. საჩივრის ავტორი სასამართლოს ყურადღებას მიაქცევს საქმეში წარმოდგენილ თბილისის მერიის 19.02.2013 წ. №12/12782-7 სხდომის ოქმზე, რომელზეც განხილული იქნა ე. წ-ი-ლ-ის საჩივარი განწყვეტილებაზე, რომლითაც კორექტირება შევიდა 14.08.2009

ნ. ქალაქ თბილისში, ძველი თბილისის რაიონში გ-ს მე-2 შესახვევი №4-ში №01.11.64 ბრძანებით შეთანხმებული ფასადების რესტავრაცია-რეაბილიტაციის პროექტში და ობიექტს დაემატა კიბე. სადავო არ არის, რომ ეს არის სწორედ ის კიბე, რომლის დემონტაჟიც არის მოთხოვნილი წარმოდგენილი სარჩელით. სხდომის ოქმით დგინდება, რომ ელიკო ნიკალური-ლამბიხის ადმინისტრაციული საჩივრის მოწინააღმდეგე მხარე იყო თბილისის მერიის სსიპ ქ. თბილისის არქიტექტურის სამსახური, დაინტერესებული პირის სტატუსით კი მოწვეული იქნა ააიპ „თბილისის განვითარების ფონდი“. კასატორის აზრით, აღნიშნული სხდომის ოქმის შინაარსი წარმოადგენს იმის უტყუარ მტკიცებულებას, რომ მოცემულ დავაში, შესაძლო მესამე პირად დამოუკიდებელი მოთხოვნის გარეშე ჩასაბმელი სააპელაციო სასამართლოს მიერ მითითებული პირები ინფორმირებული იყვნენ მხარეთა შორის უკანონო ნაგებობებთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავის შესახებ, მაგრამ მათ არც მაშინ და არც შემდგომ არ გამოუხატავთ ნება კანონით გათვალისწინებული წესის შესაბამისად, მოცემულ საქმეში ჩართვის თაობაზე. სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 7 ოქტომბრის სხდომაზე მოსარჩელის წარმომადგენელმა მტკიცებულებების შემონიშნისას სასამართლოს ყურადღება გაამახვილა სწორედ ზემოაღნიშნულ გარემოებასთან დაკავშირებით, მაგრამ აღნიშნულ სასამართლომ სწორი სამართლებრივი შეფასება არ მისცა. ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ მოცემული საფუძვლებით არასწორად დააბრუნა ხელახლა განსახილველად საქმე, რითაც დაირღვა პროცესუალური ეკონომიის პრინციპი, შესაბამისად კი მოსარჩელის უფლებები, რადგან 2011 წლის ოქტომბრიდან დღემდე სასამართლოებში ისედაც გაჭიანურდა მოცემული საქმის განხილვა და მოპასუხე მთელი ამ ხნის განმავლობაში უხეშად ხელყოფდა ე. წ.-ი-ის საკუთრების უფლებას. მოცემული საქმის გაჭიანურებას ხელი შეუწყო იმ გარემოებამაც, რომ სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 15 აპრილის სხდომაზე არ გამოცხადდა მოპასუხე შ. წ-ს ადვოკატი ზ. ჟ-ე, მან სასამართლოში წარმოდგინა განცხადება საქმის განხილვის გადადების თაობაზე იმ საფუძველით, რომ სხვა სასამართლოში პროცესი ჰქონდა დანიშნული, მაგრამ ამის დამადასტურებელი საბუთი არ წარმოუდგენია; პროცესზე აპელანტის წარმომადგენელი არ დაეთანხმა საქმის განხილვის გადადებას და მოითხოვა საქმის გადადების დამადასტურებელი პატივსაღები საბუთი, მაგრამ ზ. ჟ-ს აღნიშნული არ წარმოუდგენია, რის გამოც სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 25 აპრილის განჩინება საქმის

განხილვის გადადების შესახებ შ. წ-ის წარმომადგენლის ზ. ჟ-ს გამოუცხადებლობის შესახებ უკანონოა, რაც კიდევ ერთხელ მიუთითებს იმაზე, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმე განხილული და გადაწყვეტილი იქნა საპროცესო და მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმების უხეში დარღვევებით.

სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა ე. წ-ი-ლ-ის სააპელაციო საჩივრის მოტივი იმის შესახებ, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ არასწორად უთხრა მას უარი სარჩელზე ეზოთი სარგებლობის ხელშეშლის აღკვეთის ნაწილში. ამ საკითხთან დაკავშირებით სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის კონკრეტულ განჩინებაზე, თუმცა სწორედ აღნიშნულ განჩინებაში (საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 9 იანვრის №ას-496-472-2013 განჩინებაში) პირდაპირაა მითითებული, რომ მხარეთა შეთანხმება მიწის ნაკვეთით სარგებლობის წესზე აუქმებს ან ცვლის უძრავ ქონებაზე საკუთრების მოპოვების რეჟიმს, შესაბამისად, ამ საქმეზე მხარეთა საკუთრების უფლების დადგენისათვის უპირატესობა ენიჭება საჯარო რეესტრის ჩანაწერს. სააპელაციო სასამართლოს საკასაციო სასამართლოს ზემოაღნიშნული მსჯელობა რომ გაეზიარებინა, მოცემულ საქმეზე ე. წ-ი-ლ-ის სარჩელს საერთო საკუთრების მიწის ნაკვეთის უკანონო ხელშეშლის აღკვეთის მოთხოვნის თაობაზე დააკმაყოფილებდა.

დაუსაბუთებელია სააპელაციო სასამართლოს მითითება იმის შესახებ, რომ მოცემულ დავაში სავალდებულო თანამონაწილეობის სახით მოპასუხედ (და არა მესამე პირად დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნის გარეშე) ჩაბმული უნდა იქნას მიწის ნაკვეთის ყველა რეგისტრირებული თანამესაკუთრე, კერძოდ გ. გ-ი. სააპელაციო სასამართლომ ასეთი დასკვნის გამოტანისას არ გაითვალისწინა სასარჩელო მოთხოვნა და მისი ფაქტობრივი საფუძვლები, რადგან მოსარჩელის საკუთრების უფლება დარღვეულია მხოლოდ და მხოლოდ შ. წ-ის მიერ უკანონოდ აშენებული ნაგებობებით, ასევე საერთო საკუთრების მიწის ნაკვეთით სარგებლობის ხელშეშლა მომდინარეობს მხოლოდ და მხოლოდ შ. წ-ის მხრიდან და არა გ. გ-ის მხრიდან. სააპელაციო სასამართლომ მოცემულ შემთხვევაში დაარღვია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლის პირველი ნაწილით განმტკიცებული დისპოზიციურობის პრინციპი. ამდენად სააპელაციო სასამართლოს მიერ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების ამ საფუძვლითაც გაუქმება არასწორი და კანონსაწინააღმდეგოა.

სააპელაციო სასამართლომ უკანონოდ და დაუსაბუთებლად დააკმაყოფილა ნაწილობრივ შ. წ-ის სააპელაციო საჩივარი და ასევე უკანონოდ დააბრუნა მოცემული საქმე ხელახლა განსახილველად. სასამართლომ, ერთის მხრივ, უდავოდ დადგინილ ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნია, რომ შ. წ-ის მიერ უკანონოდ მოწყობილია სადავო ღია ტერასა, მაგრამ მეორეს მხრივ, ყურადღება არ მიაქცია იმ გარემოებას, რომ შ. წ-ი სააპელაციო საჩივრის შინაარსიდან გამომდინარე, სადავოდ არ ხდიდა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებას იმ ნაწილში, რომლითაც მას დაევალა უკანონოდ მოწყობილი ხვეული, რკინის კიბის მოშლა და 3/2 შენობის კედელზე გაჭრილი, ტერასაზე გამავალი კარების ამოშენება. აპელანტი საერთოდ არ ასაბუთებდა, თუ რატომ მიაჩნდა პირველი ინსტანციის სასამართლო გადაწყვეტილება ამ ნაწილში არასწორად.

კასატორი სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებას და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებას ითხოვს ასევე შემდეგი სამართლებრივი საფუძვლით: შ. წ-ის მიერ უკანონოდ აშენებული სადავო შენობა-ნაგებობის ხელყოფის თემნის ვალდებულება არ შეიძლება დაეკისროს მოსარჩელეს იმის გამოც, რომ სამოქალაქო კოდექსის 174-ე მუხლით გათვალისწინებული სამეზობლო თემნის ვალდებულება მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება დაეკისროს მეზობელს, თუ ზემოქმედება გამომდინარეობს მეორე მეზობლის საკუთრებაში მყოფი და არა უკანონო ნაგებობიდან.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ე. წ-ი-ლ-ის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 7 ოქტომბრის განჩინება უნდა გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ხელახლა განსახილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

1. სააპელაციო სასამართლოს მიერ მითითებული საპროცესო გარემოებები არ წარმოადგენს პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველს. სააპელაციო სასამართლოს თავად შეეძლო განეხორციელებინა ის საპროცესო მოქმედებები და დაედგინა საქმის ის ფაქტობრივი გარემოებები, რომელთა დადგენაც პირველი ინსტანციის სასამართლოს დაავალა, მიეცა მათთვის სამარ-

თლებრივი შეფასება და გამოეტანა არსებითი გადაწყვეტილება საქმეზე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, იმ შემთხვევაში, თუკი ადგილი აქვს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევებს, სააპელაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს უბრუნებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს ხელახლა განსახილველად. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს შეუძლია, არ გადააგზავნოს საქმე უკან და თვითონ გადაწყვიტოს იგი. ამრიგად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლი, ერთი მხრივ, უთითებს პირველ ინსტანციაში საქმის დაბრუნების საფუძვლებზე, ხოლო, მეორე მხრივ, სასამართლოს აძლევს უფლებას, ამ საფუძვლების არსებობისას, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, სამართლიანი მართლმსაჯულების განხორციელების სტანდარტიდან გამომდინარე, შეაფასოს რა უფრო მართებულია – მის მიერ გადაწყვეტილების გამოტანა თუ საქმის ხელახლა განსახილველად პირველ ინსტანციაში დაბრუნება.

ზემოაღნიშნული განპირობებულია სამართლიანი სასამართლოს უფლებით, რომელიც ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის თანახმად, ადამიანის ერთ-ერთი ძირითადი უფლებაა და თავის თავში მოიცავს ადამიანის უფლებას მისი საქმე გონივრულ ვადაში, სწრაფად და ეფექტიანად განიხილოს სასამართლომ (*Profitis and Others v. Greece*, §93; *Tierce v. San Marino*, §31; *Surmeli v. Germany* [GC], §129; *Capuano v. Italy*, §§30-31; *Versini v. France*, §29), რაც წარმოშობს სახელმწიფოს ვალდებულებას ისე მოაწყოს თავისი სამართლებრივი სისტემა, რომ სასამართლოებმა უზრუნველყონ თითოეული პირის უფლება გონივრულ ვადაში მიაღწიოს საბოლოო გადაწყვეტილებას დავაზე, რომელიც მისი სამოქალაქო უფლებებისა და მოვალეობების განხორციელებას ეხება (*Scordino v. Italy* (no.1) [GC] §183, *Surmeli v. Germany* [GC], § 129).

თუმცა, ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლი მოითხოვს რა, რომ მართლმსაჯულება იყოს სწრაფი და ეფექტიანი, ხაზს უსვამს, რომ ამით არ უნდა დაზარალდეს მართლმსაჯულების სწორად (სათანადოდ) განხორციელების პრინციპი (*Von Maltzan and Others v. Germany* (dec.) [GC], §132), რომელიც სამართლიანი სასამართლოს უფლების უფრო ზოგადი პრინციპია.

სამართლიანი სასამართლოს უფლებით დადგენილი სტანდარტის ქრილში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული, სასამართლო გადაწყვეტილების გა-

უქმების აბსოლუტური საფუძვლების განხილვა, თვალსაჩინოს ხდის, რომ რამდენიმე მათგანი, კერძოდ: ა) საქმე განიხილა სასამართლოს არაკანონიერმა შემადგენლობამ; ბ) სასამართლომ საქმე განიხილა ერთ-ერთი მხარის დაუსწრებლად, რომელსაც არ მიუღია შეტყობინება კანონით დადგენილი წესით, ან მისი კანონიერი წარმომადგენლის გარეშე, თუ ასეთი წარმომადგენლობა კანონით იყო გათვალისწინებული; გ) გადანყვეტილება გამოტანილია საქმეზე, რომელიც უწყებრივად სასამართლოს არ ექვემდებარება; დ) გადანყვეტილება მიღებულია საქმის ზეპირი განხილვის საფუძველზე, რომლის დროსაც დარღვეულია პროცესის საჯაროობის წესები; ე) გადანყვეტილებას ხელს არ აწერენ ის მოსამართლეები, რომლებიც გადანყვეტილებაში არიან აღნიშნულნი; ვ) გადანყვეტილება გამოტანილია იმ მოსამართლეების მიერ, რომლებიც საქმის განხილვაში ადრე მონაწილეობდნენ; ზ) საქმეში არ არის სასამართლოს სხდომის ოქმი – პირდაპირ გამომდინარეობს მართლმსაჯულების სწორად განხორციელების პრინციპიდან, მათ შორის, საქმის განხილვაში მხარის მონაწილეობის და სამართლიანი და საჯარო განხილვის ფუნდამენტური უფლებიდან, და ქმნის იმ შემთხვევას, როდესაც ცალსახაა, რომ საქმე ხელახლა განსახილველად უნდა დაუბრუნდეს იმ სასამართლოს, სადაც მოხდა აღნიშნული დარღვევა.

თუმცა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული კიდევ ორი საფუძველი, კერძოდ: ა) გადანყვეტილება იურიდიულად არ არის საკმარისად დასაბუთებული; და ბ) გადანყვეტილების დასაბუთება იმდენად არასრულია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება შეუძლებელია – წარმოადგენს ისეთ საფუძვლებს, რომლებიც, საკაცო სასამართლოს აზრით, იძლევა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, საქმის გარემოებების სრულყოფილი ანალიზის შედეგად და სამართლიანი სასამართლოს უფლების ჭრილში, საქმის პირველ ინსტანციაში დაბრუნების მართებულობა-არამართებულობის შეფასების საშუალებას.

სააპელაციო სასამართლოს მიერ პირველი ინსტანციის სასამართლოსთვის საქმის უკან დაბრუნების მართებულობის შეფასებისას, სასამართლომ, უპირველეს ყოვლისა, უნდა გაითვალისწინოს: (1) რა პროცესუალური გარემოებები მიუთითებენ სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის უკან დაბრუნებაზე; (2) ამ გარემოებების გათვალისწინებით, რამდენად მიზანშეწონილია საქმის უკან დაბრუნება, და (3) ხომ არ გამოიწვევს ეს საქ-

მის უსაფუძვლოდ გაჭიანურებას (იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2012 წლის 10 იანვრის გადაწყვეტილება №ას-1118-1145-2011).

აღნიშნულს მოითხოვს, აგრეთვე, რაციონალური მართლმსაჯულებისა და პროცესუალური ეკონომიის პრინციპები, რომლებიც გულისხმობს, რომ სააპელაციო სასამართლომ, რომელიც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის თანახმად, ასევე საქმის არსებითად განმხილველი სასამართლოა, პირველი ინსტანციის სასამართლოს საქმე უნდა დაუბრუნოს მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში, როდესაც მას თავად რეალურად გაუჭირდება ფაქტობრივი გარემოებების დადგენა ან კონკრეტული საქმის გარემოებების გათვალისწინებით მართლაც მიზანშეწონილია საქმის უკან დაბრუნება (იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებები №ას-402-764-05 23 ივნისი, 2005 წელი; №ას-657-618-2012, 10 დეკემბერი, 2012 წელი; №ას-1308-1234-2012, 4 თებერვალი, 2013 წელი).

გამომდინარე იქიდან, რომ მოცემულ საქმეში სააპელაციო სასამართლომ საქალაქო სასამართლოსთვის საქმის უკან დაბრუნების საფუძვლად მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „ე“ პუნქტზე (გადაწყვეტილებას იურიდიულად არ არის საკმარისად დასაბუთებული) სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაში მითითებული თითოეული პროცესუალური გარემოება, რომელიც საფუძვლად დაედო საქმის უკან დაბრუნებას, უნდა შეფასდეს ზემოაღნიშნული მოთხოვნების შესაბამისად.

პირველი პროცესუალური გარემოება, რომლითაც სააპელაციო სასამართლომ საქმის პირველ ინსტანციაში დაბრუნების აუცილებლობა დაასაბუთა, მდგომარეობს შემდეგში:

I. უნდა გაირკვეს რა პარამეტრებით და ფარგლებში შედის სახლთმფლობელობა ან/და უბანი [სადაც მდებარეობს დავის საგანი და რომელთან დაკავშირებითაც მიმდინარეობს დავა] „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის რეგულირების სფეროში; ხოლო ამ საკითხის კვლევის და სპეციალური კანონით განსაზღვრული სამართლებრივი რეჟიმის გამოყენების საჭიროების დადგენის შემთხვევაში უნდა გაირკვეს – არის თუ არა „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის უფლებამოსილი ორგანო მოცემული დავის თაობაზე ინფორმირებული და არსებობს თუ არა მოცემულ დავაში მისი ჩაბმის კანონისმიერი წინაპირობები; ამასთან თუ ჩანს, რომ დავაზე მიღებულმა გადაწყვეტილებამ შემდგომში შეიძ-

ლება გავლენა მოახდინოს სხვა პირის უფლებებსა და მოვალეობებზე ერთ-ერთი მხარის მიმართ, უნდა გაირკვეს არის თუ არა ასეთი სუბიექტი ინფორმირებული დავის თაობაზე.

მითითებული საკითხი წარმოადგენს არა ფაქტის, არამედ სამართლის საკითხს, რომლის განსაზღვრა სააპელაციო სასამართლოს კომპეტენციაა. ამიტომ აღნიშნული საფუძველით საქმის პირველ ინსტანციაში დაბრუნება ეწინააღმდეგება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის მოთხოვნებს. ამავე დროს, არ იკვეთება სასამართლოს მიერ მითითებული საკითხის გარკვევის კავშირი განსახილველი სიტუაციასთან, რადგან იმ შემთხვევაში, თუ მიჩნეულ იქნება, რომ მოპასუხის მიერ განხორციელებული სამშენებლო სამუშაოებით დაირღვა „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნები, აქედან არ გამომდინარეობს დასკვნა მოსარჩელის მოთხოვნის საფუძვლიანობის შესახებ. ხოლო თუ აღნიშნული სამშენებლო სამუშაოებით მოსარჩელის უფლება არ ირღვევა, მაშინ აშენებული კონსტრუქციებისა თუ ნაგებობების დემონტაჟის მოთხოვნის უფლება აქვს არა მოსარჩელეს, არამედ შესაბამის უფლებამოსილ პირს, რაც შესაძლებელია გახდეს განსახილველი სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველი (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლი).

ამრიგად, უპირველესად უნდა გაირკვეს განხორციელებული მშენებლობებით რამდენად დაირღვა მოსარჩელის, როგორც მესაკუთრის, უფლება, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 170-ე, 172-ე მუხლების შესაბამისად, რაც სააპელაციო სასამართლოს განსახილველი საკითხია (სამართლებრივი შეფასების საკითხი).

ზემოაღნიშნულიდან მსჯელობიდან გამომდინარე (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 170-ე, 172-ე მუხლების გათვალისწინებით), სამართლებრივ საფუძველს მოკლებულია, სააპელაციო სასამართლოს მითითება იმის თაობაზე, რომ მოსარჩელის მოთხოვნასთან მიმართებით გარკვეული უნდა ყოფილიყო, აგრეთვე, იმ პირის პოზიცია, რომელიც ადმინისტრაციული წარმოების დროს წარმოადგენდა მოწინააღმდეგე მხარეს, დაინტერესებულ პირს. შესაბამისად, უსაფუძვლოა სააპელაციო სასამართლოს მითითება სსიპ ქ. თბილისის არქიტექტურის სამსახურის ან ააიპ „თბილისის განვითარების ფონდის“, როგორც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 89-ე მუხლის შესაბამისად დაინტერესებული პირების, ინფორმირების აუცილებლობაზე.

აღნიშნულთან დაკავშირებით საკასაციო სასამართლო დამატებით განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის

89-ე მუხლი განხილულ უნდა იქნას სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლით გათვალისწინებული დისპოზიციურობისა და მე-4 მუხლით გათვალისწინებული შეჯიბრებითობის პრინციპების კონტექსტში, რომლებიც გულისხმობს მხარეთა შესაძლებლობას თავად განსაზღვრონ დავის საგანი და თვითონვე მიიღონ გადაწყვეტილება სასამართლოში სარჩელის (განცხადების) შეტანის შესახებ, ასევე საქმის განხილვის ნებისმიერ ეტაპზე თავად განსაზღვრონ რომელი საპროცესო უფლების გამოყენება არის მათთვის აუცილებელი და მართებული.

მართალია, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლის მე-2 ნაწილი ითვალისწინებს სასამართლოს უფლებას საქმის გარემოებათა გასარკვევად ამ კოდექსში გათვალისწინებულ ლონისძიებებს მხარეთა მოთხოვნის გარეშე, საკუთარი ინიციატივითაც მიმართოს, მაგრამ სამოქალაქო სამართალწარმოების კონტექსტში, რომელიც მთლიანად მხარეთა დისპოზიციურობისა და შეჯიბრებითობის პრინციპებს ეფუძნება, სასამართლოს მხრიდან ინიციატივის გამოჩენის უფლება ვინროდ (შეზღუდულად) უნდა იქნას განმარტებული, რაც გულისხმობს, რომ ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში სასამართლოს მხრიდან ინიციატივის გამოჩენის საფუძვლები და აუცილებლობა სასამართლომ ნათლად უნდა დაასაბუთოს, მით უმეტეს ისეთ ვითარებაში, როდესაც კონკრეტული საპროცესო მოქმედების განხორციელებისათვის კანონი სასამართლოს ავალებს მხარეთა მოსაზრებების გათვალისწინებას, ხოლო მოსარჩელე მოცემულ საქმეში საჭიროდ არ მიიჩნევდა ზემოთ აღნიშნული სავარაუდო დაინტერესებული პირების საქმეში ჩაბმას (იხ. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 7 ოქტომბრის სასამართლო სხდომის ელექტრონული ოქმი 16:31:00 – 16:31:33) და არც საქმის გარემოებიდან იკვეთება დავის განხილვაში მათი მონაწილეობის სამართლებრივი საფუძვლები.

მეორე პროცესუალური გარემოება, რომელიც სააპელაციო სასამართლომ პირველ ინსტანციაში საქმის დაბრუნების საფუძვლად მიუთითა, მდგომარეობს შემდეგში:

2. უნდა გამოკვლეულ იქნას [სადავო მიწის ნაკვეთის] რა ფართობი (რა პარამეტრებით) იყო შენობა-ნაგებობებისაგან თავისუფალი 1986 წელს, კიროვის რაიონის სახალხო სასამართლოს გადაწყვეტილების მიღების პერიოდში და რა ფართობია სარგებლობაში ამჟამად; კონკრეტულად ეზოს რა ნაწილს ფლობდნენ შენობა-ნაგებობების ადრინდელი მესაკუთრეები და ეზოს რა ნაწილია მათ უფლებამონაცვლეთა მფლობელობაში.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნულთან დაკავშირებით

მართებულად გაამახვილა ყურადღება იმ გარემოებაზე, რომ ქ. თბილისის კიროვის რაიონის სახალხო სასამართლოს გადაწყვეტილების გამოტანის დროს (1986 წ.) მიწა არ წარმოადგენდა საერთო საკუთრების ობიექტს. ის სახელმწიფო საკუთრება იყო. შესაბამისად, ვერც მასზე საკუთრების გამიჯვნა მოხდებოდა. სასამართლომ ასევე შენიშნა, რომ კიროვის რაიონის სახალხო სასამართლოს გადაწყვეტილება არ შეიცავდა პირდაპირ მითითებას თუნდაც ეზოთი სარგებლობის საზღვრების კონკრეტულ მდებარეობაზე და პარამეტრებზე. სასამართლომ მართებულად მიუთითა, რომ მიწის ნაკვეთი შენობა-ნაგებობების მესაკუთრეთა საერთო საკუთრებად აღირიცხა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1513-ე მუხლის საფუძველზე; ხოლო ქ. თბილისის კიროვის რაიონის სახალხო სასამართლოს 1986 წლის 7 თებერვლის გადაწყვეტილებამ ასახვა ჰპოვა ტექნიკენტარიზაციის ბიუროს მონაცემთა შორის და ის მიეთითა თითოეული მესაკუთრის საკუთრების უფლების და მისი მოცულობის განმსაზღვრელ ერთ-ერთ საფუძვლად მხოლოდ შენობა-ნაგებობებთან მიმართებით.

იმ საკითხის გარკვევისათვის – მხარეთა შეთანხმება მიწის ნაკვეთით სარგებლობის წესზე აუქმებს თუ არა, ან ცვლის თუ არა უძრავ ქონებაზე საკუთრების უფლების მოპოვების რეჟიმს – სააპელაციო სასამართლომ მართებულად მიუთითა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2014 წლის 9 იანვრის განჩინებაზე საქმეზე №ას-496-472-2013, რომელშიც მითითებულია, რომ „მხარეთა შეთანხმება მიწის ნაკვეთის სარგებლობის წესზე არ აუქმებს ან ცვლის უძრავ ქონებაზე საკუთრების მოპოვების რეჟიმს, შესაბამისად... მხარეთა საკუთრების უფლების დადგენისათვის უპირატესობა ენიჭება საჯარო რეესტრის ჩანაწერს“.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, დაუსაბუთებელია და მისსავე მსჯელობას ეწინააღმდეგება სააპელაციო სასამართლოს დასკვნა, რომ აუცილებელია პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ ზემოთ მითითებული გარემოებების გამოკვლევა. კიდევაც რომ გაზიარებულ იქნას აღნიშნული დასკვნა, მოცემული გარემოებების გამოკვლევა და მათთვის შესაბამისი სამართლებრივი შეფასების მიცემა არ წარმოადგენს ისეთ მოქმედებას, რომლის განხორციელება თავად არ შეუძლია სააპელაციო სასამართლოს.

მესამე პროცესუალური გარემოება, რომელიც სააპელაციო სასამართლომ პირველ ინსტანციაში საქმის დაბრუნების საფუძვლად მიუთითა, მდგომარეობს შემდეგში:

3. გათვალისწინებით იმისა, რომ წინამდებარე დავის ფარგლებში იხილება მოთხოვნები მოსარჩელის, მოპასუხის და მესამე პირის გ. გ-ის ამჟამად საერთო საკუთრებად აღრიცხულ მიწის ნაკვეთზე უნებართვოდ აგებული (არალეგალიზებული) შენობა-ნაგებობების ანუ მიწის ნაკვეთის არსებითი შემადგენელი ნაწილის ... დემონტაჟის თაობაზე, საწინააღმდეგოს დადგენამდე (მინაზე საზიარო უფლების გაუქმებამდე ან ჩანაწერის უსწორობის დადგენამდე) სავალდებულო თანამონაწილეობის სახით მოპასუხედ (და არა მესამე პირად დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნის გარეშე) ჩაბმულ უნდა იქნას მიწის ნაკვეთის ყველა რეგისტრირებული თანამესაკუთრე.

საკასაციო პალატა ზემოაღნიშნული სამართლებრივი ანალიზის გათვალისწინებით განმარტავს, რომ მიწის ნაკვეთის ყველა რეგისტრირებული თანამესაკუთრის, მოცემულ შემთხვევაში, დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნის გარეშე მესამე პირის – გ. გ-ის საქმეში მოპასუხედ ჩართვის საკითხი, უპირველეს ყოვლისა, უკავშირდება მატერიალურ-სამართლებრივი საკითხების გარკვევას.

კონკრეტულ შემთხვევაში, როგორც სააპელაციო სასამართლოს მიერ უკვე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარეობს, უკანონო მშენებლობა და სხვა მოქმედებები განხორციელა არა გ. გ-მა, არამედ – შ. წ-მა. შესაბამისად, ზემოთ მითითებული სამართლის ნორმებიდან გამომდინარე, აღნიშნულ მოქმედებებზე პასუხისმგებლობა ვერ დაეკისრება გ. გ-ს. ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ მივიჩნევთ, რომ სადავო მოქმედებები განხორციელდა გ. გ-ის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე, მაშინ ეს უკანასკნელი წარმოადგენს არა პასუხისმგებლობის, არამედ – მოთხოვნის მატარებელს, რაც ასევე გამორიცხავს მოპასუხის სტატუსით საქმეში მის ჩაბმას. თუ სადავო მოქმედებები მოპასუხედ შ. წ-მა განხორციელა სამივე პირის თანასაკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე, რითაც ილახება როგორც გ. გ-ის, ისე ე. წ-ი-ლ-ის საკუთრების უფლება, მაშინ ე. წ-ი-ლ-ს გააჩნია საკუთარი უფლებების დაცვის საფუძველი, გ. გ-ის მიერ თავისი უფლების დაცვის ინტერესის არსებობა-არარსებობის მიუხედავად.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, პირველ რიგში უნდა გაირკვეს, უკანონო ნაგებობის მშენებლობა და ხელშეშლა განხორციელებულია მოსარჩელის საკუთრებაზე, თუ – არა; და მეორე – ვისგან გამომდინარეობს უკანონო მოქმედებები. ამ შემთხვევაში გ. გ-ის სათანადო მოპასუხედ საქმეში ჩართვის საკითხი უკავშირდება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 170-

ე, 172-ე, 173-ე მუხლებით განსაზღვრულ მოთხოვნებს, თუ მოსარჩელის მოთხოვნაზე, ამ ნორმებიდან გამომდინარე, გ. გ-ს აკისრია პასუხისმგებლობა. მხოლოდ აღნიშნული მატერიალურ-სამართლებრივი წინაპირობების გარკვევის შემდეგ არის შესაძლებელი პროცესუალურ-სამართლებრივი წესების გამოყენება-განმარტება (მაგალითად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 85-ე და 89-ე მუხლების გამოყენების თავისებურებების განმარტება).

შესაბამისად, სამართლის ზემოაღნიშნული საკითხები სააპელაციო სასამართლოს გამოსაკვლევი და ამ საფუძვლით პირველი ინსტანციის სასამართლოში განსახილველად საქმის დაბრუნება არამართებულია.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სააპელაციო სასამართლოს შეუძლია, თვითონ მიიღოს გადაწყვეტილება და არ დააბრუნოს საქმე უკან, როდესაც არ არსებობს მისი იურისდიქციიდან გამომდინარე შეზღუდვები და მხარეთა პროცესუალური უფლებრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით საქმის დაბრუნების აუცილებლობა.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს თავად შეეძლო განეხორციელებინა ის საპროცესო მოქმედებები და დაედგინა საქმის ის ფაქტობრივი გარემოებები, რომელთა განხორციელება და დადგენაც პირველი ინსტანციის სასამართლოს დაავალა, მიეცა მათთვის სამართლებრივი შეფასება და გამოეტანა გადაწყვეტილება საკუთრების უფლების მარეგულირებელი და სამეზობლო სამართლის ნორმების საფუძველზე. შესაბამისად, დაუსაბუთებელია სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საქმის პირველი ინსტანციის სასამართლოში დაბრუნების თაობაზე.

II. სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმე განხილულია მნიშვნელოვანი საპროცესო დარღვევით, რის შედეგადაც საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი.

კასატორი თბილისის სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების კიდევ ერთ საფუძველად უთითებს იმ გარემოებაზე, რომ სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 15 აპრილის მთავარ სხდომაზე მიღებული საოქმო განჩინება საქმის განხილვის გადადების შესახებ უკანონოა და სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებულ იქნა საპროცესო ნორმების უხეში დარღვევით, რადგან საქმის განხილვის გადადების პატივსაღები საფუძვლები არ არსებობდა (აპელანტის წარმომადგენელი სხდომაზე არ გამოცხადდა და არც საპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის დამადასტურებელი რაიმე მტკიცებულება წარ-

მოუდგენია).

საკასაციო სასამართლო იზიარებს კასატორის პოზიციას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ აღნიშნულ სხდომამდე რამდენიმე წუთით ადრე, კერძოდ 10:55 საათზე მოპასუხის (აპელანტის) წარმომადგენელმა სასამართლოს მიმართა განცხადებით საქმის განხილვის გადადების შესახებ, სადაც მიუთითა, რომ იმავე დღეს 11:00 საათზე თბილისის საქალაქო სასამართლოში ერთ-ერთ საქმეზე დანიშნული იყო მთავარი სხდომა, სადაც ის წარმოადგენდა ერთ-ერთი მხარის ინტერესებს. განცხადებას არ ახლდა მასში მითითებული გარემოების დამადასტურებელი რაიმე მტკიცებულება.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სასამართლო სხდომაზე საპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის დამადასტურებელი მტკიცებულების წარუდგენლობა ყველა შემთხვევაში არ შეიძლება გამოუცხადებლობის არასაპატიოდ მიჩნევის საფუძვლად ჩაითვალოს. არსებობს განსაკუთრებული გარემოებები, გადაუდებელი შემთხვევები, როდესაც მხარე ობიექტურად ვერ ახერხებს სასამართლოსთვის მტკიცებულების წარდგენას და, შესაძლებელია, სასამართლოს არა მხოლოდ წერილობითი, არამედ ზეპირი ინფორმირებითაც შემოიფარგლოს. ამიტომ თითოეული შემთხვევაში სასამართლომ საქმის ყველა გარემოების გათვალისწინებით უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება მხარის გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის არსებობა-არარსებობის შესახებ.

მოცემულ შემთხვევაში საქმის მასალებით დასტურდება, რომ სასამართლო მთავარი სხდომის თარიღის თაობაზე აპელანტი ინფორმირებული იყო 2014 წლის 15 აპრილის სხდომამდე თითქმის ორი თვით ადრე, კერძოდ, მთავარი სხდომის დანიშვნის თაობაზე აპელანტის წარმომადგენელს სააპელაციო სასამართლოს უწყება ჩაბარდა 2014 წლის 21 თებერვალს. მიუხედავად ამისა, საქმის გადადების შესახებ სასამართლოში 2014 წლის 15 აპრილს წარდგენილ განცხადებაში ავტორს არ მიუთითებია, რა გარემოებებმა განაპირობა სასამართლო სხდომის გადადების თაობაზე სააპელაციო სასამართლოსთვის სხდომის დაწყებამდე მხოლოდ ხუთი წუთით ადრე მიმართვა და რატომ არ შეეძლო აპელანტის წარმომადგენელს თბილისის საქალაქო სასამართლოში იმავე დღეს დანიშნული სხდომის შესახებ სააპელაციო სასამართლოს უფრო ადრე ინფორმირება, ასევე გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის დამადასტურებელი მტკიცებულებების (სხდომის დანიშვნის შესახებ თბილისის საქალა-

ქო სასამართლოს შეტყობინების) განცხადებასთან ერთად წარდგენა.

ასეთ ვითარებაში, შუამდგომლობის ავტორის დაპირება, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს უწყებებს სააპელაციო სასამართლოში წარადგენდა მეორე დღეს, არ უთითებს არც გამოუცხადებლობის საპატიოობაზე და არც მტკიცებულების წარუდგენლობის საპატიო მიზეზად შეიძლება ჩაითვალოს.

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ მოწინააღმდეგე მხარე (მოცემულ შემთხვევაში კასატორი) არ დაეთანხმა მხარის გამოუცხადებლობის საპატიოდ მიჩნევას და იყო სხდომის გადადების წინააღმდეგი, თუმცა სასამართლომ შუამდგომლობაში მითითებული გამოუცხადებლობის მიზეზი საპატიოდ მიიჩნია და საქმის განხილვა გადადო 2014 წლის 22 აპრილს. საქმეში წარმოდგენილი 2014 წლის 22 აპრილის სხდომის ოქმით დასტურდება, რომ, მოწინააღმდეგე მხარის მოთხოვნის მიუხედავად, აპელანტის წარმომადგენელს 2014 წლის 15 აპრილის სხდომაზე საპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის დამადასტურებელი მტკიცებულება არც სხდომის მეორე დღეს და არც მეორე სხდომაზე წარმოუდგენია. საქმის მასალებით არ დასტურდება არც შემდგომში ასეთი მტკიცებულების წარმოდგენის ფაქტი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე მუხლის შესაბამისად, საქმის განხილვა სააპელაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რაც დადგენილია პირველი ინსტანციით საქმეთა განხილვისათვის, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის XLVI თავში მოცემული ცვლილებებითა და დამატებებით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 229-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, თუ სასამართლოს სხდომაზე არ გამოცხადდება მოსარჩელე, რომელსაც გაეგზავნა შეტყობინება ამ კოდექსის 70-ე–78-ე მუხლებით დადგენილი წესით, მოპასუხის შუამდგომლობის საფუძველზე სასამართლოს შეუძლია გამოიტანოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ. ამავდროულად მე-2 ნაწილის თანახმად, თუ მოპასუხე არ მოითხოვს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანას, სასამართლოს გამოაქვს განჩინება სარჩელის განუხილველად დატოვების შესახებ, რასაც უკავშირდება 276-278-ე მუხლებით გათვალისწინებული შედეგები. თუ მოპასუხე სარჩელის განუხილველად დატოვების წინააღმდეგია, სასამართლო გადადებს საქმის განხილვას. მოსარჩელის განმეორებით გამოუცხადებლობის შემთხვევაში სასამართლო გამოიტანს დაუსწრებელ გადაწყვეტილებას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის „ბ“ პუნ-

ქტის შესაბამისად, მხარის გამოუცხადებლობის შემთხვევაში სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანა დაუშვებელია, თუ სასამართლოსათვის ცნობილი გახდა, რომ ადგილი ჰქონდა დაუძლეველ ძალას ან სხვა მოვლენებს, რომელსაც (რომლებსაც) შეეძლო ხელი შეეშალა სასამართლოში მხარის დროულად გამოცხადებისათვის.

მოცემულ შემთხვევაში სააპელაციო სასამართლომ, განიხილა რა აპელანტის შუამდგომლობა სხდომის გადადების შესახებ, არასწორად მიიჩნია საპატიოდ სხდომაზე მხარის გამოუცხადებლობა და განახორციელა არასწორი საპროცესო მოქმედებები. კერძოდ, იმ ვითარებაში, როდესაც მოწინააღმდეგე მხარე შ. წ-ს სააპელაციო საჩივართან დაკავშირებით არ ითხოვდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანას, სასამართლოს უნდა გამოერკვია, იყო თუ არა მოწინააღმდეგე მხარე შ. წ-ის სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების წინააღმდეგი, და მხოლოდ იმ შემთხვევაში გადაედო საქმის განხილვა, თუ მოწინააღმდეგე მხარე სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების წინააღმდეგი იყო. აღნიშნული სააპელაციო სასამართლოს არ განუხორციელებია. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა საპროცესო ნორმების დარღვევით, რაც მის მიერ მოცემულ საქმეზე 2014 წლის 15 აპრილს მიღებული საოქმო განჩინებისა და 2014 წლის 7 ოქტომბრის საბოლოო განჩინების გაუქმების საფუძველია.

გამომდინარე იქიდან, რომ მოწინააღმდეგე მხარეს სასამართლოსთვის შ. წ-ის სააპელაციო საჩივართან დაკავშირებით დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შუამდგომლობით არ მიუმართავს, სააპელაციო სასამართლოში საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების შემდეგ სააპელაციო სასამართლომ უნდა იმსჯელოს არსებობს თუ არა აპელანტის არასაპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის შედეგად შ. წ-ის სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების წინაპირობები და განახორციელოს შესაბამისი საპროცესო მოქმედებები.

კასატორის ერთ-ერთი მოთხოვნაა საკასაციო სასამართლომ საქმე არ დააბრუნოს სააპელაციო ინსტანციაში და თვითონ მიიღოს გადაწყვეტილება. აღნიშნულთან დაკავშირებით საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ მართალია, სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა საქმის ფაქტობრივი გარემოებების დიდი ნაწილი, მაგრამ მას საქმის ყველა ფაქტობრივი გარემოება სრულყოფილად და ამომწურავად არ დაუდგენია და სულყოფილად არც მათი დამადასტურებელი მტკიცებულებები გამოუკვლევია. ამავე დროს სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა

მნიშვნელოვანი საპროცესო დარღვევით, რის შედეგადაც საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა, რის გამოც საკასაციო პალატა მოკლებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით გათვალისწინებულ შესაძლებლობას სამართლებრივი შეფასება მისცეს საქმის გარემოებებს და თავად მიიღოს გადაწყვეტილება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ გადაწყვეტილებას საკასაციო სასამართლომ საფუძვლად უნდა დაუდოს სამართლებრივი შეფასება, რომელიც სავალდებულოა სააპელაციო სასამართლოსთვის. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ უნდა გაუქმდეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ე. წ-ი-ლ-ის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 7 ოქტომბრის განჩინება, ამავე პალატის 2014 წლის 15 აპრილის საოქმო განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

მტკიცებულებათა შეფასება

განჩინება

№ას-586-557-2013 20 თებერვალი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ბ. ალავეიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
თ. თოდრია,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ქონების დაუსაბუთებლად ცნობა და სახელმწიფოსათვის გადაცემა

აღწერილობითი ნაწილი:

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის პროკურატურამ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ნ. ა-ის მიმართ, თანამდებობის პირის ოჯახის წევრის ქონების – ხელვაჩაურის რაიონში, მწვანე კონცხზე მდებარე მოზარდთა დასასვენებელი საცხოვრებელი სახლისა და ავტომანქანა მერსედეს-ბენც C 180-ის, სახელმწიფო ნომრით B.-007 უკანონოდ და დაუსაბუთებლად ცნობის, მისი მოპასუხისათვის ჩამორთმევისა და სახელმწიფოსათვის გადაცემის მოთხოვნით. მოსარჩელემ მიუთითა შემდეგ გარემოებებზე:

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის პროკურატურის წარმომებში ა. ა-ის, ი. გ-ის, რ. ბ-ისა და თ. კ-ის მიმართ არსებული სისხლის სამართლის საქმის განხილვისას გამოიკვეთა გარემოებები, რომლებიც იძლევა ვარაუდის საფუძველს, რომ ზემოაღნიშნული თანამდებობის პირების, მათი ოჯახის წევრების, ახლო ნათესავებისა და სხვადასხვა დაკავშირებული პირების მფლობელობაშია უკანონო და დაუსაბუთებელი ქონება.

მოპასუხის შემოსავლების შესახებ მოპოვებული მტკიცებულებები იძლევა ინფორმაციას იმასთან დაკავშირებით, რომ ამ ოდენობის შემოსავალი ვერც ერთ შემთხვევაში ვერ უზრუნველყოფდა სარჩელში მითითებული სადავო ქონების შეძენას.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა შემდეგი საფუძველებით:

პროკურატურის მოთხოვნა უსაფუძვლოა და სასამართლომ არ უნდა დააკმაყოფილოს იგი. ქონებაზე, რომლის უკანონოდ და დაუსაბუთებლად ცნობასაც მოსარჩელე მოითხოვს, სასამართლოს მსჯელობის საგანი იყო, საქმის ზემდგომი წესით გან-

ხილვისას, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატამ, 2005 წლის 20 იანვრის გადაწყვეტილებით უსაფუძვლოდ მიიჩნია მოპასუხის მეუღლე თ. კ.-სათვის მწვანე კონცხზე მდებარე მოზარდთა დასასვენებელი სახლის ჩამორთმევა.

საქმეში არსებული ხელვაჩაურის რაიონის მახინჯაურის სადაბო საკრებულოს გამგეობის 2005 წლის 1 სექტემბრის ცნობის თანახმად, სადავო შენობა დაშლილია, რაც ასევე დაადასტურეს მოსარჩელის წარმომადგენლებმა საკასაციო სასამართლოში გამართულ სხდომაზე.

მოზარდთა დასასვენებელი სახლი მოპასუხემ 2 000 აშშ დოლარად შეიძინა 1995 წლის 4 სექტემბერს. ქონების შესაძენად ნ. ა.-ს გააჩნდა კანონიერი გზით მოპოვებული ფინანსური სახსრები, კერძოდ, 1966 წლიდან საკუთრების უფლებით ეკუთვნის ხელვაჩაურის რაიონის სოფელ ...-ში მდებარე მიწის ნაკვეთი გაშენებული ციტრუსის ბალით. ციტრუსის რეალიზაციით მოპასუხე ყოველწლიურად დაახლოებით 7 000 ლარს ღებულობს, რომელიც, საგადასახადო კანონმდებლობის თანახმად, არ იბეგრება.

რაც შეეხება არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთის შეძენას, ნ. ა.-მ ქონება ხელვაჩაურის რაიონის გამგეობის 2002 წლის 23 თებერვლის გადაწყვეტილების საფუძველზე შეიძინა და შესაბამისი თანხა აუნაზღაურა სახელმწიფო ბიუჯეტს. ანაზღაურების საშუალება შპს სავაჭრო ცენტრი „ბ-დან“ მიღებული ხელფასი იყო, რომელიც 1998 წლიდან 2002 წლამდე შეადგენს 17 100 ლარს, აგრეთვე ამ სავაჭრო ცენტრიდან მიღებული დივიდენდი, რომლის ოდენობაც 1998 წლიდან 141 600 ლარია.

მოპასუხემ მიუთითა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21⁶ მუხლის მე-2 ნაწილზე და განმარტა, რომ მოსარჩელე ვალდებული იყო, წარედგინა ქონების უკანონოდ და დაუსაბუთებლად მოპოვების დამადასტურებელი მტკიცებულებები.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2005 წლის 17 ნოემბრის გადაწყვეტილებით აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის პროკურორ კ. მ.-ის სასარჩელო მოთხოვნა დაკმაყოფილდა, როგორც უკანონო და დაუსაბუთებელი ჩამოერთვა და სახელმწიფოს გადაეცა ნ. ა.-ის შემდეგი ქონება: ხელვაჩაურის რაიონში, მწვანე კონცხზე მდებარე მოზარდთა დასასვენებელი საცხოვრებელი სახლი და ავტომანქანა მერსედეს-ბენცი C 180 სახელმწიფო ნომრით B..-007.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წე-

სით გაასაჩივრა ნ. ა-მ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 25 მარტის გადაწყვეტილებით ნ. ა-ის სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2005 წლის 17 ნოემბრის გადაწყვეტილება ნ. ა-ის მიმართ სარჩელის დაკმაყოფილებისა და სახელმწიფო ბაჟის დაკისრების ნაწილში და ამ ნაწილში მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც საქართველოს მთავარი პროკურატურის სასარჩელო მოთხოვნა ნ. ა-ის საკუთრებაში რიცხული ავტომანქანის – მერსედეს-ბენცი C 180 სახელმწიფო ნომრით B.-007-ის უკანონოდ და დაუსაბუთებლად ცნობის, მისი ჩამორთმევისა და სახელმწიფოსათვის გადაცემის შესახებ არ დაკმაყოფილდა, ხოლო საქართველოს მთავარი პროკურატურის სასარჩელო მოთხოვნა ხელვაჩაურის რაიონში, მწვანე კონცხზე მდებარე, ნ. ა-ის საკუთრებაში რიცხული „მოზარდთა დასასვენებელი სახლის“ უკანონოდ და დაუსაბუთებლად ცნობის, მისი ჩამორთმევისა და სახელმწიფოსათვის გადაცემის შესახებ დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, ნ. ა-ს, სახელმწიფოს სასარგებლოდ დაეკისრა ხელვაჩაურის რაიონში, მწვანე კონცხზე მდებარე ქონების – „მოზარდთა დასასვენებელი სახლის“ ღირებულების – 40 000 ლარის გადახდა შემდეგი დასაბუთებით:

სააპელაციო პალატამ 2007 წლის 22 იანვრის განაჩენით დადგინდა ცნო, რომ ა. ა-ე ცნობილ იქნა დამნაშავედ. განაჩენის თანახმად, 1991-2004 წლებში ა. ა-ე მუშაობდა აჭარის ა/რ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის, აჭარის ა/რ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარისა და აჭარის ა/რ მეთაურის თანამდებობებზე. წარმოადგენდა რა სახელმწიფო პოლიტიკური თანამდებობის პირსა და უმაღლესი სამხედრო ნოდების მქონე ოფიცერს, ჩაიდინა ხელისუფლებისა და სამსახურებრივი მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება, ე.ი. თანამდებობის პირის მიერ მოქმედების განზრახ ჩადენა სამსახურებრივ მოთხოვნათა საწინააღმდეგოდ ჩადენილი სისტემატიურად, ანგარებით და პირადი მოტივით, რამაც არსებითი ზიანი მიაყენა სახელმწიფო, საზოგადოებრივ ინტერესებს და ცალკეულ მოქალაქეთა უფლებებსა და კანონიერ ინტერესებს და რასაც მოჰყვა განსაკუთრებით მძიმე შედეგი. მანვე ჩაიდინა სახელმწიფო-პოლიტიკური თანამდებობის პირის მიერ, საჯარო სამსახურის მოთხოვნათა საწინააღმდეგოდ თავისთვის და სხვისთვის გამორჩენისა და უპირატესობის მისაღებად არაერთგზის, სამსახურებრივი უფლებამოსილების ბოროტად გამო-

ყენება, რამაც ფიზიკური და იურიდიული პირების უფლებების, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს კანონიერ ინტერესების არსებითი დარღვევა გამოიწვია. მანვე ჩაიდინა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ქონების განსაკუთრებით დიდი ოდენობით გატაცება გაფლანგვით. არაერთგზის, სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებითა და ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით ჩაიდინა მის მართლზომიერ გამგებლობაში არსებული დიდი ოდენობით სხვისი მოძრავი ნივთის მართლსაწინააღმდეგო გაფლანგვა, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია;

ნ. ა-ე არის ა. ა-ის ნათესავი – და;

1995 წლის 4 სექტემბრის ნასყიდობის ხელშეკრულებით, ნ. ა-მ, ა. ც-გან 2 000 დოლარად (რაც შეადგენდა 2 000 000 000 კუპონს) იყიდა მახინჯაურში, მწვანე კონცხზე მდებარე 43,6 კვ.მ საცხოვრებელი, 18,86 კვ.მ დამხმარე, სულ, 62,46 კვ.მ ფართის ერთსართულიანი მოზარდთა დასასვენებელი ხის საცხოვრებელი სახლი;

საჯარო რეესტრის 2002 წლის 11 მარტის ამონაწერის თანახმად, ხელვაჩაურის რაიონში, სოფელ მახინჯაურში, არასასოფლო სამეურნეო დანიშნულების 1 465 კვ.მ მიწის ნაკვეთი და შენობა-ნაგებობა (სარეგისტრაციო ზონა – 22, კოდი – 1, კვარტლის №03, ნაკვეთის №04) რეგისტრირებული იყო ნ. ა-ის საკუთრებად;

აჭარის ა/რ ხელვაჩაურის რაიონის მახინჯაურის სადაბო საკრებულოს გამგეობის 2004 წლის 1 სექტემბერს გაცემული №95 ცნობის თანახმად, სოფელ მწვანე კონცხზე, ნ. ა-ის სახელზე ხის საცხოვრებელი სახლი, ცნობის გაცემის დროისათვის, დანგრეულია;

საჯარო რეესტრის 2013 წლის 5 მარტის ამონაწერით ხელვაჩაურის რაიონში, სოფელ მახინჯაურში, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების 1 465 კვ.მ მიწის ნაკვეთი 2008 წლის 1 თებერვლის ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე, რეგისტრირებულია „ი. ტ. ლ-ის“ წარმომადგენლობაზე საქართველოში;

№0020555 ტრანსპორტის სარეგისტრაციო მოწმობის თანახმად, 1999 წელს ნ. ა-ის საკუთრებად აღირიცხა 1995 წელს გამოშვებული მუქი ლურჯი ავტომანქანა მერსედეს-ბენცი C 180, სახელმწიფო ნომრით B.-007, ძრავის ნომერი №11192010064695;

საქართველოს შსს მომსახურეობის სააგენტოს ბათუმის განყოფილების 2013 წლის 5 მარტს №49/6/4-00583415 ცნობის თანახმად, ნ. ა-ის სახელზე მექანიკური სატრანსპორტო საშუალება, ცნობის გაცემის დროისათვის რეგისტრირებული არ ყო-

ფილა;

მახინჯაურის სადაბო საკრებულოს გამგებლის 2005 წლის 15 ივნისის №826 ცნობის თანახმად, ნ. ა-ს 1966 წლიდან სოფელ განთიადში აწერია და სარგებლობს 0,25 ჰა მიწის ნაკვეთით, რომელზეც გაშენებულია ციტრუსის ნარგავები;

შპს სავაჭრო ცენტრი „ბ-ს“ დირექტორის 2005 წლის 17 იანვრის №23 ცნობის თანახმად, შპს „გ-ის“ დირექტორ ნ. ა-ს 1998 წელს სავაჭრო ცენტრი „ბ-დან“ მიღებული აქვს დივიდენდი – 141 600 ლარი;

შპს სავაჭრო ცენტრი „ბ-ის“ დირექტორის 2004 წლის 1 სექტემბრის №115 ცნობის თანახმად შპს სავაჭრო ცენტრი „ბ-ს“ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე ნ. ა-ს 1998-2004 წლებში ხელფასის სახით მიღებული აქვს 27 300 ლარი, მათ შორის 1998 წელს – 3 500 ლარი, 1999-2003 წლებში, ყოველწლიურად – 4 200 ლარი, 2004 წელს – 2 800 ლარი;

შპს კონსალტინგ-აუდიტის 2005 წლის 29 სექტემბრის დამოუკიდებელი აუდიტორული დასკვნის თანახმად, ხელვაჩაურის რაიონის, სოფელ მწვანე კონცხზე მდებარე, ნ. ა-ის კუთვნილი საცხოვრებელი სახლის საბაზრო ღირებულება შეადგენს 40 000 ლარს, ხოლო მერსედეს-ბენცი C 180-ის საბაზრო ღირებულება – 6 000 ლარს;

დადგენილი გარემოებების გათვალისწინებით, სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 356² მუხლის მე-3 ნაწილით, 356¹ მუხლის „ღ“ პუნქტით, 356³ მუხლის მე-3-მე-6 ნაწილებით და აღნიშნა, რომ ტერმინები: „უკანონო“ და „დაუსაბუთებელი“ კანონში დამოუკიდებლად არის დეფინირებული. „უკანონო ქონების“ შემთხვევაში, ქონება ან მათი შეძენისათვის საჭირო საშუალებები მიღებულია (შეძენილია, მოპოვებულია) კანონის მოთხოვნათა დარღვევით, კერძოდ, მატერიალური სამართლის ნორმის დარღვევის საფუძველზე. „დაუსაბუთებელი ქონების“ შემთხვევაში, მართალია, არსებობს ქონებაზე უფლების შეძენის კანონით გათვალისწინებული საფუძველი, მაგრამ არ არსებობს ამ ქონების შეძენისთვის საჭირო ფინანსური საშუალებების კანონიერი გზით მოპოვების ან გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტები, ამასთან, ამ ქონებით სარგებლობს, განკარგავს (ან განკარგა) თანამდებობის პირი.

საპროცესო კანონმდებლობა, გარდა ტერმინთა განსხვავებისა, სხვაგვარად ანაწილებს მტკიცების ტვირთს თითოეული შემთხვევისათვის. მოპასუხის ქონების უკანონობის შესახებ მტკიცებულებების წარდგენის ვალდებულება გააჩნია მოსარ-

ჩელეს, ხოლო მოპასუხე ვალდებულია, სასამართლოს წარუდგინოს მტკიცებულებები თავისი ქონების დასაბუთებულობისა და კანონიერების შესახებ, თანახმად სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლისა და 103-ე მუხლის პირველი ნაწილისა, ხოლო სასამართლო ამ მტკიცებულებებს აფასებს ამავე კოდექსის 105-ე მუხლით დადგენილი წესით.

პალატამ მიუთითა მოქმედი სამოქალაქო კოდექსის 1507-ე მუხლზე და აღნიშნა, რომ, ვინაიდან სადავო ქონებები შეძენილი იყო როგორც 1997 წლის 25 ნოემბრამდე, ისე მის შემდეგ, ფაქტობრივი გარემოებების სამართლებრივი შეფასებისას გამოყენებული უნდა ყოფილიყო როგორც 1964 წლის რედაქციით მოქმედი სამოქალაქო სამართლის კოდექსი, ისე 1997 წლის რედაქციით მოქმედი სამოქალაქო კოდექსი. 1964 წლის რედაქციით სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 239-ე მუხლი, ასევე 1997 წლის რედაქციით მოქმედი სამოქალაქო კოდექსის 183-ე მუხლი 2007 წლის 15 მარტამდე ითვალისწინებდა უძრავი ქონების შესაძენად გარიგების წერილობითი ფორმით დადებას, სანოტარო წესით მის დადასტურებასა და მარეგისტრირებელ ორგანოში რეგისტრაციას. საქმის მასალებით დასტურდებოდა, რომ ყველა სადავო უძრავი ქონებაზე გარიგება დადებული იყო კანონის მოთხოვნათა დაცვით და აღრიცხული იყო მარეგისტრირებელ ორგანოში, რაც სადავო ქონების უკანონოდ მიჩნევას გამოორიცხავდა.

სასამართლოს განმარტებით, სწორედ მოპასუხე იყო ვალდებული სასამართლოსათვის წარედგინა მტკიცებულებები საკუთარი ქონების დასაბუთებულობისა და კანონიერების შესახებ. საქმის მასალებით კი დგინდებოდა, რომ ნ. ა-ე წარმოადგენდა თანამდებობის პირის დას, რომელიც 2007 წლის 22 იანვრის განაჩენით დამნაშავედ იქნა ცნობილი და ბრალი დაედო 1991-2004 წლებში, თანამდებობაზე ყოფნის პერიოდში სხვადასხვა თანამდებობრივი დანაშაულის ჩადენაში, მათ შორის სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ქონების განსაკუთრებით დიდი ოდენობით გატაცებასა და გაფლანგვაში.

როგორც აღინიშნა, მახინჯაურში, მწვანე კონცხზე, მოზარდთა დასასვენებელი სახლი 1995 წლის 4 სექტემბერს ნ. ა-მ იყიდა ა. ც-გან. საქმის განხილვისას კი, მოპასუხეს სასამართლოსათვის არ წარუდგინა მტკიცებულებები, რაც დაადასტურებდა 1995 წლისათვის მისი შემოსავლის ოდენობასა და მწვანე კონცხზე განთავსებული უძრავი ქონების შეძენისთვის საჭირო ფინანსური საშუალებების არსებობას. აღნიშნულის გათვალისწინებით, სასარჩელო მოთხოვნა ხელვაჩაურის რაიონში,

მწვანე კონცხზე მდებარე ნ. ა-ის საკუთრებაში რიცხული „მოზარდთა დასაცვინებელი სახლის“ დაუსაბუთებლად ცნობის შესახებ სასამართლომ საფუძვლიანად მიიჩნია.

სააპელაციო სასამართლომ აპელანტის მსჯელობა არ გაიზიარა იმის თაობაზე, რომ მახინჯაურის სადაბო საკრებულოს გამგებლის 2005 წლის 15 ივნისს გაცემული №826 ცნობა ადასტურებდა 1995 წლისათვის ნ. ა-ის შემოსავალს და მწვანე კონცხზე მდებარე უძრავი ქონების შესაძენად საჭირო ფინანსური საშუალებების არსებობას. სასამართლოს განმარტებით, მართალია, ცნობაში მითითებული იყო, რომ ნ. ა-ს 1966 წლიდან სოფელ ...-ში აწერია და სარგებლობს 0,25 ჰა მიწის ნაკვეთით, რომელზედაც გაშენებულია ციტრუსის ნარგავები, მაგრამ, არც ამ ცნობითა და არც სხვა მტკიცებულებებით არ დასტურდებოდა ციტრუსის რეალიზაცია, ამ რეალიზაციის შედეგად მიღებული თანხების ოდენობა და ლეგალურად მიღებული შემოსავლით სადავო უძრავი ქონების შეძენა.

საჯარო რეესტრის 2013 წლის 5 მარტისა და 2002 წლის 11 მარტის ამონაწერების, ასევე აჭარის ა/რ ხელვაჩაურის რაიონის, მახინჯაურის სადაბო საკრებულოს გამგეობის 2004 წლის 1 სექტემბერს გაცემული №95 ცნობის თანახმად, ხელვაჩაურის რაიონში, სოფელ მახინჯაურში, მწვანე კონცხზე მდებარე ნ. ა-ის საკუთრებაში რეგისტრირებულ არასასოფლო – სამეურნეო დანიშნულების 1465 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე განთავსებული შენობა, ხის საცხოვრებელი სახლი, 2004 წლისათვის იყო დანგრეული. აღნიშნული მიწის ნაკვეთი ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე რეგისტრირებული იყო „ი. ტ. ლ-ის“ წარმომადგენლობაზე საქართველოში, რის გამოც დაუსაბუთებელი ქონების (საცხოვრებელი სახლის) ნ. ა-სათვის ჩამორთმევა და პირვანდელი მდგომარეობით სახელმწიფოსათვის გადაცემა შეუძლებელი იყო, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 356⁶ მუხლის შესაბამისად კი, სასამართლომ მიჩნია, რომ ნ. ა-ს უნდა დაკისრებოდა შპს კონსალტინგ-აუდიტის 2005 წლის 29 სექტემბრის დამოუკიდებელი აუდიტორული დასკვნით ამ ქონების ეკვივალენტური ფულადი თანხის – 40 000 ლარის გადახდა.

გაზიარებულ იქნა ნ. ა-ის მოთხოვნა ავტომანქანის უკანონოდ, დაუსაბუთებლად ცნობისა და სახელმწიფოსათვის გადაცემის ნაწილში გადაწყვეტილების გაუქმების თაობაზე, რადგანაც BB №... ტრანსპორტის სარეგისტრაციო მოწმობის ასლის თანახმად, სადავო ავტომანქანა ნ. ა-ის საკუთრებაში რეგისტრირებულ იქნა 1999 წელს. პალატის განმარტებით, მოძრავ ქონებაზე ხელშეკრულების დადება დასაშვებია ზეპირი ფორ-

მითაც. ვინაიდან, სადავო ავტომანქანა შეძენის დროისათვის, მარეგისტრირებელ ორგანოში აღირიცხა ნ. ა-ის საკუთრებად, მასზე გაიცა ტრანსპორტის სარეგისტრაციო მოწმობა, ამასთან მოქმედი კანონმდებლობა მოძრავ ქონებაზე გარიგების დადების სავალდებულო წერილობით ფორმას არ ითვალისწინებდა, პალატამ მიიჩნია, რომ ეს ქონება მოპოვებული იყო კანონის მოთხოვნათა დაცვით, თანახმად სამოქალაქო კოდექსის 158-ე მუხლისა. მოსარჩელეს კი, სასამართლოსათვის არ წარმოუდგენია სათანადო მტკიცებულებები, რაც დაადასტურებდა, რომ სადავო ავტომობილით სარგებლობდა ა. ა-ე. გარდა აღნიშნულისა, სასამართლომ მიუთითა შპს სავაჭრო ცენტრი „ბ-ის“ დირექტორის 2005 წლის 17 იანვრის №23 ცნობაზე და მიიჩნია, რომ 1999 წელს ნ. ა-ს გააჩნდა სადავო ავტომანქანის 6 000 ლარად შეძენისათვის საჭირო ფინანსური საშუალებები.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ნ. ა-მ, მოითხოვა მისი, ასევე შუამდგომლობების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ საოქმო განჩინებების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი საფუძვლებით:

სააპელაციო სასამართლომ საქმის განხილვისას აპელანტს უსაფუძვლოდ უთხრა უარი საქმის წარმოების შეწყვეტაზე, ვინაიდან სადავო ქონება ერთხელ უკვე იყო სასამართლოს განხილვის საგანი, აჭარის ა/რ პროკურატურამ თავდაპირველად სარჩელი აღძრა ნ. ა-ის მეუღლის წინააღმდეგ ამ ქონების სახელმწიფოსათვის გადაცემის მოთხოვნით და საქმის საკასაციო წესით განხილვის შემდეგ მოსარჩელემ უარი განაცხადა სარჩელზე, რაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 272-ე მუხლის შესაბამისად, საქმის წარმოების შეწყვეტის საფუძველს წარმოადგენდა. ამასთან, საქმის წარმოების დასრულებამდე პროკურატურამ ახალი სარჩელი აღძრა იმავე ქონებაზე და მოპასუხედ ნ. ა-ე მიუთითა.

სასამართლომ დადგენილად ცნო, რომ ა. ა-ე თანამდებობის პირად მიიჩნეოდა 1991 წლიდან 2004 წლამდე, სისხლის სამართლის საქმე მის მიმართ 2004 წლის 6 ივლისის დადგენილებით აღძრდა, ხოლო ქონება, რომლის ჩამორთმევასაც მოსარჩელე მოითხოვს, ნ. ა-ს შეძენილი აქვს მანამ, ვიდრე ა. ა-ე ჩაიდენდა განაჩენში მითითებულ დასჯად ქმედებას. საყურადღებოა, რომ ქონება კასატორს ა. ა-ის თანამდებობრივი მდგომარეობის გამოყენებით არ შეუძენია, მას გააჩნდა შესაბამისი სახსრები ქონების შესაძენად.

სააპელაციო სასამართლომ დაარღვია სამოქალაქო საპრო-

ცესო კოდექსის 105-ე მუხლის მე-2 ნაწილისა და 102-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მოთხოვნები, რის გამოც გადაწყვეტილების სამართლებრივი დასაბუთების შემოწმება შეუძლებელია, ამ თვალსაზრისით სასამართლომ არ შეაფასა მოპასუხის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებები, საყურადღებოა, რომ მოსარჩელეს მოთხოვნის დამადასტურებელი რაიმე მტკიცებულება სასამართლოსათვის საერთოდ არ წარუდგენია, ხოლო სასამართლომ 2005 წლის 29 სექტემბრის აუდიტორული დასკვნა არასწორად შეაფასა, კერძოდ, დასკვნის თანახმად, მწვანე კონცხზე მდებარე უძრავი ქონება 40 000 ლარადაა შეფასებული და აუდიტორის განმარტებით, მან ვიზუალურად დაათვალიერა იგი, ხოლო საქმეში წარმოდგენილი ხელვაჩაურის რაიონის, მახინჯაურის სადაბო საკრებულოს 2004 წლის 1 სექტემბრის №95 ცნობის თანახმად, ცნობის გაცემის დროისათვის ნ. ა-ის საკუთრებად რეგისტრირებული ხის საცხოვრებელი სახლი დანგრეული იყო. ეს გარემოება სააპელაციო პალატამ გაიზიარა და დადგენილად ცნო. აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ, მოპასუხეს დააკისრა ქონების ღირებულება, რომელიც ფიზიკურად აღარ არსებობს. ამ თვალსაზრისით გაურკვეველია აუდიტორმა როგორ დაათვალიერა ქონება. სასამართლოს სადავო დასკვნა არ გამომდინარეობს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 172-ე მუხლის მოთხოვნიდან.

სააპელაციო პალატამ არ გამოიყენა სამოქალაქო კოდექსის 149-ე მუხლი, ასევე 150-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილები, რომელთა ანალიზითაც დასტურდება, რომ ნივთის არსებითი შემადგენელი ნაწილის ბედი მთლიანად დაკავშირებულია ძირითად ნივთთან და არ შეიძლება იყოს დამოუკიდებელი უფლების ობიექტი. სასამართლომ ასევე არ გამოიყენა „საჯარო რეესტრის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლი.

მოცემული დავის საგანი 1 465 კვ.მ მიწის ნაკვეთია, რომელიც საკუთრების უფლებით ირიცხებოდა ნ. ა-ის სახელზე. ქონებაზე საკუთრების უფლების მოპოვების საფუძველი ხელვაჩაურის რაიონის გამგეობის 2002 წლის 28 თებერვლის №15 გადაწყვეტილებაა, საკუთრების უფლების წარმოშობის საფუძველად სწორედ ეს გადაწყვეტილებაა მითითებული 2002 წლის 11 მარტის სააღრიცხვო ბარათშიც. გარდა იმისა, რომ მოსარჩელეს რაიმე მტკიცებულება არ წარუდგენია, უძრავ ქონებაზე უფლების წარმოშობის დამადასტურებელი ზემოაღნიშნული დოკუმენტი არ გაუქმებულა და დღესაც ძალაშია.

სააპელაციო პალატამ არასწორად არ გაითვალისწინა ის გარემოება, რომ კასატორს სადავო მიწის შესყიდვისათვის სახელ-

მნიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდილი აქვს თანხა.

სააპელაციო სასამართლომ მხედველობაში არ მიიღო აგრეთვე კასატორის შემოსავლების დამადასტურებელი მტკიცებულებები, არ იმსჯელა იმაზე, რომ 1998 წელს მან დივიდენდის სახით მიიღო 141 600 ლარი, ასევე არ შეუფასებია ნ. ა-ის მეუღლის შემოსავლების დამადასტურებელი მტკიცებულებები, შესაბამისად, დაუსაბუთებლობის გამო, არც ამ ნაწილშია შესაძლებელი გასაჩივრებული გადანყვეტილების კანონიერების შემოწმება.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის, საკასაციო საჩივრის საფუძვლიანობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ნ. ა-ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადანყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადანყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა. ამავე კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედაგება).

აღნიშნული ნორმა იმპერატიულად ადგენს საკასაციო სასამართლოს ვალდებულებას, დასაბუთებული საკასაციო საჩივრის (პრეტენზიის), შემთხვევაში, შეამოწმოს სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების შესაბამისობა საქმეში არსებულ მტკიცებულებებთან, ანუ შეამოწმოს, გადანყვეტილების გამოტანისას დაცულია თუ არა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე და 249-ე მუხლების მოთხოვნები.

როგორც საკასაციო საჩივრის შინაარსიდან ირკვევა, კასატორი სადავოდ ხდის სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას იმის თაობაზე, რომ მოპასუხემ ვერ წარადგინა ქონების შეძენის მართლობიერების დამადასტურებელი მტკიცებულებები. კასატორის მოსაზრებით, ამ თვალსაზრისით სააპელაციო სასამართლომ არასწორად შეაფასა საქმის მასალები, რასაც შედეგად არასწორი გადანყვეტილების გამოტანა მოჰყვა, ამასთანავე, სა-

სამართლოს მიერ დადგენილი გარემოებები ურთიერთწინააღმდეგობრივია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საკასაციო საჩივარი შეიძლება ეფუძნებოდეს მხოლოდ იმას, რომ გადაწყვეტილება კანონის დარღვევითაა გამოტანილი. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილით კი დადგენილია, რომ საპროცესო სამართლის ნორმების დარღვევა მხოლოდ მაშინ შეიძლება გახდეს გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, თუ ამ დარღვევის შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი.

საკასაციო პალატა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სამართლებრივი დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ დაარღვია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მოთხოვნები, რომლის თანახმადაც სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს სასამართლო სხდომაზე მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისთვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ. საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ, განსახილველ შემთხვევაში, დადგენილად მიჩნეული გარემოებები არ ჰქონდა დადასტურებას საქმეში არსებული შესაბამისი მტკიცებულებებით, შეკრებილ მტკიცებულებებს კი არ მიეცა ობიექტური შეფასება, შესაბამისად, სასამართლოს დასკვნები დაუსაბუთებელია როგორც ფაქტობრივი, ისე სამართლებრივი თვალსაზრისით.

საკასაციო პრეტენზიების მართებულობის შემოწმების მიზნით პალატა ყურადღებას გაამახვილებს რამდენიმე გარემოებაზე:

გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ ა. ა-ე 2007 წლის 22 იანვრის განაჩენით დამნაშავედ იქნა ცნობილი. თანამდებობაზე ყოფნის პერიოდში – 1991-2004 წლებში მან ჩაიდინა სისხლისსამართლებრივად დასჯადი ქმედებები;

ნ. ა-ე არის ა. ა-ის ნათესავი - და;

1995 წლის 4 სექტემბერს ნ. ა-მ ა. ც-საგან 2 000 აშშ დოლარად შეიძინა მახინჯაურში, მწვანე კონცხზე მდებარე მოზარდთა დასასვენებელი სახლი;

ხელშეკრულება დადებულია 1964 წლის რედაქციის სამოქალაქო სამართლის კოდექსის მოთხოვნათა შესაბამისად: დამონებულია სანოტარო წესით და შემძენის საკუთრების უფლება

აღრიცხულია სარეგისტრაციო ორგანოში. სწორედ ამ გარემოებაზე დაყრდნობით ეთქვა უარი მოსარჩელეს სადავო ქონების უკანონოდ ცნობის მოთხოვნაზე;

მითითებული უძრავი ქონების დაუსაბუთებლად მიჩნევის ფაქტი სასამართლომ დაამყარა იმ გარემოებაზე, რომ ამ ქონების შეძენისათვის შესაბამისი მატერიალური სახსრების ქონის ფაქტი მოპასუხემ ვერ დაადასტურა სათანადო მტკიცებულებებით.

სასამართლომ დადგენილად ცნო, რომ ნ. ა-ს, მართალია, მახინჯაურის რაიონის სოფელ განთიადში 1966 წლიდან ერიცხება 0,25 ჰა მიწის ნაკვეთი, რომელზეც ციტრუსის ნარგავებია გაშენებული, თუმცა, მოპასუხის განმარტება, რომ ციტრუსის რეალიზაციით ის იღებდა შემოსავალს, რაც ქონების შეძენისათვის საკმარისს წარმოადგენდა, არ გაიზიარა. სასამართლოს მსჯელობა დაფუძნებულია იმაზე, რომ ციტრუსის მოსავლის რეალიზაციისა და მის შედეგად შემოსავლის მიღების ფაქტის დამადასტურებელი მტკიცებულება ნ. ა-ს სასამართლოში არ წარუდგენია. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 356³ მუხლის მე-5 ნაწილით კი, კანონიერი შემოსავლების არსებობის ფაქტის მტკიცების ტვირთი პალატამ მხოლოდ მოპასუხეს დააკისრა.

ამ კუთხით საკასაციო სასამართლო იზიარებს კასატორის პრეტენზიას და მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გამოტანისას სააპელაციო სასამართლომ დაარღვია მტკიცების ტვირთის განაწილების წესი, ასევე ცალმხრივი შეფასება მისცა საქმის გარემოებებს.

საკასაციო პალატა მხედველობაში იღებს იმ ფაქტს, რომ წინამდებარე საქმეზე სარჩელის აღძვრის დროისათვის თანამდებობის პირის, ასევე მისი ოჯახის წევრის ქონების უკანონოდ ან დაუსაბუთებლად ცნობის შესახებ სარჩელის განხილვა რეგულირებული იყო ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსით, რომლის 21⁴ მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სარჩელის აღძვრის უფლება აქვს პროკურორს საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 37¹ მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 37¹ მუხლით კი, სარჩელის აღძვრის საფუძველი იყო პროკურორის საფუძვლიანი ეჭვი კანონით გათვალისწინებული სუბიექტების ქონების უკანონობის ან დაუსაბუთებლობის თაობაზე.

საკასაციო სასამართლოს შეფასებით, პროკურორის სარჩელი უნდა დაფუძნებოდა სამოხელეო დანაშაულის ჩადენის შედეგად მოხელის, მისი ახლო ნათესავის ან დაახლოებული პირის მიერ სადავო ქონების მოპოვების შეუძლებლობის საფუძ-

ვლიანი ექვის არსებობას. თავის მხრივ, სარჩელის აღძვრის დროისათვის მოქმედი ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21^ე მუხლით რეგულირებული იყო ქონების უკანონოდ და დაუსაბუთებლად ცნობის საკითხი და ნორმის მე-2 ნაწილით არ ყოფილა განსაზღვრული მტკიცების ზოგადი სტანდარტისაგან (თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს) განსხვავებული წესი. მითითებული ნორმის თანახმად, მოსარჩელე ვალდებული იყო სასამართლოსათვის წარედგინა მტკიცებულებები მოპასუხის ქონების უკანონობისა და დაუსაბუთებლობის თაობაზე. თანამდებობის პირის, მისი ოჯახის წევრის, ახლო ნათესავის ან დაკავშირებული პირის ქონებას მოსამართლე მოსარჩელე მხარის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების შეფასების საფუძველზე ცნობდა დაუსაბუთებლად, თუ საქმის წარმოების პროცესში მოპასუხე ვერ წარუდგენდა სასამართლოს ქონების ან ამ ქონების შეძენისათვის საჭირო ფინანსური საშუალებების კანონიერი გზით მოპოვების ან ამ ქონებაზე კანონმდებლობით დადგენილი გადასახადების გადახდის დამადასტურებელ დოკუმენტს.

საქმეში წარმოდგენილი სარჩელის შესწავლით ირკვევა, რომ მოსარჩელეს არა თუ მტკიცებულებები არ წარუდგენია სასამართლოსათვის, არამედ შემოიფარგლა იმაზე მითითებით, რომ აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის პროკურატურის წარმოებაში იყო სისხლის სამართლის საქმეები ა. ა-ისა და სხვათა მიმართ, რაც მოსარჩელეს აძლევდა ვარაუდის საფუძველს, რომ სადავო ქონება დაუსაბუთებელია.

მოსარჩელეს არც შემდგომ, საქმის განხილვის ეტაპზე სასამართლოსათვის არ წარუდგენია არც ერთი მტკიცებულება, რომელიც დაასაბუთებდა სარჩელში აღნიშნულ გარემოებებს, ანუ ფაქტობრივად სარჩელის აღძვრის წინაპირობას მხოლოდ პროკურორის „ექვი“ წარმოადგენდა, რომლის საფუძველიანობის დამადასტურებელი მტკიცებულებები მის მიერ სამართალწარმოების არც ერთ სტადიაზე არ წარდგენილა.

საყურადღებოა, რომ სადავო ქონების შეძენის დროისათვის შემოსავლის არსებობის ფაქტის დადასტურების მიზნით, მოპასუხის მიერ წარდგენილია მახინჯაურის სადაბო საკრებულოს ცნობა, რომლის შესწავლითაც სააპელაციო პალატამ დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება მასზე, რომ 1966 წლიდან ნ. ა-ს სოფელ განთიადში აწერია და სარგებლობს მიწის ნაკვეთით, რომელზეც გაშენებულია ციტრუსის ნარგავები, აღნიშნულზე დაყრდნობით მოპასუხე ამტკიცებდა, რომ ახორციელებდა მოსავ-

ლის რეალიზაციას, რაც საკმარისი იყო სადავო ქონების შესაძენად. საწინააღმდეგო მტკიცებულება მოსარჩელეს სასამართლოსათვის არ წარუდგენია.

საკასაციო პალატა მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. ამავე კოდექსის 102-ე მუხლის მე-2 ნაწილით განსაზღვრულია დასაშვებ მტკიცებულებათა ჩამონათვალი, რომელთაგან ერთ-ერთი მხარის ახსნა-განმარტებაა. სასამართლო კი, მტკიცებულებათა კვლევისათვის დადგენილი სტანდარტის გათვალისწინებით (ყოველმხრივ, სრულად და ობიექტურად), ვალდებულია, გამოიტანოს სწორი დასკვნები საქმის გადანყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე გამოვლენების არსებობის ან არარსებობის შესახებ.

პალატა განმარტავს, რომ მოქმედი სამოქალაქო კოდექსის არც 186-ე და არც 477-ე მუხლი მოძრავი ქონების რეალიზაციისათვის წერილობითი ფორმით გარიგების დადების აუცილებლობას არ ითვალისწინებს, აღნიშნულის საწინააღმდეგო დებულებას არც 1964 წლის რედაქციის სამოქალაქო კოდექსი ითვალისწინებდა, უფრო მეტიც, სააპელაციო პალატას არ მიუთითებია იმ სამართლებრივ საფუძველზე, რომელიც ავალდებულებდა მხარეს 1966 წლიდან მოყოლებული შეენახა ციტრუსის რეალიზაციის გზით შემოსავლის მიღების დამადასტურებელი მტკიცებულებები, შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს შეფასება მახინჯაურის სადაბო საკრებულოს ცნობის თაობაზე, მოკლებულია იურიდიულ დამაჯერებლობას და არ გამომდინარეობს მტკიცებულებათა ერთობლიობაში გამოკვლევიდან.

მოცემულ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართლოს შეფასება არ მიუცია ასევე მოპასუხის მიერ წარდგენილი ლეგალური შემოსავლების მიღებისა და ხელვაჩაურის რაიონში მის საკუთრებად რეგისტრირებული მიწის შეძენის კანონიერებისათვის, კერძოდ, სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ 2002 წლის 11 მარტის ამონაწერის თანახმად, ხელვაჩაურის რაიონის სოფელ მახინჯაურში ნარგიზ აბაშიძის საკუთრებად ირიცხებოდა 1 465 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი და

შენობა ნაგებობა;

შპს სავაჭრო ცენტრი „ბ-ის“ დირექტორის 2005 წლის 17 იანვრის №23 ცნობის თანახმად, შპს „გ-ის“ დირექტორ ნ. ა-ს 1998 წელს სავაჭრო ცენტრი „ბ-დან“ მიღებული აქვს დივიდენდი – 141 600 ლარი.

შპს სავაჭრო ცენტრი „ბ-ის“ დირექტორის 2004 წლის 1 სექტემბრის №115 ცნობის თანახმად კი, შპს სავაჭრო ცენტრი „ბ-ის“ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე ნ. ა-ს, 1998-2004 წლებში ხელფასის სახით მიღებული აქვს 27 300 ლარი, მათ შორის 1998 წელს – 3 500 ლარი, 1999-2003 წლებში ყოველწლიურად – 4 200 ლარი, 2004 წელს – 2 800 ლარი.

საქმეში წარმოდგენილი 2002 წლის 11 მარტის მიწის (უძრავი ქონების) სააღრიცხვო ბარათის თანახმად, 1 465 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე საკუთრების უფლების წარმოშობის საფუძველი ხელვაჩაურის რაიონის გამგეობის 2002 წლის 28 თებერვლის №15 გადაწყვეტილებაა.

საქმეში ასევე წარმოდგენილია ადმინისტრაციული ორგანოს ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილება, რომლის თანახმადაც დაკმაყოფილდა მოქალაქე ნ. ა-ის თხოვნა და მას საკუთრებაში გამოეყო 1 400 კვ.მ მიწის ნაკვეთი მის მიერ შექმნილი საცხოვრებელი სახლის მიმდებარედ. ნ. ა-ს დაევალა, შუალედური ზონისათვის დადგენილი გადასახადი (1 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე 4 ლარის ოდენობა), 2003 წლის იანვრამდე პერიოდულად აენაზღაურებინა ხელვაჩაურის რაიონის ბიუჯეტში. რაიონის მიწის მართვის სამმართველოს დაევალა მოქალაქე ნ. ა-ის სახელზე გამოეყოფილი 1 400 კვ.მ და შენობის ქვეშ დაკავებული 62,46 კვ.მ მიწის ნაკვეთის რეგისტრაცია.

საყურადღებოა, რომ საქმეში არ არის წარმოდგენილი მტკიცებულება, რომელიც დაადასტურებდა უფლების წარმომშობი ზემოაღნიშნული აქტის გაუქმებას.

ამდენად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებელი გადაწყვეტილების დასკვნა, რომლის თანახმად ნ. ა-ის მიერ შექმნილი უძრავი ქონება წარმოადგენს დაუსაბუთებელ ქონებას, არ გამომდინარეობს საქმის მასალების სრულყოფილი შეფასებიდან. გარდა აღნიშნულისა, სასამართლომ არ გამოიკვლია ისეთი ფაქტობრივი გარემოებები, როგორცაა სადავო ქონების მოპასუხის საკუთრებაში შექმნის ფაქტი დაკავშირებული არის თუ არა მისი ახლო ნათესავის – ა. ა-ის თანამდებობაზე ყოფნის ფაქტთან, რისი მტკიცებაც მოსარჩელეს ევალებოდა.

საკასაციო პალატა ასევე ვერ გაიზიარებს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დასკვნას, რომ მიწის ნაკვეთის სხვა პირის

საკუთრებაში გადაცემის გამო, მოპასუხეს უნდა დაეკისროს 40 000 ლარის ანაზღაურება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 356⁵ მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, მართალია, დაუსაბუთებელი ქონების პირვანდელი მდგომარეობით კანონიერი მესაკუთრისათვის ან სახელმწიფოსათვის დაბრუნების შეუძლებლობისას სასამართლო მოპასუხეს დააკისრებს ამ ქონების ეკვივალენტური ფულადი თანხის გადახდას, თუმცა ამ კუთხითაც სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი გარემოებები არ ემყარება საქმის მასალების სრულყოფილ კვლევას, კერძოდ, სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ მიწის ნაკვეთი, რომელზეც სადავო სახლი მდებარეობდა, ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე, რეგისტრირებულია „ი. ტ. ლ-ის“ წარმომადგენლობაზე საქართველოში, რაც საცხოვრებელი სახლის მოპასუხისათვის ჩამორთმევის შესაძლებლობას გამოიწვევდა. ქონების ღირებულების დადგენის მიზნით, სააპელაციო პალატა, დაეყრდნო საქმეში წარმოდგენილ შპს კონსალტინგ-აუდიტის დამოუკიდებელ აუდიტორულ დასკვნას რომლის თანახმადაც ნ. ა-ის კუთვნილი საცხოვრებელი სახლის საბაზრო ღირებულება 40 000 ლარითაა განსაზღვრული.

საყურადღებოა, რომ აუდიტორული დასკვნა შედგენილია 2005 წლის 29 სექტემბერს და დასკვნის თანახმად, აუდიტორმა განახორციელა შესაფასებლად წარდგენილი ქონების ვიზუალური გარე დათვალიერება. აღნიშნულის საპირისპიროდ, გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით პალატამ დადგენილად ცნო, რომ აჭარის ა/რ ხელვაჩაურის რაიონის, მახინჯაურის სადაბო საკრებულოს გამგეობის მიერ 2004 წლის 1 სექტემბერს გაცემული №95 ცნობის თანახმად, სოფელ მწვანე კონცხზე, ნ. ა-ის სახელზე რეგისტრირებული ხის საცხოვრებელი სახლი, ცნობის გაცემის დროისათვის დანგრეულია.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ ექსპერტიზის დასკვნა წარმოდგენს მტკიცებულების ერთ-ერთ სახეს და სასამართლო თავისი მოტივირებული გადაწყვეტილებით ასაბუთებს აღნიშნული მტკიცებულების გაზიარების ან მისი უარყოფის მართლობიერებას. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 172-ე მუხლის თანახმად, ექსპერტის დასკვნა სასამართლოსათვის სავალდებულო არ არის და მისი შეფასება ხდება 105-ე მუხლით დადგენილი წესით. ამდენად, სასამართლო სადავო გარემოებათა არსებობა-არარსებობის დადგენისას ინდივიდუალურად და ერთობლიობაში აფასებს საქმეში არსებულ მტკიცებულებებს, რის შედეგად აყალიბებს თავის შინაგან რწმენას გამოსაკვლევ ვი საკითხის მიმართ. გასაჩივრებული გადაწყვეტილება კი, არც

ამ კუთხით შეიცავს დამაჯერებელ მსჯელობას.

ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ ერთობლიობაში არ მიეცა შეფასება საქმეში წარმოდგენილ მტკიცებულებებს, შესაბამისად, გამოტანილ იქნა ურთიერთსაწინააღმდეგო დასკვნები, რითაც დარღვეულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 249-ე მუხლის მე-4 ნაწილის იმპერატიული მოთხოვნა – გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილში არ არის ასახული სასამართლოს მიერ დადგენილი გარემოებები, მტკიცებულებები, რომლებსაც ემყარება სასამართლოს დასკვნები, მოსაზრებები, რომლებითაც სასამართლო უარყოფს ამა თუ იმ მტკიცებულებას, რაც გასაჩივრებულ ნაწილში მისი გაუქმების საფუძველია, ამასთან, ვინაიდან საქმის გარემოებების სწორად დადგენისათვის საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებით გამოკვლევა, საკასაციო პალატა მოკლებულია შესაძლებლობას, თვითონ მიიღოს გადაწყვეტილება საქმეზე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ, ხელვაჩაურის რაიონში, მწვანე კონცხზე მდებარე უძრავი ქონების შეძენის დასაბუთებულობის თვალსაზრისით საქმის ხელახლა განმხილველმა სასამართლომ საქმეში წარმოდგენილ მტკიცებულებათა გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ უნდა გამოითანოს დასკვნები საქმის ფაქტობრივი გარემოებების არსებობა-არარსებობის თაობაზე და სამართლებრივად შეაფასოს ისინი.

პალატა ვერ გაიზიარებს კასატორის მტკიცებას, რომ მოცემულ შემთხვევაში არსებობს საქმის წარმოების შეწყვეტის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 272-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული წინაპირობა, რადგანაც დასახელებული ნორმა საქმის წარმოების შეწყვეტის აუცილებლობას ადგენს მაშინ, როდესაც სახეზეა შემდეგი ელემენტები: უნდა არსებობდეს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება ან განჩინება; იგი გამოტანილი უნდა იყოს იმავე მხარეებს შორის არსებულ დავაზე, ვის შორისაც კვლავ მიმდინარეობს სამართალწარმოება; ორივე საქმეზე იდენტური უნდა იყოს დავის საგანი და საფუძველი. ამ პირობათაგან ერთ-ერთის არარსებობა საქმის წარმოების შეწყვეტაზე უარის თქმის საფუძველია.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმეში წარმოდგენილია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის 2005 წლის 20 იანვრის გადაწყვეტილება, თუმცა მისი შესწავლით ირკვევა, რომ უძრავი ქონებისა და ავტომანქანის კანონიერებას, რომელიც წინამდებარე და-

ვის საგანს წარმოადგენს, აჭარის ა/რ პროკურორი ედავებოდა არა ნ. ა-ს, არამედ მის მეუღლე თ. კ-ს, მოცემულ საქმეზე კი, მოპასუხედ დასახელებულია ნ. ა-ე, როგორც პროცესის დამოუკიდებელი სუბიექტი, რაც საქმის წარმოების შეწყვეტაზე უარის თქმის საფუძველია.

რაც შეეხება კასატორის მოთხოვნას, საქმეზე მიღებული შუალედური საოქმო განჩინებების გაუქმების თაობაზე, საკასაციო პალატა დაუსაბუთებლობის გამო ვერ გაიზიარებს მას და აღნიშნავს, რომ საოქმო განჩინებების გაუქმების მოთხოვნა იმგვარად, რომ მხარე არ მიუთითებს არც კონკრეტულ განჩინებაზე და არც მისი გაუქმების ფაქტობრივ საფუძველებზე, სასამართლოს არ აძლევს უფლებას, საკუთარი შეხედულებით გადაწყვიტოს მათი უსწორობის საკითხი, ამგვარი მიდგომა არ გამომდინარეობს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიზნებიდან, რაც ამ მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო დაბრუნებს საქმეს ხელახლა განსახილველად, მთელი სასამართლო ხარჯები, რაც განეულება ამ საქმის განხილვასთან დაკავშირებით, სარჩელის აღძვრიდან დაწყებული, უნდა შეჯამდეს და შემდეგ განაწილდეს მხარეთა შორის ამ მუხლის მიხედვით. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ საქმის ხელახლა განხილვისას სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხი უნდა გადაწყდეს შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ნ. ა-ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.
2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 25 მარტის გადაწყვეტილება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.
3. საკასაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

5. სარჩელის უზრუნველყოფა

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება

ბანჩინება

№ას-114-107-2015

6 თებერვალი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

თ. თოდრია,

ბ. ალავიძე

დავის საგანი: ფულადი ვალდებულების შესრულება

აღწერილობითი ნაწილი:

შპს „...“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ მიმართ, სადაზღვევო ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, ძირითადი დავალიანების დაფარვისა და პირგასამტეხლოს ანაზღაურების შესახებ.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 19 მარტის გადაწყვეტილებით შპს „...“ სარჩელი შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ მიმართ სამედიცინო მომსახურების ღირებულებისა და პირგასამტეხლოს დაკისრების შესახებ დაკმაყოფილდა, შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ შპს „...“ სასარგებლოდ დაეკისრა 2013 წლის მაისში განეული სამედიცინო მომსახურების ღირებულების დარჩენილი დავალიანების – 7622.30 ლარის გადახდა, 2013 წლის მაისში განეული სამედიცინო მომსახურების ღირებულების გადახდის ვადაგადაცილებისათვის: ა) 2013 წლის 28 ივნისიდან 2013 წლის 26 ივლისამდე დარიცხული პირგასამტეხლო – 1254.40 ლარი; ბ) 2013 წლის 26 ივლისიდან 2013 წლის 26 აგვისტომდე დარიცხული პირგასამტეხლო – 1044 ლარი; გ) 2013 წლის 26 აგვისტოდან 2014 წლის 21 თებერვლამდე დარიცხული პირგასამტეხლო – 5389.12 ლარი; სულ – 7687.52 ლარი, ასევე შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ შპს „...“ სასარგებლოდ დაეკისრა 2013 წლის მაისში განეული სამედიცინო მომსახურების ღირებულების გადახდის ვადაგადაცილებისათვის პირგასამტეხლო ყოველდღიურად 7.62 ლარის

ოდენობით 2014 წლის 21 თებერვლიდან ვალდებულების შესრულებამდე,

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ ნაწილობრივ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

შპს „...“ დირექტორმა განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის მიზნით და მოითხოვა შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ (საინდენტიფიკაციო კოდი №204491344) ფულად სახსრებზე ყადაღის დადება თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 19 მარტის გადაწყვეტილებით დაკისრებული ფულადი ვალდებულებების, სულ – 19407.33 ლარის ფარგლებში.

განმცხადებელმა თავისი მოთხოვნა დააფუძნა შემდეგ გარემოებებს:

შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ არ შეუსრულებია შპს „...“ სასარგებლოდ აუცილებელი სხვა ვალდებულებებიც, რომლებიც დადასტურებულია საქალაქო ან/და სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით, ასევე, სამედიცინო მედიაციის სამსახურის მიერ და რომლის ოდენობაც 2014 წლის 26 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს 515362.35 ლარს. მოსარჩელის წინაშე არსებული ვალდებულებები მოპასუხეს დღემდე არ შეუსრულებია. შპს „...“ გარდა, შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ შეუსრულებელი ფინანსური ვალდებულება გააჩნია შპს „კ-ის“ მიმართაც.

განმცხადებლის განმარტებით, შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ ყოველი ქმედება და დაპირება ცხადყოფს და ამტკიცებს იმ გარემოებას, რომ იგი არ აპირებს ვალდებულების შესრულებას, რითაც აზარალებს როგორც კლინიკის ინტერესებს, ასევე მის მიერ დაზღვეული პაციენტების ჯამრთელობას და ეჭვქვეშ აყენებს მათ სიცოცხლეს.

განმცხადებლის ინფორმაციით, მოპასუხე იმყოფება მძიმე ფინანსურ მდგომარეობაში, რის გამოც არსებობს დიდი ალბათობა, რომ გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის დროისათვის, მზღვეველის გადახდისუუნარობის გამო, გადაწყვეტილების აღსრულება ვერ მოხერხდება. ამასთან, საჯარო რეესტრის მონაცემებით შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ საკუთრებაში არ ირიცხება არანაირი სახის უძრავი ქონება, ხოლო მის საკუთრებაში არსებული წილები, სხვადასხვა ვალდებულებათა აღსრულების მიზნით, დაყადაღებულია და ირიცხება მოვალეთა რეესტრში.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 30 დეკემბრის განჩინებით შპს „...“ გან-

ცხადება არ დაკმაყოფილდა შემდეგ გარემოებათა გამო:

სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე მუხლით, 271-ე მუხლით, 191-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 193-ე მუხლით, 198-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ა“ პუნქტით და განმარტა, რომ გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით ხდება მოსარჩელის კანონიერი ინტერესების დაცვა იმ რეალობის ან მოსალოდნელი საფრთხის გათვალისწინებით, რომ მოპასუხე, შესაძლოა, არაკეთილსინდისიერი აღმოჩნდეს, და საკუთარი ქონება გაახვისოს, ფინანსური სახსრები განკარგოს, გადამალოს, რის შედეგადაც მოსარჩელის უფლება განუხორციელებელი დარჩება.

სააპელაციო პალატამ ასევე განმარტა, რომ გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიება უნდა იყოს გონივრული, ემსახურებოდეს სამართლებრივი ურთიერთობიდან გამომდინარე, როგორც პირველადი, ასევე მეორადი მოთხოვნების შესრულებისათვის გარანტიების შექმნას. მენარმე სუბიექტის ანგარიშებზე ყადაღის დადებით, არა თუ ხელი შეეწყობა გადაწყვეტილების აღსრულებას, არამედ შეიძლება ხელი შეუშალოს მოვალის, როგორც მენარმე სუბიექტის, გადახდისუნარიანობასა და მის ფინანსურ შესაძლებლობას, შეასრულოს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით დადასტურებული ვალდებულებები.

ამდენად, იურიდიული პირის ფულად ანგარიშებზე ყადაღის დადებით კრედიტორი შეიძლება აღმოჩნდეს ისეთ სამართლებრივ ვითარებაში, როდესაც გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საფუძველზე მენარმე სუბიექტის სამენარმეო საქმიანობის შეფერხების შედეგად მოვალემ ვერც ნებაყოფლობით და ვეღარც „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ მექანიზმების გამოყენებით შეძლოს კრედიტორის წინაშე ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება.

პალატის მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში, საჩივრის ავტორმა წარადგინა მტკიცებულება, რომლის მიხედვითაც, შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ სახელზე უძრავ ნივთზე საკუთრების უფლება რეგისტრირებული არ არის, თუმცა, მიუხედავად ამისა, პალატამ მიიჩნია, რომ მოცემულ ეტაპზე არ არსებობს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის გამოყენების სხვა კანონისმიერი წინაპირობა.

პალატამ გამოიყენა „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლი, მე-14 მუხლის პირველი პუნქტი, მე-16 მუხლის პირველი პუნქტი და აღნიშნა, რომ საქართველოს ეროვნუ-

ლი ბანკის პრეზიდენტის 2010 წლის 11 ოქტომბრის №125/01 ბრძანებით დამტკიცებული საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე კაპიტალის მინიმალური ოდენობის განსაზღვრის წესის პირველი მუხლის შესაბამისად, ეს წესი განსაზღვრავს საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე კაპიტალის მინიმალურ ოდენობას. ამავე წესის მეორე მუხლის მიხედვით კი, საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელებისათვის ლიცენზიის მანიჭებელი კომპანიებისათვის წერილობითი განცხადების წარდგენის მომენტში შევსებული კაპიტალის, ხოლო მზღვეველისათვის სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე საკუთარი კაპიტალის მინიმალური ოდენობა განისაზღვრება შემდეგი ოდენობით: ა) სიცოცხლის დაზღვევა – 1 500 000 ლარი; ბ) დაზღვევა (არა სიცოცხლის) – 1 000 000 ლარი; გ) გადაზღვევა – 1 500 000 ლარი.

ამდენად, პალატამ განმარტაა, რომ სადაზღვევო ბაზრის ფინანსური სტაბილურობის უზრუნველყოფა, სადაზღვევო ბაზრის მომხმარებელთა უფლებების დაცვის ერთ-ერთი აუცილებელი ინდიკატორია, შესაბამისად, სასამართლო წესით უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შედეგად სადაზღვევო კომპანიას არ უნდა შეექმნას საქმიანობის საფრთხე, რითაც სასამართლო გადაწყვეტილებით დადგენილი ფინანსური ვალდებულებების ნებაყოფლობით შესრულებას შეეშლება ხელი. სადაზღვევო კომპანიის ანგარიშების დაყადაღებით კი, ისეთი ფინანსური ინსტიტუტი, როგორც სადაზღვევო კომპანიაა, საქმიანობის თვალსაზრისით დაბრკოლდება, რაც არა თუ უზრუნველყოფს გადაწყვეტილების აღსრულებას, არამედ კომპანიას, რომლის ძირითადი საბრუნავი საშუალება ფულია, საქმიანობას შეაფერხებს და უამრავ მომხმარებელს დააზარალებს. სასამართლომ მიიჩნია, რომ აღნიშნული მსჯელობა სუბსიდუარი ხასიათისაა. ძირითადი მოტივაცია კი, თუ რატომ არ უნდა იქნეს სადაზღვევო კომპანიის ანგარიშზე ყადაღა დადებული, მდგომარეობს იმაში, რომ ამ ეტაპზე არ არსებობს სადაზღვევო კომპანიის მხრიდან გადაწყვეტილების ნებაყოფლობით შესრულებისაგან თავის არიდების რისკი და გადაწყვეტილების იძულებით აღსრულებისათვის ხელისშემშლელი გარემოებები. სარჩელის აღძვრა და სასამართლო წესით უფლების დაცვა კი იმთავითვე არ ნიშნავს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობასა და კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობას, მით უფრო, როდესაც

მოპასუხე და შესაბამისად, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებაზე პასუხისმგებელი სუბიექტი სადაზღვევო კომპანიაა, რომლის ფინანსური სტაბილურობისათვის ხელის შეწყობა, სასამართლო გადაწყვეტილების ნებაყოფლობით შესრულებას შეუწყობს ხელს.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საჩივარი შეიტანა შპს „...“ და მოითხოვა მისი გაუქმება.

საჩივრის ავტორმა განმარტა, რომ მოპასუხის ფინანსებზე ყადაღის დადების აუცილებლობა დასაბუთებულია, ვინაიდან სადაზღვევო კომპანია იმყოფება მძიმე ფინანსურ მდგომარეობაში და არსებობს ალბათობა, რომ საქალაქო სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის მომენტისათვის, მზღვეველის გადახდისუუნარობის გამო, აღსრულება ვეღარ მოხერხდება. ამავდროულად, საჯარო რეესტრის მონაცემებით დადასტურებულია ის ფაქტი, რომ „...“ საკუთრებაში არანაირი უძრავი ქონება არ ირიცხება, მის საკუთრებაში არსებული წილები კი, სხვადასხვა ვალდებულებათა აღსრულების მიზნით, დაყადაღებულია და ირიცხება მოვალეთა რეესტრში. მოპასუხეს გააჩნია დიდი ოდენობით სხვა ფულადი ვალდებულებებიც, რომელთა შესრულების შემთხვევაში კომპანია ვეღარ დაფარავს მოსარჩელის დავალიანებას და შპს „...“ აღმოჩნდება იმავე მდგომარეობაში, როგორშიც იმყოფებოდა სასამართლოს მიერ „ა-ე“ შპს „...“ სასარგებლოდ 2 600 000 ლარის დავალიანების დაკისრების დროს, როცა თანხის ამოღება ვერ მოხერხდა მოვალის გადახდისუუნარობის გამო.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 20 იანვრის განჩინებით საჩივარი, დაუსაბუთებლობის გამო, საქმის მასალებთან ერთად განსახილველად გაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს შემდეგი საფუძვლებით:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე და 198-ე მუხლების შინაარსიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებისას დაცული უნდა იყოს სამართლიანი ბალანსი მოსარჩელის უფლებასა (უზრუნველყოფის სასამართლო წესით სამომავლოდ დადასტურებული უფლების რეალიზაცია) და მოპასუხის ინტერესს (უზრუნველყოფის ღონისძიებამ გაუმართლებლად არ ხელყოს მისი, როგორც მოპასუხის უფლებები) შორის. გარდა ამისა, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებისას გათვალისწინებულ უნდა იქნას უზრუნველყოფის ღონისძიების, როგორც საპროცესო-სამართლებრივი ინსტიტუტის მთავარი

პრინციპი – აღსრულდეს სასამართლო გადაწყვეტილება. სარჩელის უზრუნველყოფის არსიდან გამომდინარე, სასამართლო არჩევს უზრუნველყოფის ღონისძიებას სასარჩელო მოთხოვნის ხასიათიდან და მოცულობიდან გამომდინარე. უზრუნველყოფის ღონისძიებით შეზღუდული უფლება უნდა იყოს სასარჩელო მოთხოვნის მოცულობის ადეკვატური. დაუშვებელია, უზრუნველყოფის ღონისძიებით მოპასუხის უფლების გაუმართლებელი შეზღუდვა და ამგვარად, მხარეთა არათანაბარ პირობებში ჩაყენება. ამასთან, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება უნდა იყოს განპირობებული იმ ვარაუდით, რომ სარჩელის საფუძვლად მითითებული გარემოებები იურიდიულად ქმნის სარჩელის დაკმაყოფილების თაობაზე გადაწყვეტილების გამოტანის შესაძლებლობას. ამასთან, უფლების დროებით შეზღუდვის დროს მნიშვნელოვანია გონივრული ბალანსის დაცვა დაცულ სიკეთესა და შეზღუდულ უფლებას შორის.

პალატამ ასევე განმარტა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის წინაპირობას წარმოადგენს საფუძვლიანი ეჭვი იმის თაობაზე, რომ გადაწყვეტილება აღუსრულებელი დარჩება ან მნიშვნელოვანილად გაძნელებს აღსრულებას უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გარეშე. ნიშანდობლივია, რომ მხოლოდ დარღვეულ უფლებასა თუ კანონიერ ინტერესზე აპელირება არ წარმოადგენს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საფუძველს. მნიშვნელოვანია, ყურადღება გამახვილდეს იმ გარემოებაზე, რომ ვალდებულების შეუსრულებლობის ფაქტი და დასაბუთებული ეჭვი ვალდებულების მომავალში შეუსრულებლობასთან დაკავშირებით სასამართლოში სარჩელის აღძვრის საფუძველია, ხოლო სარჩელის უზრუნველყოფის ფაქტობრივი და სამართლებრივი წანამძღვრები გადაწყვეტილების აღსრულებლობის, ან მისი აღსრულების გაძნელების დასაბუთებაში უნდა მდგომარეობდეს.

სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე წარდგენილი განცხადების დასაბუთებისადმი არსებული მოთხოვნა იმგვარად არ უნდა იქნეს გაგებული, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მომთხოვნი პირი ვალდებულია, უტყუარი მტკიცებულებების წარმოდგენით დაამტკიცოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა. აღნიშნული მოთხოვნა არ გამომდინარეობს არც საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლიდან და არც სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მარეგულირებელი სხვა ნორმებიდან. სასამართლოს დასარწმუნებლად საკმარისია, ალბათობის მაღალი ხარისხით, იმ გარემოებების არსებობის ვარა-

უდზე მითითება, რომელსაც ემყარება მოსარჩელის მოთხოვნა სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენების აუცილებლობის შესახებ, სხვაგვარად, აღნიშნული გარემოებების არსებობის ალბათობამ უნდა გადანონოს ვარაუდი მისი არარსებობის შესახებ. ამდენად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების თაობაზე განცხადება საჭიროებს კონკრეტული ფაქტობრივი გარემოებებით დასაბუთებას, რომელიც დაარწმუნებს სასამართლოს, უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროებაში.

განსახილველ შემთხვევაში, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 30 დეკემბრის განჩინებით შპს „...“ განცხადება გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის თაობაზე არ დაკმაყოფილდა.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ სადაზღვევო ბაზრის, მათი კაპიტალის, სადაზღვევო რეზერვებისა და სადაზღვევის სისტემის არსებობა და ფინანსური სტაბილურობის უზრუნველყოფა სადაზღვევო ბაზრის მომხმარებელთა უფლებების დაცვის ერთ-ერთი აუცილებელი ინდიკატორია, შესაბამისად, სასამართლო წესით უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შედეგად სადაზღვევო კომპანიას არ უნდა შეექმნას საქმიანობის საფრთხე, რითაც სასამართლო გადანყვეტილებით დადგენილი ფინანსური ვალდებულებების ნებაყოფლობით შესრულებას შეეშლება ხელი. სადაზღვევო კომპანიის ანგარიშების დაყადაღებით კი სადაზღვევო კომპანია, საქმიანობის თვალსაზრისით დაბრკოლდება, რაც არა თუ უზრუნველყოფს გადანყვეტილების აღსრულებას, არამედ კომპანიის, რომლის ძირითადი საბრუნავი საშუალება ფულია, საქმიანობას შეაფერხებს და უამრავ მომხმარებელს დაზარალებს. ამასთან, პალატა ყურადღებას ამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ საქმეში წარმოდგენილია მტკიცებულება, რომ შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ სახელზე უძრავ ნივთზე საკუთრების უფლება რეგისტრირებული არ არის.

სააპელაციო პალატამ ჩათვალა, რომ ამ ეტაპზე არ არსებობს სადაზღვევო კომპანიის მხრიდან გადანყვეტილების ნებაყოფლობით შესრულებისაგან თავის არიდების რისკი და გადანყვეტილების იძულებით აღსრულებისათვის ხელისშემშლელი გარემოებები. სარჩელის აღძვრა და სასამართლო წესით უფლების დაცვა კი იმთავითვე არ ნიშნავს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობას.

სასამართლოს მოსაზრებით, მოცემულ შემთხვევაში გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის გამოყენების კა-

ნონისმიერი წინაპირობები არ არსებობს. მარტოოდენ იმაზე მითითება, რომ მხარეებს შორის მიმდინარე არა ერთი დავიდან (მხარეთა შორის მიმდინარეობს 13 დავა) არც ერთ შემთხვევაში არც საქალაქო და არც სააპელაციო სასამართლოს მიერ მოვალის სასარგებლოდ გადაწყვეტილება არ გამოტანილა, ხოლო საკასაციო სასამართლომ მოვალის ყველა საკასაციო საჩივარი დაუშვებლად ცნო, არ იძლევა იმგვარი დასკვნის გაკეთების შესაძლებლობას, რომ განსახილველ შემთხვევაშიც ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილებების მსგავსი გადაწყვეტილება იქნება მიღებული და უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გარეშე გადაწყვეტილება ვერ აღსრულდება ან დაბრკოლება შეექმნება მის აღსრულებას, მით უფრო, რომ საქმეში წარმოდგენილი განცხადებითა და თანდართული მტკიცებულებებით არ დასტურდება ვალდებულების შესრულების შეუძლებლობა ან ვალდებულებათა შესრულებისაგან არამართლზომიერი გზით თავის არიდების რისკი.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ შპს „...“ საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება კი დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გატარება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე. ამავე კოდექსის 271-ე მუხლის მიხედვით, სასამართლო შეუძ-

ლია უზრუნველყოს იმ გადაწყვეტილების აღსრულება, რომელიც გადაცემული არ არის დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად XXIII თავით დადგენილი წესების შესაბამისად.

დასახელებულ ნორმათა შინაარსიდან გამომდინარე, კანონმდებელი შესაძლებლობას აძლევს მოსარჩელე მხარეს, საკუთარი კანონიერი უფლებების დაცვის მიზნით, მოითხოვოს ჯერ კიდევ აღუსრულებელი გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამისათვის მოსარჩელემ სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა სასამართლოს შეუქმნას რწმენა კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ.

აღნიშნული საკითხების დამაჯერებლად დამტკიცება იმდენად მნიშვნელოვანია, რამდენადაც მსგავსი სახის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ერთი მხარისათვის თავისი უფლებების დაცვის გარანტს, ხოლო მეორე მხარეს უზღუდავს კანონიერი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობას. შესაბამისად, გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის საკითხის გადაწყვეტისას ერთ-ერთი მხარის უფლებების თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გატარების გარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულდება საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება.

სასამართლოს მიერ მოთხოვნისა თუ გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ფარგლებში საკუთრების ნებისმიერი შეზღუდვის შემთხვევაში დაცულ უნდა იქნას ორივე მხარის ინტერესთა შორის სამართლიანი ბალანსისა და პროპორციულობის პრინციპი. საკუთრების უფლებაში შეზღუდვა უნდა იყოს უზრუნველსაყოფი სიკეთის ადეკვატური და არ გასცდეს დასაშვებ ფარგლებს.

მოცემულ შემთხვევაში საქმის მასალებიდან ირკვევა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 19 მარტის გადაწყვეტილებით შპს „...“ სარჩელი დაკმაყოფილდა და შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა ფულადი ვალდებულების შესრულება, სულ – 19407.33 ლარის ოდენობით.

აღნიშნულის საფუძველზე შპს „...“ მოითხოვს მის სასარგებლოდ მიღებული გადაწყვეტილების უზრუნველყოფას. მხარე თავის მოთხოვნას აფუძნებს იმ გარემოებაზე, რომ შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ იმყოფება მძიმე ფინანსურ მდგომარეობა-

ში, გააჩნია შეუსრულებელი ვალდებულებები სხვა დანებსებუ-
ლებების მიმართ და არსებობს შესაძლებლობა, რომ საქალაქო
სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების კანონიერ ძა-
ლაში შესვლის მომენტისათვის, მზღვეველის გადახდისუუნა-
რობის გამო, მისი აღსრულება ვეღარ მოხერხდეს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი
ნაწილის მიხედვით, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გა-
რემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა
და შესაგებელს.

აღნიშნული ნორმა ადგენს სადავო გარემოებების მტკიცე-
ბის სტანდარტს და კონკრეტული ფაქტის არსებობის სარწმუ-
ნოდ დადასტურებას ავალებს იმ მხარეს, რომელმაც იგი თავი-
სი პოზიციის დასადასტურებლად მიუთითა.

ამდენად, საჩივრის ავტორს საკუთარი მოთხოვნის დასადა-
ბუთებლად უნდა დაედასტურებინა ის ფაქტობრივი გარემოე-
ბა, რომ შპს სადაზღვევო კომპანია „...“ განიცდის ისეთ ფინან-
სურ სირთულეებს, რომლებიც სამომავლოდ ობიექტურად ხელს
შეუშლის გადაწყვეტილების აღსრულებას.

მართალია, განცხადებაზე თანდართული მასალებით იკვე-
თება, რომ მოპასუხეს გააჩნია შეუსრულებელი ვალდებულება-
ნი, თუმცა მათ კანონიერებაზე მიმდინარეობს სასამართლო და-
ვეები და აღნიშნული ცალსახად არ ადასტურებს, რომ სადაზ-
ღვევო კომპანიას მათი დაფარვის ფინანსური შესაძლებლობა
არ გააჩნია.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო პალატის
მსჯელობას, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის წინაპირობას
წარმოადგენს საფუძვლიანი ეჭვი იმის თაობაზე, რომ გადან-
ყვეტილება აღუსრულებელი დარჩება ან აღსრულება მნიშვნე-
ლოვანწილად გაძნელდება უზრუნველყოფის ღონისძიების გა-
მოყენების გარეშე. მხოლოდ დარღვეულ უფლებასა თუ კანო-
ნიერ ინტერესზე აპელირება არ წარმოადგენს უზრუნველყო-
ფის ღონისძიების გამოყენების საფუძველს. მნიშვნელოვანია,
ყურადღება გამახვილდეს იმ გარემოებაზე, რომ ვალდებულე-
ბის შეუსრულებლობის ფაქტი და დასაბუთებული ეჭვი ვალდე-
ბულების მომავალში შეუსრულებლობასთან დაკავშირებით სა-
სამართლოში სარჩელის აღძვრის საფუძველია, ხოლო სარჩე-
ლის უზრუნველყოფის ფაქტობრივი და სამართლებრივი წინამ-
ძღვრები გადაწყვეტილების აღსრულებლობის, ან მისი აღ-
სრულების გაძნელების დასაბუთებაში უნდა მდგომარეობდეს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მი-
იჩნევს, რომ განმცხადებელი შპს „...“ მოთხოვნა გადაწყვეტი-

ლების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ სრულყოფილად დასაბუთებული არ არის, რის გამოც სააპელაციო პალატის მიერ მართებულად ეთქვა უარი დაკმაყოფილებაზე.

საკასაციო სასამართლო ყურადღებას გაამახვილებს გასაჩივრებული განჩინების მსჯელობის იმ ნაწილზე, რომლითაც სააპელაციო პალატამ მიუთითა „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლზე, რომლის შესაბამისად, მზღვეველის ფინანსური სიმყარის უზრუნველყოფის საფუძველია მისი კაპიტალის, სადაზღვევო რეზერვებისა და გადაზღვევის სისტემის არსებობა. ამავე კანონის მე-14 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, მზღვეველი ვალდებულია დაიცვას სამსახურის მიერ დადგენილი, ქვემოთ ჩამოთვლილი ეკონომიკური ლიმიტები: ა) კაპიტალის მინიმალური ოდენობა სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე; ბ) სადაზღვევო რეზერვების ოდენობა სახეობათა მიხედვით; გ) სადაზღვევო რეზერვების დასაფარავად დასაშვები აქტივების ზღვრული თანაფარდობა სადაზღვევო რეზერვებთან; დ) კაპიტალსა და ვალდებულებებს შორის ზღვრული თანაფარდობა; ე) აქტივებსა და აღებულ ვალდებულებებს შორის ზღვრული თანაფარდობა. მე-16 მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით კი, მზღვეველი თავისი გადახდისუნარიანობის უზრუნველსაყოფად ვალდებულია დაიცვას ამ კანონით განსაზღვრული ეკონომიკური ნორმატივები და ლიმიტები, რომელთა თანაფარდობის მეთოდისა და ნორმატიულ მოცულობას ადგენს სამსახური.

სააპელაციო პალატამ ასევე მიუთითა საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2010 წლის 11 ოქტომბრის №125/01 ბრძანებით დამტკიცებული საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე კაპიტალის მინიმალური ოდენობის განსაზღვრის წესის პირველ მუხლზე, რომლის შესაბამისად, ეს წესი განსაზღვრავს საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე კაპიტალის მინიმალურ ოდენობას. ამავე წესის მეორე მუხლის მიხედვით კი, საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელებისათვის ლიცენზიის მანიჭებელი კომპანიებისათვის წერილობითი განცხადების წარდგენის მომენტში შევსებული კაპიტალის, ხოლო მზღვეველისათვის სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე საკუთარი კაპიტალის მინიმალური ოდენობა განისაზღვრება შემდეგი ოდენობით: ა) სიცოცხლის დაზღვევა – 1 500 000 ლარი; ბ) დაზღვევა (არა სიცოცხლის) – 1 000 000 ლარი; გ)

გადაზღვევა – 1 500 000 ლარი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ სადაზღვევო ბაზრის ფინანსური სტაბილურობის უზრუნველყოფა სადაზღვევო ბაზრის მომხმარებელთა უფლებების დაცვის ერთ-ერთი აუცილებელი ინდიკატორია, შესაბამისად, სასამართლო წესით უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შედეგად სადაზღვევო კომპანიას არ უნდა შეექმნას საქმიანობის საფრთხე, რითაც სასამართლო გადაწყვეტილებით დადგენილი ფინანსური ვალდებულებების ნებაყოფლობით შესრულებას შეეშლება ხელი. სადაზღვევო კომპანიის ანგარიშების დაყადაღებით კი, ისეთი ფინანსური ინსტიტუტი, როგორც სადაზღვევო კომპანიაა, საქმიანობის თვალსაზრისით დაბრკოლდება, რაც არა თუ უზრუნველყოფს გადაწყვეტილების აღსრულებას, არამედ კომპანიას, რომლის ძირითადი საბრუნავი საშუალება ფულია, საქმიანობას შეაფერხებს და უამრავ მომხმარებელს დააზარალებს.

პალატამ მიიჩნია, რომ აღნიშნული მსჯელობა სუბსიდური ხასიათისაა. ძირითადი მოტივაცია კი, თუ რატომ არ უნდა იქნეს სადაზღვევო კომპანიის ანგარიშზე ყადაღა დადებული, მდგომარეობს იმაში, რომ ამ ეტაპზე არ არსებობს სადაზღვევო კომპანიის მხრიდან გადაწყვეტილების ნებაყოფლობით შესრულებისაგან თავის არიდების რისკი და გადაწყვეტილების იძულებით აღსრულებისათვის ხელისშემშლელი გარემოებები. სარჩელის აღძვრა და სასამართლო წესით უფლების დაცვა კი იმთავითვე არ ნიშნავს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობასა და კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობას, მით უფრო, როდესაც მოპასუხე და შესაბამისად, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებაზე პასუხისმგებელი სუბიექტი სადაზღვევო კომპანიაა, რომლის ფინანსური სტაბილურობისათვის ხელის შეწყობა, სასამართლო გადაწყვეტილების ნებაყოფლობით შესრულებას შეუწყობს ხელს.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება სააპელაციო პალატის მსჯელობას იმ ნაწილში, რომ ძირითადი მოტივაცია, თუ რატომ არ უნდა იქნეს სადაზღვევო კომპანია „...“ ანგარიშზე ყადაღა დადებული, მდგომარეობს იმაში, რომ ამ ეტაპზე არ არსებობს სადაზღვევო კომპანიის მხრიდან გადაწყვეტილების ნებაყოფლობით შესრულებისაგან თავის არიდების რისკი და გადაწყვეტილების იძულებით აღსრულებისათვის ხელისშემშლელი გარემოებები. სარჩელის აღძვრა და სასამართლო წესით უფლების დაცვა კი, იმთავითვე არ ნიშნავს უზრუნველყოფის ღონის-

ძიების გამოყენების აუცილებლობასა და კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობას.

თუმცა საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობას იმ ნაწილში, რომ თუკი სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებაზე პასუხისმგებელი სუბიექტი სადაზღვევო კომპანიაა, გაუმართლებელია სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით ფულად ანგარიშზე ყადაღის დადება.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ წარმოდგენილი საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება უნდა დარჩეს უცვლელად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „...“ საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 30 დეკემბრისა და 2015 წლის 20 იანვრის განჩინებები დარჩეს უცვლელად.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება

განმარტება

№ას-1290-1228-2014

23 იანვარი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
თ. თოდრია,
ნ. ბაქაქუერი

დავის საგანი: ფულადი ვალდებულების შესრულება

აღწერილობითი ნაწილი:

გ. გ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში გ. კ-ისა და ი. კ-ას მიმართ ფულადი ვალდებულების შესრულების შესახებ.

მოსარჩელემ მიუთითა, რომ მის საკუთრებას წარმოადგენდა შპს „დ. 2002-ის“ 50% წილი, შპს „ბ-ში“ კი – 37,62%. 2005-2007 წლებში მოპასუხეებმა იძულების წესით, სიმბოლურ ფა-სად დაათმობინეს ზემოაღნიშნული წილები.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს და განმარტეს, რომ შპს „დ. 2002-ის“ წილი შეიძინეს კანონიერად, ყოველგვარი ზენოლის გა-რეშე, ხოლო შპს „ბ-ში“ წილის მესაკუთრენი არ ყოფილან.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 23 ივლისის გადაწყვეტილებით გ. გ-ის სარ-ჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გ. კ-ეს გ. გ-ის სასარგებ-ლოდ დაეკისრა 1 724 877 აშშ დოლარის, ი. კ-ას კი, – 1 724 877 აშშ დოლარის გადახდა, გ. კ-ეს მოსარჩელე გ. გ-ის სასარგებ-ლოდ დაეკისრა 1 724 877 აშშ დოლარის წლიური 10%-ის გადახ-და 2005 წლის ივლისიდან გადაწყვეტილების აღსრულებამდე, მოპასუხე ი. კ-ას მოსარჩელე გ. გ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 1 724 877 აშშ დოლარის წლიური 10%-ის გადახდა 2005 წლის ივ-ლისიდან გადაწყვეტილების აღსრულებამდე, გ. გ-ის სარჩელი შპს „ბ-ს“ წილის ნასყიდობის ნაწილში არ დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სარჩელის დაკ-მაყოფილების ნაწილში მოპასუხეებმა გაასაჩივრეს სააპელაციო წესით.

გ. გ-მა განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 271-ე მუხ-ლის თანახმად, თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის

23 ივლისის გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა. განმცხადებლის მითითებით, არსებობს დასაბუთებული ეჭვი, რომ აპელანტებმა სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, მისი აღსრულებისაგან თავის დაღწევის მიზნით, შესაძლოა, გაასხვისონ მათ საკუთრებაში არსებული ქონება, რაც შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას.

განმცხადებელმა აღნიშნა, რომ, მართალია, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2013 წლის 8 თებერვლის განჩინებით გამოყენებულ იქნა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, თუმცა ის ვერ მოახდენს გადაწყვეტილების აღსრულების ეფექტურ უზრუნველყოფას, ვინაიდან ყადაღა დაედო მხოლოდ ი. კ-ას საკუთრებაში არსებულ უძრავ ქონებას – 394 კვ.მ-ს და მის წილს შპს „გ-ში“. განმცხადებლის ინფორმაციით, საზოგადოებას არანაირი აქტივი არ გააჩნია და წილის ღირებულება მიზერულია. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 23 ივლისის გადაწყვეტილებით დაკისრებული თანხის ოდენობა კი, თითოეულ მოპასუხეზე შეადგენს 3 320 000 აშშ დოლარს. შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით, გამოყენებული ქონების ღირებულება ამკარად შეუსაბამობაშია გადაწყვეტილებით დაკისრებული თანხის ოდენობასთან.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 29 ოქტომბრის განჩინებით გ. გ-ის მოთხოვნა ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, ი. კ-ას (პ/ნ ...) აეკრძალა შპს „ლ-ში“ (ს/კ ...) მისი კუთვნილი 50%-იანი წილის გასხვისება და დაგირავება; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა ქალაქ თბილისში, მ-ის ქუჩა №21-ში მდებარე უძრავი ქონებაში, საკადასტრო კოდი: ... (ნაკვეთის საკუთრების ტიპი თანასაკუთრება, ნაკვეთის დანიშნულება არასასოფლო-სამეურნეო, დაზუსტებული ფართობი 299 კვ.მ ნაკვეთის წინა ნომერი 2, შენობა-ნაგებობის ჩამონათვალი №1, №2, №3, შენობა-ნაგებობების საერთო ფართი 293, საცხოვრებელი ფართი 145.00, დამხმარე ფართი 148.00) მისი კუთვნილი 45/145 წილის გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა ქალაქ თბილისში, მ-ის ქუჩა №21-ის მიმდებარედ მდებარე უძრავ ქონებაში საკადასტრო კოდი: ... (ნაკვეთის საკუთრების ტიპი თანასაკუთრება, ნაკვეთის დანიშნულება არასასოფლო-სამეურნეო, დაზუსტებული ფართობი 132.00 კვ.მ, ნაკვეთის წინა ნომერი 001), მისი კუთვნილი წილის გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა ქალაქ თბილისში, დ. აღმაშენებლის ხეივანი მე-14 კმ. უძრავ ქონებაში საკადასტრო კოდი: ... (ნაკვეთის საკუთრების ტიპი

თანასაკუთრება, ნაკვეთის დანიშნულება არასასოფლო-სამეურნეო, დაზუსტებული ფართობი 9000 კვ.მ, შენობა-ნაგებობის ჩამონათვალი №1, №2, №3, №4, №5, №6, №7, №8) მისი კუთვნილი წილის გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა ქალაქ თბილისში, დ. აღმაშენებლის გამზირი №50-ში მდებარე უძრავი ქონების, საკადასტრო კოდი: ... (ნაკვეთის საკუთრების ტიპი საკუთრება, ნაკვეთის დანიშნულება არასასოფლო-სამეურნეო, დაზუსტებული ფართობი 831.00 კვ.მ ნაკვეთის წინა ნომერი 13, შენობა-ნაგებობების საერთო ფართი 1223.00 კვ.მ) გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ნივთის, მდებარე ბორჯომის რაიონში, დაბა ბაკურიანში, საკადასტრო კოდი: ... (ნაკვეთის საკუთრების ტიპი საკუთრება, ნაკვეთის დანიშნულება სასოფლო-სამეურნეო (სათიბი), დაზუსტებული ფართობი 6000.00 კვ.მ) გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ნივთის, მდებარე ბორჯომის რაიონში, დაბა ბაკურიანში, საკადასტრო კოდი: ... (ნაკვეთის საკუთრების ტიპი საკუთრება, ნაკვეთის დანიშნულება სასოფლო-სამეურნეო (სათიბი), დაზუსტებული ფართობი 6500.00) გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ნივთის, მდებარე ქალაქ თბილისში, ... №24^ფ, საკადასტრო კოდი: ..., სართული 13, ბ. 31, ფართი 245.00 კვ.მ, ტერასა 163.00 კვ.მ (ნაკვეთის საკუთრების ტიპი თანასაკუთრება, ნაკვეთის დანიშნულება არასასოფლო-სამეურნეო, დაზუსტებული ფართობი 2414 კვ.მ. ნაკვეთის წინა ნომერი 1/18;01.10.16.001.018, შენობა-ნაგებობების ჩამონათვალი №1, №2, №3, №4, №5) გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ნივთის, მდებარე ბორჯომის რაიონში, დაბა ბაკურიანში, საკადასტრო კოდი: ... (ნაკვეთის საკუთრების ტიპი საკუთრება, ნაკვეთის დანიშნულება სასოფლო-სამეურნეო (სათიბი), დაზუსტებული ფართობი 3600.00 კვ.მ. ნაკვეთის წინა ნომერი 64.30.01.791) გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა უძრავი ქონებაში, მდებარე ქალაქ თბილისში, დაბა წყნეთში, რუსთაველის IV შესახვევი, №9, საკადასტრო კოდი: ... (ნაკვეთის საკუთრების ტიპი თანასაკუთრება, ნაკვეთის დანიშნულება არასასოფლო-სამეურნეო, დაზუსტებული ფართობი 1250.00 კვ.მ. ნაკვეთის წინა ნომერი 138, შენობა-ნაგებობების საერთო ფართი 247,26 კვ.მ, საცხოვრებელი ფართი 125.68) კუთვნილი 1/2 ნაწილის გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა შპს „გ-ში“

(ს/კ ...) კუთვნილი 100% წილის გასხვისება და დაგირავება; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა შპს „ლ-ში“ (ს/კ ...) კუთვნილი 50%-იანი წილის გასხვისება და დაგირავება; გ. კ-ეს (პ/ნ ...) აეკრძალა შპს „ი-ი“ (ს/კ ...) კუთვნილი 50%-იანი წილის გასხვისება და დაგირავება.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება ეფუძნება შემდეგ გარემოებებს:

სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე, 271-ე მუხლებით, 191-ე მუხლის პირველი ნაწილით და განმარტა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ გ. გ-ის განცხადებაში მითითებული ფაქტობრივი გარემოება, მოპასუხეების მიერ კუთვნილი უძრავი ქონებისა და წილების შესაძლო გასხვისების თაობაზე, სასამართლოს უქმნის დასაბუთებულ ვარაუდს სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენების გარეშე მხარის სასარგებლოდ მიღებული გადაწყვეტილების რეალურად აღსრულების გაძნელების თაობაზე. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება სააპელაციო პალატას მიზანშეწონილად მიაჩნია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 198-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლომ მიუთითა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება არის გადაწყვეტილების რეალურად აღსრულებისათვის მოსალოდნელი დაბრკოლების თავიდან აცილების საშუალება. იგი წარმოადგენს ფიზიკურ და იურიდიულ პირთა ქონებრივი უფლებების დაცვის გარანტიას და ემსახურება ამ უკანასკნელთა დარღვეული უფლებების სრულ და რეალურ აღდგენას, ანუ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების მნიშვნელობა იმაში გამოიხატება, რომ იგი იცავს მოსარჩელის კანონიერ ინტერესებს მოპასუხის არაკეთილსინდისიერების შემთხვევაში.

სარჩელის უზრუნველყოფის ზოგიერთი ღონისძიების გამოყენება უშუალოდ უკავშირდება მოპასუხის მნიშვნელოვანი კონსტიტუციური უფლების – საკუთრების უფლების შეზღუდვას. საკუთრების ნებისმიერი შეზღუდვის შემთხვევაში, შეზღუდვა უნდა განხორციელდეს მხარის ინტერესთა შორის სასამართლიანი ბალანსისა და პროპორციულობის პრინციპის გათვალისწინებით. საკუთრების უფლებაში ჩარევა უნდა პასუხობდეს დასახულ მიზანს და იმდენად უნდა ინვესტირდეს მესაკუთრის უფლებების შეზღუდვას, რამდენადაც ეს აუცილებელია ამ მიზნის მისაღწევად.

მხარეთა შორის ინტერესთა ბალანსის შეფასებისა და უზ-

რუნველყოფის ღონისძიების შერჩევის მიზნით სააპელაციო პალატამ ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ მოცემულ საქმეზე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოყენებულია მხოლოდ ერთ-ერთი მოპასუხის, ი. კ-ს მიმართ. სასარჩელო მოთხოვნისა და გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით მოპასუხეებისათვის დაკისრებული თანხის მოცულობის გათვალისწინებით, იმაზე მითითებით, რომ 2013 წლის 8 თებერვლის განჩინებით გამოყენებული ღონისძიება არასაკმარისია მისთვის სასარგებლოდ საქმის დასრულების შემთხვევაში გადაწყვეტილების რეალური აღსრულებისათვის, განმცხადებელი (მოსარჩელე) მოითხოვს ყადაღის დადებას ამავე მოპასუხის კუთვნილ 50%-იან წილზე შპს „ლ-ში“, ხოლო მეორე მოპასუხის, გ. კ-ის მიმართ გ. გ-ი ითხოვს როგორც უძრავ ქონებებზე, ისე შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებებში არსებულ წილებზე უზრუნველყოფი ღონისძიების გამოყენებას. 2014 წლის 28 ოქტომბრის განცხადებაზე თანდართული ამონაწერებით საჯარო რეესტრიდან და მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან დასტურდება მოპასუხეთა საკუთრების უფლება აღნიშნულ ქონებებზე, ამასთან, ამავე ამონაწერებით ირკვევა, რომ გ. კ-ის საკუთრებაში არსებულ ქონებებზე გამოყენებულია საგადასახადო გირავნობა.

აღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით, პალატამ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება განცხადებაში მითითებულ ყველა ქონების მიმართ მიზანშეწონილად მიიჩნია.

სასამართლომ იხელმძღვანელა „სააღსრულებო წარმოება-თა შესახებ“ საქართველოს კანონის 40.1 და 63¹ მუხლებით და მიუთითა, რომ ქონებაზე ყადაღის დადება ნიშნავს მოვალის ქონების აღწერას, მესაკუთრისათვის ქონების განკარგვის – ნებისმიერი ფორმით გასხვისების, დაგირავების, (უძრავ ნივთებთან მიმართებით იპოთეკით, უზუფრუქტით, სერვიტუტით ან აღნაგობით დატვირთვის), მასზე ქირავნობისა და იჯარის ხელშეკრულებების დადების, თხოვების აკრძალვის გამოცხადებას ან/და ქონების შესანახად გადაცემას.

სარჩელის უზრუნველყოფის საჯარო მიზნის (რაც გადაწყვეტილების აღსრულების ხელშეწყობას გულისხმობს) და იმავედროულად, მეორე მხარის ინტერესების გათვალისწინებით, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ განმცხადებლის მოთხოვნის ფარგლებში, ნაცვლად მის მიერ მოთხოვნილი ღონისძიებისა (ყადაღისა), გამოყენებულ უნდა იქნას სარჩელის უზრუნველყოფის ისეთი სახის ღონისძიება, რომლითაც მოპასუხეებს აეკრძა-

ლება განმცხადებლის მიერ მითითებული ქონების გასხვისება და დაგირავება (იპოთეკით დატვირთვა).

სასამართლომ ჩათვალა, რომ აღნიშნული ღონისძიება საკმარისია გადაწყვეტილების აღსრულების ხელშეწყობისათვის.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საჩივარი შეიტანეს გ. კ-ემ და ი. კ-ამ, მოითხოვეს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განჩინების გაუქმება, წინააღმდეგ შემთხვევაში კი, მოსალოდნელი ზარალის უზრუნველყოფა შემდეგი დასაბუთებით:

საჩივრის ავტორის მითითებით, არ არსებობს არც ერთი მტკიცებულება, რომელიც მიანიშნებდა აღნიშნული ქონების გასხვისების ან სხვაგვარად უფლებრივად დატვირთვის საფრთხეზე. გადაწყვეტილებები და განჩინებები კი იურიდიულად უნდა იყოს დასაბუთებული და ეყრდნობოდეს შესაბამის მტკიცებულებებს, რაც სადავო განჩინებაში არ მოიძებნება.

2013 წლის 8 თებერვლის განჩინებით გ. გ-ის მოთხოვნა უკვე იყო უზრუნველყოფილი ი. კ-ას უძრავ ნივთზე და სანარმოს წილზე ყადაღის გამოყენებით. ამდენად, დამატებითი უზრუნველყოფის გამოყენების საფუძველი მოცემულ საქმეზე არ არსებობდა.

მხარემ მიიჩნია, რომ ქონების ღირებულება, რომელზეც გამოყენებულია უზრუნველყოფის ღონისძიება, გაცილებით აღემატება იმ თანხას, რომელიც თბილისის საქალაქო სასამართლოს სადავო გადაწყვეტილებით დაეკისრა გ. კ-ეს და ი. კ-ას. სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენებისას დაცული უნდა იყოს სამართლიანი ბალანსი მოსარჩელისა და მოპასუხის უფლებებს შორის. უზრუნველყოფის ღონისძიებით შეზღუდული უფლება უნდა იყოს სასარჩელო მოთხოვნის მოცულობის ადეკვატური, დაუშვებელია უზრუნველყოფის ღონისძიებით მოპასუხის უფლებების გაუმართლებელი შეზღუდვა და ამგვარად მხარეთა არათანაბარ პირობებში ჩაყენება.

საჩივრის ავტორებმა განმარტეს, რომ გასაჩივრებული განჩინების უცვლელად დატოვების შემთხვევაში საჭიროა უზრუნველყოფის ღონისძიებით გამოწვეული მოსალოდნელი ზარალის უზრუნველყოფის მიზნით გ. გ-ს დაეკისროს მოპასუხეებისათვის გადაწყვეტილებით დაკისრებული თანხის – 6 640 000 აშშ დოლარის 10%-ის 664 000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის უზრუნველყოფის გარანტია.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 12 დეკემბრის განჩინებით ი. კ-ასა და გ. კ-ის საჩივარი მიჩნეულ იქნა დაუსაბუთებლად და განსახილველად გაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს შემდეგ

გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე და 197-ე მუხლების თანახმად, პალატამ მიიჩნია, რომ გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების საფუძველი ვერ გახდება საჩივარში მითითებული გარემოება, რომ ვინაიდან განმცხადებელს მოპასუხეების მიერ კუთვნილი ქონების გასხვისების განზრახვის დამადასტურებელი შესაბამისი მტკიცებულებები არ წარმოუდგენია, სადავო უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა არ არსებობდა.

პალატამ განმარტა, რომ განმცხადებელს, რომელიც სასამართლოს მიმართავს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, ევალება მიუთითოს ისეთ გარემოებებზე, რომელიც სასამართლოს შეუქმნის დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ უზრუნველყოფი ღონისძიების გამოყენებლობის შემთხვევაში, შეიძლება გართულდეს მომავალში მისაღები გადაწყვეტილების რეალურად აღსრულება, ხოლო ამ გარემოებათა დამადასტურებელი მტკიცებულებების წარდგენას კანონი უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ მოთხოვნის წარმდგენ პირს არ ავალდებულებს (სსსკ-ის 191-ე მუხლი).

მოცემულ შემთხვევაში, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის შესახებ გ. გ-ის მიერ წარდგენილ განცხადებაში მითითებული გარემოება მოპასუხეების მიერ კუთვნილი ქონების შესაძლო გასხვისების შესახებ, ქმნიდა სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენების გარეშე მხარის სასარგებლოდ მიღებული გადაწყვეტილების რეალურად აღსრულების გაძნელების დასაბუთებულ ვარაუდს, რის გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება სასამართლომ მიზანშეწონილად ჩათვალა.

სააპელაციო პალატამ ასევე დაუსაბუთებლად მიიჩნია საჩივრის არგუმენტი იმის თაობაზე, რომ ვინაიდან თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 8 თებერვლის განჩინებით გ. გ-ის მოთხოვნა უკვე იყო უზრუნველყოფილი ი. კ-ას უძრავი ნივთით და საწარმოს წილზე ყადაღის გამოყენებით, დამატებითი უზრუნველყოფის გამოყენების საფუძველი არ არსებობდა.

პალატა დაეთანხმა საჩივრის ავტორთა მითითებას, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენებისას დაცული უნდა იყოს სამართლიანი ბალანსი მოსარჩელისა და მოპასუხის უფლებებს შორის და საკუთრების უფლების შეზღუდვა უნდა განხორციელდეს იმ მოცულობით, რამდენადაც ეს აუცილებელია სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნის მისაღწევად.

სასამართლომ დაადგინა, რომ სააპელაციო პალატის 2013 წლის 8 თებერვლის განჩინებით სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოყენებული იყო მხოლოდ ერთ-ერთი მოპასუხის – ი. კ-ს მიმართ. აღსანიშნავია, რომ განმცხადებელმა, ამავე მოპასუხის კუთვნილ წილზე შპს-ში და მეორე მოპასუხის – გ. კ-ის უძრავ ქონებასა და წილებზე სხვადასხვა საზოგადოებაში ყადაღის დადება მოითხოვა გადანყვეტილებით მოპასუხებისათვის დაკისრებული თანხის მოცულობის გათვალისწინებითა და იმაზე მითითებით, რომ 2013 წლის 8 თებერვლის განჩინებით გამოყენებული ღონისძიება არასაკმარისია მის სასარგებლოდ საქმის დასრულების შემთხვევაში გადანყვეტილების რეალური აღსრულებისათვის.

გასაჩივრებული განჩინების მიღებისას, სწორედ მხარეთა შორის ინტერესთა ბალანსის დაცვისა და უზრუნველყოფის ღონისძიების შერჩევის მიზნით, სააპელაციო პალატამ ყურადღება გაამახვილა დავის საგნის მოცულობაზე, სასარჩელო მოთხოვნაზე და იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ გ. კ-ის საკუთრებაში არსებულ ქონებებზე გამოყენებულია საგადასახადო გირავნობა, პალატამ მიზანშეწონილად მიიჩნია სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება განცხადებაში მითითებულ ყველა ქონების მიმართ. ამასთან, მოპასუხის საკუთრების უფლების გაუმართლებლად შეზღუდვის თავიდან აცილების მიზნით, ნაცვლად განმცხადებლის მიერ მოთხოვნილი ღონისძიებისა – ყადაღისა, სასამართლომ საკმარისად ჩათვალა ქონების გასხვისებისა და იპოთეკით (გირავნობით) დატვირთვის მოპასუხეთათვის აკრძალვის გამოყენება.

სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა საჩივრის არგუმენტი უზრუნველყოფის ღონისძიებით შეზღუდული უფლების არაადეკვატურობაზე სასარჩელო მოთხოვნის მოცულობასთან მიმართებით, რადგან საჩივრის ავტორთა მიერ წარმოდგენილი არ არის ქონების ღირებულების განსაზღვრის ან რაიმე სახის ისეთი მტკიცებულება, რაც დაადასტურებდა გასაჩივრებული განჩინებით გამოყენებული ღონისძიებების სასარჩელო მოთხოვნასთან შეუსაბამობას.

სააპელაციო პალატის მოსაზრებით, არ არსებობს ასევე გამოყენებული საპროცესო მოქმედების – სარჩელის უზრუნველყოფის შედეგად მოპასუხისათვის სავარაუდო ზიანის უზრუნველყოფის გარანტირების ფაქტობრივ-სამართლებრივი წინაპირობები.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლომ განმარტა, რომ გათვალისწინ-

ნებული საპასუხო უზრუნველყოფა არის მოპასუხის ინტერესების სამართლებრივი დაცვის საშუალება, რომელიც უზრუნველყოფს გაუმართლებელი ღონისძიებით მიყენებული ზარალის ანაზღაურებას. სასამართლო უფლებამოსილ, სარჩელის უზრუნველყოფის გარანტირება მოახდინოს როგორც თავისი ინიციატივით, ასევე მოპასუხე მხარის განცხადების საფუძველზე. ამასთან, ორივე შემთხვევაში, მისი გამოყენება დამოკიდებულია მოსალოდნელ, შესაძლო ზიანის წარმოშობის საფრთხესთან. ასეთი საფრთხის ვარაუდს უნდა ქმნიდეს ისეთი ფაქტობრივი გარემოებების არსებობა, რამაც შესაძლოა მხარეს ზიანი მიაყენოს.

სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელისათვის გარანტიის წარმოდგენის მოთხოვნა უნდა ეფუძნებოდეს განმცხადებლის მიერ კონკრეტულ გარემოებებზე მითითებას და შესაბამის დასაბუთებას გარანტიის წარმოდგენის აუცილებლობის შესახებ. მხოლოდ ის გარემოება, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებით იზღუდება მოპასუხის უფლებამოსილება და მითითება ზარალის ოდენობაზე, არ შეიძლება წარმოადგენდეს მოსარჩელისათვის მეორე მხარისათვის მოსალოდნელი ზარალის უზრუნველყოფის გარანტიის წარმოდგენის მოთხოვნის საფუძველს. მხარემ, რომელიც ითხოვს სარჩელის უზრუნველყოფით გამოწვეული ზარალის ანაზღაურებას, უნდა მიუთითოს იმ მოსალოდნელ ზიანზე, რაც შეიძლება რეალურად მოჰყვეს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას და, შესაბამისად, სარწმუნოდ დაასაბუთოს თავისი მოსაზრება. იმ ფაქტობრივ გარემოებებზე მითითების ვალდებულება, რომელიც ადასტურებს მოსარჩელისაგან შესაბამისი გარანტიის წარდგენის აუცილებლობის ვარაუდს, ეკისრება განმცხადებელს, რასაც მოცემულ შემთხვევაში მხარე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის მოთხოვნათა შესაბამისად, ვერ ასაბუთებს.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საჩივრის საფუძველების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ გ. კ-ისა და ი. კ-ის საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება კი დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 23 ივლისის გადაწყვეტილებით გ. გ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გ. კ-ეს გ. გ-ის სასარგებ-

ლოდ დაეკისრა 1 724 877 აშშ დოლარის, ი. კ-ას კი, – 1 724 877 აშშ დოლარის გადახდა, გ. კ-ეს მოსარჩელე გ. გ-ის სასარგებლოდ ასევე დაეკისრა 1 724 877 აშშ დოლარის წლიური 10%-ის გადახდა 2005 წლის ივლისიდან გადანყვეტილების აღსრულებამდე, მოპასუხე ი. კ-ას კი, – 1 724 877 აშშ დოლარის წლიური 10%-ის გადახდა 2005 წლის ივლისიდან გადანყვეტილების აღსრულებამდე, გ. გ-ის სარჩელი შპს „ბ-ს“ წილის ნასყიდობის ნაწილში არ დაკმაყოფილდა.

საკასაციო სასამართლოს განხილვის საგანს წარმოადგენს სააპელაციო პალატის მიერ მოცემული გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის კანონიერება.

საკასაციო სასამართლო სავსებით იზიარებს სააპელაციო პალატის 2014 წლის 29 ოქტომბრისა და 12 დეკემბრის განჩინებების დასაბუთებას, რომელთა თანახმად დაკმაყოფილდა გ. გ-ის განცხადება გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის შესახებ.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადანყვეტილების აღსრულებას და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გატარება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადანყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადანყვეტილების გამოტანაზე. ამავე კოდექსის 271-ე მუხლის მიხედვით, სასამართლოს შეუძლია უზრუნველყოს იმ გადანყვეტილების აღსრულება, რომელიც გადაცემული არ არის დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად XXIII თავით დადგენილი წესების შესაბამისად.

დასახელებულ ნორმათა შინაარსიდან გამომდინარე, კანონმდებელი შესაძლებლობას აძლევს მოსარჩელე მხარეს, მხოლოდ საკუთარი კანონიერი უფლებების დაცვის მიზნით, მოითხოვოს ჯერ კიდევ აღუსრულებელი გადანყვეტილების უზრუნ-

ველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამისათვის მოსარჩელემ სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა სასამართლოს შეუქმნას რწმენა კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე გადანყვეტილების უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ.

აღნიშნული საკითხების დამაჯერებლად დამტკიცება მნიშვნელოვანია, რამდენადაც მსგავსი სახის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ერთი მხარისათვის თავისი უფლებების დაცვის გარანტს, ხოლო მეორე მხარეს უზღუდავს კანონიერი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობას. შესაბამისად, გადანყვეტილების უზრუნველყოფის საკითხის გადანყვეტისას და ერთ-ერთი მხარის უფლებების თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გატარების გარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულდება საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – სასამართლო გადანყვეტილების აღსრულება.

ამდენად, დასაბუთებულია სააპელაციო პალატის მსჯელობა, რომ საკუთრების ნებისმიერი შეზღუდვის შემთხვევაში, შეზღუდვა უნდა განხორციელდეს მხარის ინტერესთა შორის სამართლიანი ბალანსისა და პროპორციულობის პრინციპის გათვალისწინებით. საკუთრების უფლებაში ჩარევა უნდა პასუხობდეს დასახულ მიზანს და იმდენად უნდა იწვევდეს მესაკუთრის უფლებების შეზღუდვას, რამდენადაც ეს აუცილებელია ამ მიზნის მისაღწევად.

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას კანონმდებელი ასევე უკავშირებს სარჩელის სამართლებრივ პერსპექტიულობას და აფასებს, თუ რამდენად მოსალოდნელია სარჩელის დაკმაყოფილება, თუმცა აღნიშნული დავის სამართლებრივ ბედზე გავლენას ვერ მოახდენს. აღნიშნული საკითხი მით უფრო აქტუალურია, როდესაც საუბარია გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფაზე.

მოცემულ შემთხვევაში, როგორც ზემოთ უკვე აღინიშნა, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 23 ივლისის გადანყვეტილებით გ. გ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, შესაბამისად, სრულიად საფუძვლიანია მოსარჩელის მოთხოვნა გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფასთან დაკავშირებით.

საქმეში წარმოდგენილი ამონაწერებით საჯარო რეესტრიდან და მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან დასტურდება მოპასუხეთა საკუთრების უფ-

ლება იმ ქონების მიმართ, რომელზეც გავრცელდა უზრუნველყოფის ღონისძიება. ამავდროულად, გ. კ-ის საკუთრებაში არსებულ ქონებაზე გამოყენებულია საგადასახადო გირავნობა.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება სააპელაციო პალატის მსჯელობას საჩივრის იმ არგუმენტის დაუსაბუთებლად ცნობის თაობაზე, რომლითაც მხარე მიუთითებდა, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 8 თებერვლის განჩინებით გ. გ-ის მოთხოვნა უკვე იყო უზრუნველყოფილი ი. კ-ას უძრავი ნივთით და სანარმოს წილზე ყადაღის გამოყენებით, შესაბამისად, დამატებითი უზრუნველყოფის გამოყენების საფუძველი არ არსებობდა.

სასამართლომ დაადგინა, რომ სააპელაციო პალატის 2013 წლის 8 თებერვლის განჩინებით სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოყენებული იყო მხოლოდ ერთ-ერთი მოპასუხის – ი. კ-ს მიმართ. სააპელაციო პალატამ მართებულად აღნიშნა, რომ განმცხადებელმა შპს-ში ამავე მოპასუხის კუთვნილ წილზე და მეორე მოპასუხის – გ. კ-ის უძრავ ქონებასა და წილებზე სხვადასხვა საზოგადოებაში ყადაღის დადება მოითხოვა გადაწყვეტილებით მოპასუხეებისათვის დაკისრებული თანხის მოცულობის გათვალისწინებით და იმაზე მითითებით, რომ 2013 წლის 8 თებერვლის განჩინებით გამოყენებული ღონისძიება არასაკმარისია მის სასარგებლოდ საქმის დასრულების შემთხვევაში გადაწყვეტილების რეალური აღსრულებისათვის.

ამდენად, სადავო უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებისას სააპელაციო სასამართლომ სწორად შეაფასა შექმნილი ვითარება, მხედველობაში მიიღო დავის საგნის მოცულობა, ის ფაქტი, რომ გ. კ-ის საკუთრებაში არსებულ ქონებაზე გამოყენებულია საგადასახადო გირავნობა და მიზანშეწონილად მიიჩნია გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება განცხადებაში მითითებული ქონების სრული ჩამონათვალის მიმართ. ამასთან, მოპასუხის საკუთრების უფლების გაუმართლებლად შეზღუდვის თავიდან აცილების მიზნით, ნაცვლად განმცხადებლის მიერ მოთხოვნილი ღონისძიებისა – ყადაღისა, სასამართლომ საკმარისად ჩათვალა ქონების გასხვისებისა და იპოთეკით (გირავნობით) დატვირთვის მოპასუხეთათვის აკრძალვის გამოყენება.

საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს საჩივრის ავტორთა არგუმენტს, რომ ქონების ღირებულება, რომელზეც გამოყენებულია უზრუნველყოფის ღონისძიება, გაცილებით აღემატება იმ თანხას, რომელიც თბილისის საქალაქო სასამართლოს სადავო გადაწყვეტილებით დაეკისრა გ. კ-ეს და ი. კ-ას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს.

აღნიშნული ნორმა ადგენს სადავო გარემოებების მტკიცების სტანდარტს და კონკრეტული ფაქტის არსებობის სარწმუნოდ დადასტურებას ავალებს იმ მხარეს, რომელმაც იგი თავისი პოზიციის დასადასტურებლად დაასახელა.

განსახილველ შემთხვევაში საჩივრის ავტორებს არ წარმოდგენიათ მტკიცებულება სადავო ქონების ღირებულების დასადასტურებლად, რაც მათი მტკიცების ტვირთს განეკუთვნებოდა.

დაუსაბუთებელია საჩივრის ავტორთა პრეტენზია მის მოსალოდნელი ზარალის უზრუნველყოფის თაობაზეც. მართალია, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 199-ე მუხლი ითვალისწინებს სარჩელის უზრუნველყოფით გამოწვეული ზარალის ანაზღაურებას, თუმცა ამისათვის სასამართლო უნდა დარწმუნდეს ასეთი ზარალის წარმოშობის რეალურობაში.

მხარემ კი, ვერ დაასაბუთა, კონკრეტულად რა გარემოებები უდევს საფუძვლად მის ზემოხსენებულ მოთხოვნას და რით დასტურდება მისთვის მოსალოდნელი ზიანის მიყენების ალბათობა, რაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლით დადგენილი მტკიცების სტანდარტის თანახმად, მის მოვალეობას წარმოადგენდა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ წარმოდგენილი საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო სააპელაციო პალატის გასაჩივრებელი განჩინება უნდა დარჩეს უცვლელად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. გ. კ-ისა და ი. კ-ას საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 29 ოქტომბრისა და 12 დეკემბრის განჩინებები დარჩეს უცვლელად.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლა

განჩინება

№ას-5-5-2015

10 თებერვალი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ნ. ბაქაქუური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
თ. თოდრია

დავის საგანი: თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

ბმა „კ. 19“-ის წარმომადგენელმა ი. ნ-ამ სარჩელით მიმართა სასამართლოს შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ მიმართ თანხის დაკისრების მოთხოვნით. მოსარჩელემ სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით მოითხოვა მოპასუხისათვის მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების (მდებარე ქ. თბილისში, გამრეკელის ქ. №19, სართული 1, კომერციული ფართი 55 კვ.მ.; ქ. თბილისში, გამრეკელის ქ. №19, სართული 2, კომერციული ფართი 707 კვ.მ.) გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 27 მაისის განჩინებით განმცხადებლის მოთხოვნა დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ: სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით მოპასუხე შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ აეკრძალა მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონების, მდებარე ქ. თბილისი, გ-ის ქ. №19, სართული 1, კომერციული ფართი 55.00 კვ.მ. გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვა.

2014 წლის 3 ოქტომბერს შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ განცხადებით მიმართა საქალაქო სასამართლოს უზრუნველყოფის გარანტიის გამოყენების თაობაზე და მოითხოვა მოსარჩელის მიერ 200 000 ლარის საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის ანგარიშზე განთავსება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 6 ოქტომბრის განჩინებით შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ განცხადება უზრუნველყოფის გარანტიის გამოყენების თაობაზე არ დაკმაყოფილდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 13 ნოემბრის გადაწყვეტილებით ბმა „კ.

19“-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა: მოპასუხე შპს „სა-დაზღვევო კომპანია ...“ მოსარჩელე ამხანაგობა „კ. 19“-ის სა-სარგებლოდ დაეკისრა 8 625,04 ლარის გადახდა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ და მოითხოვა სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით მოსარჩელისათვის სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა. აპელანტმა სასამართლოს წინაშე ასევე დააყენა შუამდგომლობა უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორით შეცვლის თაობაზე. კერძოდ, მოითხოვა 2014 წლის 27 მაისის განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლა და სარჩელის უზრუნველყოფა საერთო სასამართლოების სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის შეტანის გზით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 დეკემბრის განჩინებით შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა: შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ დაევალა განჩინების ჩაბარებიდან 10 დღის ვადაში უზრუნველყოფა 8 625.04 ლარის განთავსება საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სადეპოზიტო ანგარიშზე და აღნიშნულის დამადასტურებელი დოკუმენტი წარედგინა თბილისის სააპელაციო სასამართლოში.

სააპელაციო სასამართლომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 196-ე მუხლზე დაყრდნობით განმარტა, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორით შეცვლა საქმის განხილვის ნებისმიერ ეტაპზეა დასაშვები, რადგან დასახელებული ნორმა ადგენს საპროცესო სუბიექტთა უფლებას, საქმის განხილვის ნებისმიერ ეტაპზე მიმართონ სასამართლოს შუამდგომლობით და მოითხოვონ გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის კონკრეტული ღონისძიების შეცვლა სხვა ღონისძიებით. ასეთი ცვლილების სამართლებრივი საფუძველი სამოქალაქო პროცესის სუბიექტთა ინტერესების სრულყოფილად დაცვასა და მოსალოდნელი ზიანის თავიდან აცილებაში მდგომარეობდა.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლის შემთხვევაში არსებითი პირობაა დაცული იქნეს სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის დანუშნულება ანუ უზრუნველყოფილი იქნეს გადაწყვეტილების რეალურად აღსრულებისთვის მოსალოდნელი დაბრკოლების თავიდან აცილება ორივე მხარის ინტერესების გათვალისწინებით.

მოცემულ შემთხვევაში კი, სასამართლოს აზრით, მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი თანხის სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე შეტანის გზით აღნიშნული ბალანსი დაცული იქნებოდა. ერთის მხრივ, სარჩელზე მისაღები გადაწყვეტილების აღსრულებას არ შეექმნებოდა საფრთხე და მეორეს მხრივ, მოპასუხე თავიდან აიცილებდა მოსალოდნელ ზიანს.

მითითებულ განჩინებაზე საჩივარი წარადგინა ბმა „კ. 19-ის“ წარმომადგენელმა ი. ნ-ამ და მოითხოვა განჩინების გაუქმება შემდეგი საფუძვლით:

საჩივრის ავტორის განმარტებით, შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ შუამდგომლობაში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები არ შეესაბამებოდა სინამდვილეს. შუამდგომლობის ავტორის მოტივაცია იყო ზოგადი და მასში არ იყო მითითებული, კონკრეტულად კომპანიის რომელი უფლება თუ ინტერესი შეიზღუდა. ზოგადი და აბსტრაქტული იყო მითითება მასზეც, რომ შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ გამოყენებული უზრუნველყოფის გამო ვერ ახერხებდა კრედიტების აღებას, საბანკო გარანტიის მიღებას და ა. შ.

საჩივრის ავტორის განმარტებით, შუამდგომლობის დაყენებისას შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ ინტერესი მდგომარეობდა სწორედ აღნიშნული 55 კვ.მ. უძრავი ქონების გასხვისებაში და არა იმაში, რომ იგი რაიმე უფლების რეალიზებას ვერ ახდენდა. შესაბამისად, სასამართლოს არ უნდა შეეცვალა გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება უძრავი ნივთის მიმართ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 29 დეკემბრის განჩინებით დაუსაბუთებლობის გამო არ დაკმაყოფილდა ბმა „კ. 19“-ის საჩივარი, უცვლელად დარჩა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 დეკემბრის განჩინება და საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლისა და ბმა „კ. 19“-ის საჩივრის საფუძვლიანობის ანალიზის შედეგად მიიჩნევს, რომ საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქმის მასალებით დადგენილია, რომ ბმა „კ. 19“-მა თავისი სასარჩელო მოთხოვნის – თანხის 9 940,1 ლარის ანაზღაურების უზრუნველსაყოფად მოითხოვა მოპასუხის – შპს „სადაზღვევ-

ვო კომპანია ...“ კუთვნილი უძრავი ქონების გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვა. მოგვიანებით, მოპასუხის შუამდგომლობის საფუძველზე საქალაქო სასამართლოს მიერ გამოყენებული ერთი უზრუნველყოფის ღონისძიება (გასხვისება და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვა) სააპელაციო პალატამ შეცვალა მეორით – სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე 8 625.04 ლარის ჩარიცხვით.

სააპელაციო პალატამ უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლისას იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 196-ე მუხლის მესამე ნაწილით და მიიჩნია, რომ აღნიშნული ცვლილების განხორციელებით მოცემულ საქმეზე საბოლოოდ მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულებას საფრთხე არ შეექმნებოდა.

საკასაციო სასამართლო სავსებით ეთანხმება სააპელაციო პალატის ზემოხსენებულ პოზიციას და მიიჩნევს, რომ ბმა „კ. 19“-ის საჩივარს მართებულად ეთქვა უარი შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გატარება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე.

აღნიშნული ნორმის შინაარსიდან გამომდინარე, კანონმდებელი შესაძლებლობას აძლევს მხარეს, მოითხოვოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება, თუ იქმნება ვარაუდი, რომ საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულება შემდგომში გაძნელდება ან შეუძლებელი გახდება. ამდენად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზანი საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების აღსრულების ხელშეწყობაა.

ყოფილია. ამასთან, მხარემ სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს სარჩელის უზრუნველყოფის ამა თუ იმ ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა სასამართლოს შეუქმნას რწმენა, კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე, სარჩელის უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ. აღნიშნული საკითხების დამაჯერებლად დამტკიცება მნიშვნელოვანია იმის გამო, რომ სარჩელის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ერთი მხარისათვის თავისი უფლებების დაცვის გარანტს, ხოლო მეორე მხარეს უზღუდავს კანონიერი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობას. შესაბამისად, ზოგადად სარჩელის უზრუნველყოფისა და, მათ შორის, მისი კონკრეტული სახის გამოყენების საკითხის გადანყვეტილსა და ერთ-ერთი მხარის უფლებების თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გატარების გარეშე შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულებული საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – გადანყვეტილების აღსრულება. ამასთან, სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენების ღონისძიების გატარების შედეგად დაცული უნდა იყოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-5 მუხლით განსაზღვრული მხარეთა თანასწორობის პრინციპი.

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას კანონმდებელი ასევე უკავშირებს სარჩელის სამართლებრივ პერსპექტიულობას და აფასებს, თუ რამდენად მოსალოდნელია სარჩელის დაკმაყოფილება, თუმცა აღნიშნული დავის სამართლებრივ ბედზე გავლენას ვერ მოახდენს.

მოცემულ შემთხვევაში, ბმა „კ. 19“-ის სარჩელის უზრუნველყოფის (ქონების გასხვისების და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვის) გამოყენების შემდეგ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 13 ნოემბრის გადანყვეტილებით მისი სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მოპასუხე შპს „სადაზღვევო კომპანია ...“ მოსარჩელე ამხანაგობა „კ. 19“-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 8 625.04 ლარის გადახდა.

მითითებულ გადანყვეტილებაზე შეტანილი სააპელაციო საჩივრით მოპასუხემ იშუამდგომლა სარჩელის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული ღონისძიების შეცვლის თაობაზე, რაც გათვალისწინებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 196-ე მუხლით. აღნიშნული ნორმის თანახმად, მხარეთა თხოვნით, დასაშვებია სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლა. სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლის საკითხის განხილვა დასაშვებია საქმის ყველა სტადიაზე. ფუ-

ლადი თანხების გადახდევინების შესახებ სარჩელის უზრუნველყოფისას მოპასუხეს შეუძლია მიღებულ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა ნაცვლად მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი თანხა შეიტანოს სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე.

დასახელებული ნორმა ადგენს საპროცესო სუბიექტთა უფლებას, საქმის განხილვის ნებისმიერ ეტაპზე მიმართონ სასამართლოს შუამდგომლობით და მოითხოვონ უკვე გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის კონკრეტული ღონისძიების შეცვლა სხვა ღონისძიებით.

ასეთი ცვლილების სამართლებრივი საფუძველი სამოქალაქო პროცესის სუბიექტთა ინტერესების სრულყოფილად დაცვასა და მოსალოდნელი ზიანის თავიდან აცილებაში მდგომარეობს. უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლა საქმის განხილვის ნებისმიერ ეტაპზე დასაშვებია, რადგან სამოქალაქო ბრუნვის თავისებურებიდან გამომდინარე, კანონმდებელი გონივრულად ვარაუდობს, რომ უკვე გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების შესაძლო უარყოფითი შედეგები დასაშვებია გამოვლინდეს საქმის განხილვის ამა თუ იმ ეტაპზე, ამასთან, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლით განმტკიცებული დისპოზიციურობის პრინციპის მსგავსად, მხარე თავად წყვეტს, თუ როდის მოითხოვოს აღნიშნული ცვლილების განხორციელება სასამართლოს მიერ და, მიუხედავად იმისა, ადგება თუ არა მას ზიანი უზრუნველყოფის თავდაპირველი ღონისძიების დაწესების ეტაპზევე, მას ამ ღონისძიების შეცვლის მოთხოვნის უფლება ენიჭება საკუთარი დისკრეციის ფარგლებში, როდესაც ამას საჭიროდ ჩათვლის.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, პალატა უსაფუძვლობის გამო ვერ გაიზიარებს საჩივრის ავტორის პოზიციას იმის შესახებ, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთი სახის მეორით შეცვლის თაობაზე შუამდგომლობის წარმდგენ პირს ვინაიდან არ მიუთითებია, მისი ქონების გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვის გამო კონკრეტულად რომელი უფლების განხორციელება შეიზღუდა, არ არსებობდა გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლის საფუძველი.

ამასთან საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ ბმა „კ. 19“-ის სარჩელის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების პირობებში, სააპელაციო პალატაში საქმის წარმოების გაგრძელების ეტაპზე სრულიად მართლზომიერია, მოპასუხის კუთვნილი უძრავი ქონების გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვის ნაცვლად გამოყენებულ იქნას სასამართლო დეპოზიტზე თანხის ჩარიცხვა მით უფრო, რომ

აღნიშნული თანხის ოდენობა საკმარისია სასარჩელო მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ ბმა „კ. 19“-ის წარმომადგენელმა სარწმუნოდ ვერ დაასაბუთა, როგორ შეუშლიდა ხელს მისი სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულებას მოპასუხის კუთვნილი ქონების გასხვისებისა და იპოთეკით დატვირთვის აკრძალვის ნაცვლად შეცვლილი სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება. აღნიშნული კი, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლით დადგენილი მტკიცების სტანდარტის თანახმად, მის მოვალეობას წარმოადგენდა. შესაბამისად, ბმა „კ. 19“-ის საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება უნდა დარჩეს უცვლელი.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹, 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ბმა „კ. 19“-ის საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 დეკემბრის განჩინება დარჩეს უცვლელი;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება

განჩინება

№ას-1266-1208-2013

10 თებერვალი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: პ. ქათამაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
ბ. ალავეცი

დავის საგანი: სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება

აღწერილობითი ნაწილი:

2012 წლის 10 ივლისს ოზურგეთის რაიონულ სასამართლოს განცხადებით მიმართა ე. ვ-მა და მოითხოვა სარჩელის აღძვრამდე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება, კერძოდ, ზ. ჯ-ას სახელზე რიცხულ ქონებაზე – ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ შეკვეთილში მდებარე მიწის ნაკვეთსა და სახლზე, აგრეთვე, ქ. თბილისში მდებარე სახლზე ყადაღის დადება.

ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2012 წლის 11 ივლისის განჩინებით ე. ვ-ის განცხადება დაკმაყოფილდა:

ყადაღა დაედო ზ. ჯ-ას საკუთრებაში არსებულ ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ შეკვეთილში მდებარე უძრავ ქონებას (საკადასტრო კოდით ...), აგრეთვე – ქ. თბილისში, ა-ის ქ. №1-ში მდებარე მე-2 კორპუსის პირველი სადარბაზოს მე-12 სართულზე მდებარე 339 ბინას.

დასახელებული განჩინება საჩივრით გაასაჩივრა ზ. ჯ-ამ.

ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2012 წლის 31 ივლისის განჩინებით ზ. ჯ-ას საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და აღნიშნული საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს გადაეგზავნა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 18 სექტემბრის განჩინებით ზ. ჯ-ას საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება დარჩა უცვლელად.

მოგვიანებით, ე. ვ-მა ოზურგეთის რაიონულ სასამართლოში ზ. ჯ-ას მიმართ წარადგინა სარჩელი, რომლითაც მოითხოვა:

1. ზ. ჯ-ასათვის ე. ვ-ის სასარგებლოდ დავალების საფუძ-

ველზე გადაცემული თანხის დაბრუნების დაკისრება 100 000 აშშ დოლარის ოდენობით;

2. ზ. ჯ-ასათვის ე. ვ-ის სასარგებლოდ დავალების საფუძველზე გადაცემული თანხის – 100 000 აშშ დოლარის დაბრუნება მდებარე თვეში დასახელებული თანხის 3%-ის დაკისრება, რამაც სარჩელის შეტანის დროისთვის – 2012 წლის 23 ივლისისათვის შეადგინა 11300 აშშ დოლარი (3000 +3000+3000+2300);

3. ზ. ჯ-ასათვის ე. ვ-ის სასარგებლოდ სესხის თანხის გადახდის დაკისრება 15 000 000 რუბლის (500 000 აშშ დოლარის) ოდენობით;

4. ზ. ჯ-ასათვის ე. ვ-ის სასარგებლოდ სესხის თანხის გადახდის ვადაგადაცილებით მიღებული ზიანის ანაზღაურების დაკისრება თვეში გადასახდელი თანხის 3%-ის ოდენობით თანხის გადახდამდე (სარჩელის შეტანის დროისთვის – 2012 წლის 23 ივლისისათვის გადასახდელი თანხა მოსარჩელემ განსაზღვრა 26 500 აშშ დოლარის ოდენობით).

ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2013 წლის 29 მარტის გადაწყვეტილებით:

1. ე. ვ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა;

2. მოპასუხე ზ. ჯ-ას ე. ვ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა სესხის ძირითადი თანხის გადახდა 16 000 000 რუბლის ოდენობით.

რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ორივე მხარემ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 23 ოქტომბრის განჩინებით ზ. ჯ-ასა და ე. ვ-ის სააპელაციო საჩივრები დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; გაუქმდა ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2013 წლის 29 მარტის გადაწყვეტილება და საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდა ოზურგეთის რაიონულ სასამართლოს.

სააპელაციო სასამართლოს 2013 წლის 23 ოქტომბრის განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ე. ვ-მა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 17 იანვრის განჩინებით ე. ვ-ის საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მიხედვით დასაშვებობის შესაძლებლობად.

2014 წლის 6 მაისს საკასაციო სასამართლოში განცხადება წარმოადგინა ზ. ჯ-ამ, რომელმაც მოითხოვა ე. ვ-ის სარჩელის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული ღონისძიების – ყადაღის გაუქმება.

განმცხადებლის მოსაზრებით, სასამართლოს მიერ გამოყე-

ნებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება სარჩელის მოთხოვნასთან მიმართებით არაპროპორციულია. განმცხადებლის მოსაზრებით, გათვალისწინებულ უნდა იქნეს ის გარემოებაც, რომ სარჩელი დაკმაყოფილებული არაა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის, განცხადების საფუძვლების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ განცხადება არ უნდა დაკმაყოფილდეს, შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის თანახმად, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა მიუღებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, სასამართლოს გამოაქვს განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტი წარმოადგენს მატერიალური კანონმდებლობით დაცული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების რეალური განხორციელების სწრაფ და ეფექტურ საპროცესო-სამართლებრივ გარანტიას. სასამართლოს მიერ სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენებას საფუძვლად უდევს ვარაუდი, რომ მომავალში მიღებული სასამართლო გადაწყვეტილება, შესაძლოა ვერ აღსრულდეს ან აღსრულება მნიშვნელოვნად დაბრკოლდეს. ამდენად, სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანია მოსარჩელის მატერიალური უფლებების რეალური განხორციელებისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნა, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმის მასალებით ირკვევა, რომ ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2012 წლის 11 ივლისის განჩინებით ე. ვ-ის განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ დაკმაყოფილდა, კერძოდ, ყადაღა დაედო ზ. ჯ-ას საკუთრებაში არსებულ ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ შეკვეთილში მდებარე უძრავ ქონებას (საკადასტრო კოდით ...), აგრეთვე – ქ. თბილისში, ა-ის ქ. №1-ში მდებარე მე-2 კორპუსის პირველი სადარბაზოს მე-12 სართულზე მდებარე 339-ე ბინას.

ზემოაღნიშნული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმებას განმცხადებელი მოითხოვს იმ საფუძველით, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ხსენებული ღონისძიება არაპროპორციულია სარჩელის მოთხოვნასთან მიმართებით.

საკასაციო სასამართლო ყურადღებას მიაქცევს იმ გარემოებას, რომ მოსარჩელის მოთხოვნა მთლიანობაში აღემატება ნა-

ხევარ მილიონ დოლარს. ამ მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად სასამართლოს მიერ დაყადაღებულია მოპასუხის ორი უძრავი ქონება. მართალია, განმცხადებელი მიუთითებს, რომ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება არაპროპორციულია, თუმცა არ აკონკრეტებს, თუ რაში გამოიხატება უზრუნველყოფის ღონისძიების არაპროპორციული ხასიათი სასარჩელო მოთხოვნასთან მიმართებით. შესაძლებელია ვივარაუდოთ, რომ განმცხადებელს მხედველობაში აქვს დაყადაღებული უძრავი ქონების არაპროპორციულად მაღალი ღირებულება სასარჩელო მოთხოვნასთან მიმართებით, თუმცა ამ შემთხვევაშიც განცხადება ვერ დაკმაყოფილდება, ვინაიდან არ არის წარმოდგენილი ზემოხსენებული გარემოების დამადასტურებელი არანაირი მტკიცებულება.

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების საფუძველი ვერ გახდება ასევე განმცხადებლის მიერ მითითებული ის გარემოება, რომ სასამართლოს მიერ სარჩელი დაკმაყოფილებული არაა. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში საქმე ხელახლა განსახილველად დაბრუნებული პირველი ინსტანციის სასამართლოში, შესაბამისად, საქმის არსებითი განხილვა ჯერ დამთავრებული არაა, ამიტომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება გამართლებულია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ზ. ჯ-ას განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების თაობაზე დაუსაბუთებელია და დაკმაყოფილებას არ ექვემდებარება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 399-ე, 284-ე-285-ე მუხლებით, 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ზ. ჯ-ას განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ არ დაკმაყოფილდეს;
2. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

6. დაუსწრებელი გადაწყვეტილება

ბანრინება

№ას-472-446-2014

27 თებერვალი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ბ. ალავეიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: უკანონო ხელშეშლის აღკვეთა

აღწერილობითი ნაწილი:

გ. გ-მ და დ. კ-მა სარჩელი აღძრეს სასამართლოში ნ. ბ-ის მიმართ და მოითხოვეს ლანჩხუთის რაიონის სოფელ სუფსაში მოსარჩელების თანასაკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთის სამხრეთ-დასავლეთის საზღვარზე ნ. ბ-ის მიერ აგებული ღობის მოპასუხის მიერ, მისივე ხარჯებით საკადასტრო გემის ჩრდილო-აღმოსავლეთ მხარეს გადატანა.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო უსაფუძვლობის გამო და მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 15 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით გ. გ-სა და დ. კ-ის სარჩელი ნ. ბ-ის მიმართ დაკმაყოფილდა, მოპასუხეს დაევალა ლანჩხუთის რაიონის სოფელ სუფსაში (გრიგოლეთში) გ. გ-სა და დ. კ-ის თანასაკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთის სამხრეთ-დასავლეთ საზღვარში აგებული ღობის საკუთარი ხარჯებით აღება (დემონტაჟი) და მოსარჩელებისათვის 9,486 კვ.მ მიწის ნაკვეთის დაბრუნება.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოპასუხემ, მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 13 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით ნ. ბ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 15 ოქტომბრის გადაწყვეტილება შემდეგი დასაბუთებით:

სასამართლოს მთავარ სხდომაზე არ გამოცხადდნენ აპელანტი ნ. ბ-ე და მისი წარმომადგენელი, რის გამოც მოწინააღმდეგე

მხარის წარმომადგენლებმა იშუამდგომლეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებისა და ნ. ბ-ის სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის თაობაზე.

სააპელაციო პალატამ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 73-ე მუხლის შესაბამისად, დადგენილად ცნო, რომ ნ. ბ-ის წარმომადგენელ რ. ხ-ს, 2014 წლის 13 მარტის სასამართლო მთავარი სხდომის შესახებ სატელეფონო შეტყობინებით ეცნობა 2014 წლის 6 თებერვალს, მასვე განემარტა უწყების შინაარსი და გამოუცხადებლობის შედეგები.

სააპელაციო სასამართლოში აპელანტის შუამდგომლობა სხდომაზე გამოუცხადებლობისა და საპატიო მიზეზის არსებობის თაობაზე, არ ყოფილა წარდგენილი, რის გამოც პალატამ მიიჩნია, რომ სხდომაზე აპელანტისა და მისი წარმომადგენლის გამოუცხადებლობა არასაპატიო მიზეზით იყო გამოწვეული.

პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლით და იმის გათვალისწინებით, რომ აპელანტი და მისი წარმომადგენელი არ გამოცხადდნენ სასამართლო სხდომაზე, ამასთან, არ არსებობდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევა, მონინააღმდეგე მხარის შუამდგომლობა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისა და ნ. ბ-ის სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ საფუძვლიანად მიიჩნია.

ამავე პალატის 2014 წლის 10 აპრილის განჩინებით აპელანტის საჩივარი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების თაობაზე არ დაკმაყოფილდა, ხოლო მიღებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილება დარჩა ძალაში შემდეგი საფუძვლებით:

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით დადგენილ მისი გამოტანის წინაპირობებზე, საჩივრის ავტორი კი, მის გაუქმებას მოითხოვდა საპატიო მიზეზის არსებობის მოტივით, კერძოდ, ასახელებდა სხვა სასამართლო სხდომაზე მონაწილეობის მიღებას.

პალატამ მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლზე და განმარტა, რომ აღნიშნული ნორმა განსაზღვრავს იმ გარემოებათა წრეს, რომელთა არსებობის შემთხვევაში დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს. ეს გარემოებები მითითებულია 233-ე მუხლის პირველ ნაწილში, მაგრამ ამ მუხლის ჩამონათვალი არაა ამომწურავი. გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეუძლია მიუთითოს სხვა გარემოებებზეც, რაც სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის მიზეზი გახდა და რომლის შესახებაც

მას არ შეეძლო, დროულად ეცნობებინა სასამართლოსათვის. კანონმდებელი ავალდებულებს მხარეს, წინასწარ აცნობოს სასამართლოს სხდომაზე მისი გამოცხადების შეუძლებლობისა და მიზეზების შესახებ, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ასეთი შეტყობინება სხდომამდე შეუძლებელია. იმ გარემოებათა მტკიცების ტვირთი, რომლებზედაც მიუთითებს მხარე თავის საჩივარში, როგორც გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზზე და ამ გარემოების წინასწარ სასამართლოსათვის შეტყობინების შეუძლებლობაზე, ეკისრება მომჩივანს, ხოლო ამ გარემოებათა შეფასება იმ თვალსაზრისით, თუ რამდენად საპატიო იყო მხარის გამოუცხადებლობა – სასამართლოს უფლებამოსილებას წარმოადგენდა.

საჩივრის ავტორი აღნიშნავდა, რომ სასამართლოს მთვარ სხდომაზე გამოუცხადებლობა განაპირობა მის მიერ სხვა სასამართლო სხდომაზე მონაწილეობამ. სასამართლოს განმარტებით, ცხადია, საპატიო მიზეზად შეიძლება ჩაითვალოს წარმომადგენლის სხვა სასამართლო სხდომაში მონაწილეობის მიღება, მაგრამ, განსახილველ შემთხვევაში, დაუსაბუთებელი იყო გარემოება, თუ რატომ არ შეეძლო წარმომადგენელს აღნიშნული მიზეზის არსებობის თაობაზე წინასწარ ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

პალატამ მიუთითა „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლზე და განმარტა, რომ ადვოკატი ერთსა და იმავე თარიღისათვის, სხვადასხვა სასამართლო სხდომაზე წარმომადგენლობას ვერ განახორციელებდა, ამასთან, იმის არჩევის შესაძლებლობა, თუ რომელ სასამართლო სხდომაზე გამოცხადდებოდა იგი, თავად ამ პირის არჩევანს წარმოადგენდა, მაგრამ ეს არ გამორიცხავდა სასამართლოსათვის გამოუცხადებლობის თაობაზე წინასწარ შეტყობინების ვალდებულებას.

საჩივრის განხილვისას მითითებული არგუმენტი, რომ წარმომადგენელმა ვერ შეძლო სასამართლოს გაფრთხილება გამოუცხადებლობის თაობაზე, დაუსაბუთებლად იქნა მიჩნეული, რაც დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების წინაპირობას წარმოადგენდა.

სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ნ. ბ-მ, მოითხოვა მათი გაუქმება და საქმის იმავე სასამართლოს სხვა შემადგენლობისათვის დაბრუნება შემდეგი დასაბუთებით:

კასატორმა მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე, 241-ე მუხლებზე და განმარტა, რომ წარმომადგენელი

სასამართლო სხდომაზე ვერ გამოცხადდა იმ მოტივით, რომ სააპელაციო პალატაში დანიშნული სხდომის დღეს პროცესის დაწყებამდე 5 წუთით ადრე გახდა ცნობილი მისთვის ქუთაისის საქალაქო სასამართლოში სხვა პროცესის დაწყების თაობაზე, ხოლო სააპელაციო სასამართლოში საქმის განმხილველი მოსამართლის თანაშემწესთან დაკავშირებას მხარის წარმომადგენელი ვერ შეძლებდა იმ საფუძვლით, რომ მას არ ჰქონდა თანაშემწის ტელეფონის ნომერი და სხვა საკონტაქტო მონაცემები, შესაბამისად, პალატის განმარტება, რომ საპატიო მიზეზის არსებობის თაობაზე მხარემ სასამართლოს წინასწარ არ აცნობა და ამით გამოხატა უპატივცემულობა, სინამდვილეს არ შეესაბამება.

აპელანტის წარმომადგენელმა სასამართლოს წარუდგინა შესაბამისი მტკიცებულებები, რითაც დასტურდებოდა მის მიერ სხვა საქმის განხილვაში მონაწილეობის მიღების ფაქტი, თუმცა სასამართლომ აღნიშნული არასწორად არ გაიზიარა, რასაც შედეგად არასწორი განჩინების გამოტანა მოჰყვა.

სააპელაციო პალატამ საჩივარში მითითებული გარემოება – წარმომადგენლის სხვა სასამართლო სხდომაზე მონაწილეობა დადგენილად ცნო, თუმცა არასწორად არ დააკმაყოფილა საჩივარი, რის გამოც დაარღვია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა ნ. ბ-ის საკასაციო საჩივრის საფუძვლიანობა, საქმის მასალები, შეამოწმა გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების სამართლებრივი დასაბუთება და მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

საქმის მასალებით დასტურდება და საკასაციო საჩივრით სადავოდ არაა გამხდარი ის ფაქტობრივი გარემოება, რომ ნ. ბ-ის უფლებებს როგორც პირველი, ისე სააპელაციო ინსტანციის სა-

სამართლოში იცავდა ადვოკატი რ. ხ-ა;

უდავოა, რომ ნ. ბ-ის სააპელაციო საჩივრის განხილვა 2014 წლის 6 იანვრის განჩინებით დაინიშნა ამავე წლის 6 თებერვალს, 12:30 საათზე;

სასამართლო სხდომის დროისა და ადგილის თაობაზე სასამართლო უწყება 2014 წლის 9 იანვარს პირადად ჩაიბარა ნ. ბ-მ, ხოლო მის წარმომადგენელს საფოსტო შეტყობინება ჩაბარდა 2014 წლის 11 იანვარს;

სააპელაციო პალატის 2014 წლის 6 თებერვლის სხდომა გადაიდო 12 მარტს, რის შესახებაც მხარეებს ჩამოერთვათ ხელწერილი;

საქმეში წარმოდგენილი ცნობის თანახმად, 2014 წლის 12 მარტს დანიშნული სასამართლო სხდომა გადაიდო ამავე წლის 13 მარტს, 11:00 საათზე, რის თაობაზეც ეცნობათ მხარეებს. აპელანტის წარმომადგენლის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 73-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, სატელეფონო შეტყობინების გზით გაფრთხილების დამადასტურებელი დოკუმენტი წარმოდგენილია საქმის მასალებში;

2014 წლის 13 მარტს დანიშნულ სასამართლო სხდომაზე არ გამოცხადდა არც აპელანტი და არც მისი წარმომადგენელი, ამასთან, ვინაიდან სასამართლოში არ იყო წარდგენილი მხარის გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის დამადასტურებელი მტკიცებულება, ხოლო გამოცხადებული მონინალმდეგე მხარე შუამდგომლობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის თაობაზე, სააპელაციო პალატამ შუამდგომლობა დასაბუთებულად მიიჩნია და დააკმაყოფილა, შესაბამისად, დადგენილად ცნო, რომ არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი წინაპირობები.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების თაობაზე წარდგენილ საჩივარს ერთვის ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლის თანაშემწის მიერ გაცემული ცნობა, რომლის თანახმადაც 2014 წლის 13 მარტს, 11:00 საათზე დანიშნულ სხდომაზე მონაწილეობას იღებდა ადვოკატი რ. ხ-ა, ხოლო საჩივრის განხილვის ეტაპზე წარდგენილი ცნობის თანახმად, ზემოთ მითითებული სხდომა დასრულდა 12:45 საათზე.

საკასაციო სასამართლო, გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების კანონიერების შემოწმების მიზნით, ყურადღებას გაამახვილებს შემდეგზე:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლი სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის მარეგული-

რეზილი სპეციალური ნორმაა, რომელიც ადგენს სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე მხარის გამოუცხადებლობის შედეგებს, კერძოდ, ნორმის პირველი და მე-2 ნაწილებით განსაზღვრულია აპელანტის ან მონინალმდეგე მხარის გამოუცხადებლობის სამართლებრივი შედეგები, ხოლო მე-3 ნაწილით დადგენილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის მარეგულირებელი ყველა იმ წესის გამოყენების აუცილებლობა, რაც სპეციალურ მონესრიგებას (სსსკ 387-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილები) არ ენიშნა აღმდეგება.

იმისათვის, რათა სააპელაციო სასამართლოში აპელანტის გამოუცხადებლობისას გამოტანილ იქნას დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, უნდა შემოწმდეს, არსებობს თუ არა 387-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი წინაპირობები: ა) საქმის ზეპირ განხილვაზე არ უნდა გამოცხადდეს სააპელაციო საჩივრის აღმძვრელი პირი; ბ) გამოცხადებული მონინალმდეგე მხარე უნდა შუამდგომლობდეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის გზით სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის თაობაზე. ამ გარემოებათა ერთობლივად არსებობა, წარმოადგენს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის ფორმალურ წინაპირობას, თუმცა ზემოაღნიშნული ნორმის მე-3 ნაწილის დათქმიდან გამომდინარე, სასამართლო ყოველთვისაა ვალდებული, შეამოწმოს, ხომ არ არსებობს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები, კერძოდ სახეზე ხომ არ არის შემდეგი: ა) გამოუცხადებელი მხარე მონვეული არ იყო ამ კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით; ბ) სასამართლოსათვის ცნობილი გახდა, რომ ადგილი ჰქონდა დაუძლეველ ძალას ან სხვა მოვლენებს, რომელსაც (რომლებსაც) შეეძლო ხელი შეეშალა სასამართლოში მხარის დროულად გამოცხადებისათვის; გ) გამოუცხადებელ მხარეს დროულად არ ეცნობა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები; დ) არ არსებობს სარჩელის აღძვრის წინაპირობები (სსსკ 233.1 მუხლი).

მოცემულ შემთხვევაში, დავას არ იწვევს საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული გარემოებების არარსებობა.

როგორც დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების თაობაზე წარდგენილი საჩივრის, ისე საკასაციო საჩივრის შესწავლით უდავოდ დასტურდება, რომ მხარე მის გაუქმებას მოითხოვს საპატიო მიზეზის არსებობით, კერძოდ, მიიჩნევს, რომ სხვა სასამართლო სხდომაზე მონაწილეობის მიღება გამორიცხავდა წარმომადგენლის გამოცხადების შესაძლებლობას საა-

პელაციო სასამართლოში, ხოლო საკონტაქტო მონაცემების არარსებობის გამო, რ. ხ-ა სააპელაციო სასამართლოს წინასწარ ვერ აცნობებდა გამოუცხადებლობის ფაქტს. საკასაციო პრეტენზიაში მხარემ დამატებით მიუთითა, რომ ქუთაისის საქალაქო სასამართლოში არსებული სხდომის თაობაზე მისთვის ცნობილი გახდა სხდომის დაწყებამდე ხუთი წუთით ადრე.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მიღებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების მარეგულირებელ ნორმას წარმოადგენს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი, რომლის თანახმადაც, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, ან თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო სხვა საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

თავის მხრივ, იმას, თუ რა განიხილება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მიზნებისათვის საპატიო მიზეზად, განსაზღვრავს ამავე კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილი. რიგ შემთხვევაში, ნორმა ადგენს საპატიო მიზეზთა ჩამონათვალს და ასევე განსაზღვრავს სათანადო მტკიცებულების წარდგენის ვალდებულებას. აღნიშნულ ჩამონათვალს განეკუთვნება: ავადმყოფობა, ახლო ნათესავის გარდაცვალება ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოება, რომელიც მხარისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას.

საკასაციო პალატა იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებას, რომ შესაბამისი წინაპირობების არსებობისას მხარე (ადვოკატი) შეიძლება მონაწილეობდეს სხვა სასამართლოში დანიშნულ სხდომაზე და ეს არ უნდა იქნას მიჩნეული მისი არასაპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობად, თუმცა გამოუცხადებელმა მხარემ უტყუარად უნდა დამტკიცოს ის ფაქტი, რომ მას არ შეეძლო წინასწარ ეცნობებინა საპატიო მიზეზის შესახებ იმ სასამართლოსათვის, რომელშიც ვერ ახერხებდა გამოცხადებას.

პალატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო სამართალწარმოება მხარეთა შეჯიბრებითობაზეა დამყარებული და 102-ე მუხლი თითოეულ მხარეს უდგენს ვალდებულებას, სათანადო მტკიცებულებით დაასაბუთოს მოთხოვნა, თავის მხრივ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლით განსაზღვრულია მხარის აბსოლუტური შესაძლებლობა, თავადვე განსაზღვროს სა-

დავო გარემოებების დამადასტურებელი მტკიცებულებები და წარუდგინოს ისინი სასამართლოს, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ფაქტობრივი გარემოებები, რომლებიც დამტკიცებას საჭიროებენ, მხოლოდ მხარის განმარტებით ვერ იქნება დადგენილად მიჩნეული.

აღნიშნული მსჯელობის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა დადასტურებულად მიიჩნევს შემდეგს: მხარის მიერ წარდგენილი ცნობებით დასტურდება მხოლოდ ის გარემოება, რომ რ. ხ-ა ნამდვილად მონაწილეობდა 2014 წლის 13 მარტს 11:00 საათზე ქუთაისის საქალაქო სასამართლოში დანიშნულ სხდომაზე. ის გარემოება, რომ მას საქალაქო სასამართლოში დანიშნული სხდომის თაობაზე ეცნობა მის დაწყებამდე 5 წუთით ადრე, ასევე ის, რომ საკონტაქტო მონაცემების არარსებობის გამო წარმომადგენელს არ შეეძლო გამოუცხადებლობის თაობაზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის, მითითებული მტკიცებულებებით არ დასტურდება, შესაბამისად, საკასაციო პალატა ეთანხმება გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების მსჯელობას, რომ აპელანტის არასაპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის გამო, არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისა და სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველი, თავის მხრივ, მხარეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამო წარდგენილ საჩივარსა და საკასაციო საჩივარში არ მიუთითებია იმგვარი დასაბუთებული პრეტენზია, რაც ამ დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და განჩინების გაუქმების საფუძველი გახდებოდა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ნ. ბ-ის საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 13 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ 2014 წლის 10 აპრილის განჩინება დარჩეს უცვლელად.
3. საკასაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია
4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

დაუსრულებელი გადაწყვეტილება

განჩინება

№ას-682-648-2013

10 მარტი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: პ. ქათამაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
ბ. ალავეიძე

დავის საგანი: თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

2012 წლის 8 აგვისტოს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას სარჩელით მიმართა ნ. ზ-მა მოპასუხე მ. ჯ-ს მიმართ და მოითხოვა მოპასუხისათვის მის საარგებლოდ 26000 აშშ დოლარის დაკისრება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 28 ნოემბრის გადაწყვეტილებით:

1. ნ. ზ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა;
2. მოპასუხე მ. ჯ-ს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 26000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდა;
3. მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 1280 ლარის გადახდა ამ უკანასკნელის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ანაზღაურების მიზნით.

პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მ. ჯ-მა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 19 მარტის დაუსრულებელი გადაწყვეტილებით:

1. მ. ჯ-ს სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა;
2. გაუქმდა მოცემულ საქმეზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება;
3. ნ. ზ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლომ დადგინილად ცნო შემდეგი გარემოებები:

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 14 თებერვლის განჩინებით განსახილველად იქნა მიღებული მ. ჯ-ის სააპელაციო საჩივარი თბილისის

საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 28 ნოემბრის გადაწყვეტილებაზე.

მონინალმდეგე მხარეს – ნ. ზ-ს გაეგზავნა სააპელაციო საჩივარი და შესაგებლის წარსადგენად განესაზღვრა 10 დღის ვადა. მასვე განემართა, რომ სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში შესაგებლის არასაპატიო მიზეზით წარუდგენლობის შემთხვევაში, სასამართლო გამოიტანდა დაუსრულებელ გადაწყვეტილებას სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის XXVI თავით დადგენილი წესით. მიუხედავად აღნიშნულისა, ნ. ზ-მა სასამართლოს მიერ დადგენილ ვადაში არ წარადგინა შესაგებელი და არც მისი წარუდგენლობის რაიმე საპატიო მიზეზის შესახებ უცნობებია სასამართლოსთვის.

სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ არსებობდა კანონით გათვალისწინებული ყველა პირობა დაუსრულებელი გადაწყვეტილების გამოტანისათვის, რაც შემდეგნაირად დაასაბუთა:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე მუხლის თანახმად, საქმის განხილვა სააპელაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რაც დადგენილია პირველი ინსტანციით საქმეთა განხილვისათვის, ამ თავში მოცემული ცვლილებებითა და დამატებებით. ამავე კოდექსის 373-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საქმეს სააპელაციო სასამართლოს მთავარ სხდომაზე განსახილველად ამზადებს სააპელაციო სასამართლოს ერთ-ერთი მოსამართლე, რომელიც ამონებს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობას და გამოაქვს შესაბამისი განჩინება, გადაუგზავნის მონინალმდეგე მხარეს სააპელაციო საჩივრისა და თანდართული დოკუმენტების ასლებს და დაუნიშნავს ვადას წერილობითი შესაგებლის წარსადგენად. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 201-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტების თანახმად, დანიშნული ვადა არ უნდა აღემატებოდეს 14 დღეს, ხოლო რთული კატეგორიის საქმეებზე – 21 დღეს. მოსამართლე აფრთხილებს მოპასუხეს პასუხის (შესაგებლის) წარუდგენლობის შესაძლო შედეგებზე. ამავე მუხლის მე-7 ნაწილის თანახმად, სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში შესაგებლის არასაპატიო მიზეზით წარუდგენლობის შემთხვევაში მოსამართლეს გამოაქვს დაუსრულებელი გადაწყვეტილება ამ კოდექსის XXVI თავით დადგენილი წესით. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 232¹ მუხლის თანახმად, მოპასუხის მიერ ამ კოდექსის 201-ე მუხლის მე-2 ნაწილით დადგენილ ვადაში პასუხის (შესაგებლის) წარუდგენლობისას, თუ ეს გამომწვეულია არასაპატიო მიზეზით, მოსამართლეს ზეპირი მოსმენის გარეშე გამოაქვს დაუსრულებელი გადაწყვეტილება. ამასთან,

მოსამართლე დააკმაყოფილებს სარჩელს, თუ სარჩელში მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებს სასარჩელო მოთხოვნას, წინააღმდეგ შემთხვევაში სასამართლო ნიშნავს მთავარ სხდომას, რის შესახებაც ეცნობებათ მხარეებს 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით.

კანონის ზემომითითებული მუხლების ანალიზიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის მიერ დადგენილ ვადაში პასუხის (შესაგებლის) წარუდგენლობისას, სააპელაციო სასამართლოს გამოაქვს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება შემდეგი პირობების არსებობისას:

პირველი – მოწინააღმდეგე მხარე გაფრთხილებული უნდა იყოს პასუხის (შესაგებლის) წარუდგენლობის შესაძლო შედეგების შესახებ;

მეორე – პასუხის (შესაგებლის) წარუდგენლობა გამონვეული უნდა იყოს არასატიო მიზეზით და

მესამე – სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები იურიდიულად უნდა ამართლებდეს სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნას.

მოცემულ შემთხვევაში, დადგინდა, რომ მოწინააღმდეგე მხარეს – ნ. ზ-ს გაეგზავნა სააპელაციო საჩივრის ასლი და წერილობითი შესაგებლის წარსადგენად განესაზღვრა საპროცესო ვადა 10 დღით. იგი გააფრთხილეს პასუხის (შესაგებლის) წარუდგენლობის შესაძლო შედეგების შესახებ. ასევე დადგინდა, რომ ნ. ზ-ის მეუღლეს, ჟ. ს-ს, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით სააპელაციო საჩივრის ასლი ჩაბარდა 2013 წლის 22 თებერვალს. შესაბამისად აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარეს შესაგებელი უნდა წარედგინა 2013 წლის 4 მარტის ჩათვლით. ნ. ზ-ს სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში სააპელაციო საჩივარზე შესაგებელი არ წარუდგენია.

მ. ჯ-ის სააპელაციო საჩივარი ემყარებოდა შემდეგ გარემოებებს:

მხარეთა შორის გაფორმებული 2011 წლის 10 დეკემბრის შეთანხმების თანახმად, აპელანტმა მ. ჯ-მა იკისრა ვალდებულება მოწინააღმდეგე მხარის წინაშე არსებული ვალის ეტაპობრივად დაფარვის თაობაზე. მხარეთა შეთანხმებით, მოვალეს ვალი უნდა დაებრუნებინა 2013 წლის 10 მაისს. ნ. ზ-მა 2012 წლის 8 აგვისტოს მიმართა სასამართლოს და მოითხოვა მ. ჯ-სათვის 26000 აშშ დოლარის დაკისრება, მიუხედავად იმისა, რომ ვალის დაბრუნების ვადა არ იყო დამდგარი. ამასთან, მ. ჯ-ი არ გამხდა-

რა გადახდისუუნარო და მხარეთა შორის რაიმე უზრუნველყოფაზე საუბარიც კი არ ყოფილა.

სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით, სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები, მოწინააღმდეგე მხარის მიერ შესაგებლის წარუდგენლობის გამო დამტკიცებულად მიიჩნეოდა, ამასთან, აღნიშნული გარემოებები სამოქალაქო კოდექსის 366-ე მუხლის საფუძველზე იურიდიულად ამართლებდა სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნას. ამ მუხლის თანახმად, თუ განსაზღვრულია დრო, მაშინ საეჭვოობისას ივარაუდება, რომ კრედიტორს არ შეუძლია შესრულების მოთხოვნა ამ ვადამდე, ხოლო მოვალეს შეუძლია ვალდებულების შესრულება ვადაზე ადრე.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქმეზე უნდა მიღებულიყო დაუსრულებელი გადაწყვეტილება, გაუქმებულიყო თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 28 ნოემბრის გადაწყვეტილება და ახალი გადაწყვეტილებით ნ. ზ-ის სარჩელი არ უნდა დაკმაყოფილებულიყო.

დასახელებული დაუსრულებელი გადაწყვეტილება საჩივრით გაასაჩივრა ნ. ზ-ის წარმომადგენელმა ზ. ჯ-მ.

საჩივრის საფუძველი:

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს გზავნილი 2013 წლის 22 თებერვალს ჩაბარდა მოწინააღმდეგე მხარის მეუღლეს, ჟ. ს-ს, რომელიც ფლობს მხოლოდ სპარსულ ენას და ფაქტებისა თუ მოვლენების აღქმაც ამ ენაზე შეუძლია. ჟ. ს-ის განმარტებით, მართალია, მან მიიღო 2013 წლის 22 თებერვალს გარკვეული დოკუმენტები, მაგრამ ვერ აღიქვა, თუ რა დოკუმენტები იყო და გადაწყვიტა დალოდებოდა მეუღლის ჩამოსვლას ირანიდან, ხოლო შემდეგ საერთოდ გადაავიწყდა აღნიშნულის შესახებ, რადგანაც მას ხშირად აქვს პირადი მწვავე პრობლემები დაკავშირებული მათი 5 თვის ჩვილ ბავშვთან, რომელიც ხშირად წირვეულობს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 8 მაისის განჩინებით:

1. ნ. ზ-ის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა;
2. უცვლელად დარჩა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული დაუსრულებელი გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ რამდენადაც მოცემულ შემთხვევაში გზავნილი ჩაბარდა აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის ოჯახის წევრს, მეუღლეს, იგი ჩაბარებულად მიიჩნეოდა თავად მხარისათვის. შესაბამისად, დგინდებოდა, რომ

ნ. ზ-ს გზავნილი ჩაბარდა დადგენილი წესით 2013 წლის 22 იანვარს და მას შეეძლო შესაგებლის წარდგენა 2013 წლის 4 მარტის ჩათვლით.

რაც შეეხებოდა საჩივრის ავტორის მითითებას იმასთან დაკავშირებით, რომ გზავნილის ჩაბარების დროს ნ. ზ-ში საზღვარგარეთ იმყოფებოდა, როგორც საჩივარზე თანდართული პასპორტის ასლით დგინდებოდა, მართლია, გზავნილის ჩაბარების დღეს (2013 წლის 22 თებერვალი) ნ. ზ-მა გადაკვეთა სახელმწიფო საზღვარი, თუმცა იგი შესაგებლის წარდგენისათვის სასამართლოს მიერ დადგენილი ვადის ამონჭრვამდე – 2013 წლის 3 მარტს დაბრუნდა საქართველოში და ამდენად, შეეძლო შესაგებლის წარდგენისათვის განსაზღვრულ ვადაში წარედგინა შესაგებელი ან სასამართლოსთვის მისი წარუდგენლობის საპატიო მიზეზების შესახებ ეცნობებინა.

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საჩივრის ავტორი ვერ ასაბუთებდა შესაგებლის წარუდგენლობის საპატიო მიზეზის არსებობას და არ არსებობდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლით გათვალისწინებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი.

სააპელაციო სასამართლოს ხსენებული განჩინება, ისევე როგორც დაუსწრებელი გადაწყვეტილება (რომელიც ამ განჩინებით უცვლელად დარჩა) საკასაციო წესით გაასაჩივრა ნ. ზ-მა.

საკასაციო საჩივრის საფუძველები:

გასაჩივრებული განჩინება და დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უკანონა, ვინაიდან მოსარჩელე ნ. ზ-ში და მისი მეუღლე ყ. ს-ი (რომელსაც ჩაბარდა სააპელაციო სასამართლოს გზავნილი) წარმოადგენენ ირანის მოქალაქეებს, ისინი არ ფლობენ ქართულ ენას, რომელზეც მათ გაეგზავნათ შეტყობინება შესაგებლის წარუდგენლობის ვადასთან და მისი წარუდგენლობის მოსალოდნელ შედეგებთან მიმართებით. აღნიშნულის გათვალისწინებით, ცხადი ხდება, რომ დარღვეულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის მოთხოვნა, სასამართლომ რეალურად არ უზრუნველყო მოსარჩელისათვის გასაგებ ენაზე ინფორმაციის მიწოდება იმ შედეგების შესახებ, რაც მოყვებოდა მისი მხრიდან კონკრეტული საპროცესო მოქმედებების შეუსრულებლობას.

გარდა ამისა, სასამართლომ საპატიოდ არ მიიჩნია მოწინააღმდეგე მხარის მიერ შესაგებლის წარუდგენლობა და დაასკვნა, რომ სარჩელის დაკმაყოფილება არ შეიძლებოდა, ვინაიდან დამდგარი არ იყო ვალდებულების შესრულების ვადა. მო-

ცემული კუთხით სასამართლოს მსჯელობა უსაფუძვლოა, რადგან დადგენილია, რომ მხარეებს შორის არსებული 2011 წლის 10 დეკემბრის შეთანხმების შესაბამისად, მოპასუხეს შეთანხმებაში მითითებული გრაფიკის მიხედვით ვალდებულება უნდა შეესრულებინა დროის გარკვეულ მონაკვეთებში და შეთანხმებული თანდამიდევრობით სრულად უნდა დაეფარა მოსარჩელისათვის თანხა (28000 აშშ დოლარი) 2013 წლის 10 მაისისათვის. ეს ვალდებულება მოპასუხემ არ შეასრულა, მან მხოლოდ 2000 აშშ დოლარი გადაიხადა შეთანხმებით გათვალისწინებული გადახდის გრაფიკის სანყის ეტაპზე და შემდგომში გადახდის ვადების დადგომისას თავი აარიდა ვალდებულების შესრულებას. აღნიშნულის შედეგად, მოპასუხემ დაარღვია სამოქალაქო კოდექსის 361-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მოთხოვნა, რომლითაც დადგენილია, რომ ვალდებულება უნდა შესრულდეს ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის, საკასაციო საჩივრის საფუძვლების გამოკვლევის შედეგად მიიჩნევს, რომ ნ. ზ-ის საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, უცვლელად უნდა დარჩეს გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე, შემდეგ გარემოებათა გამო:

განსახილველ შემთხვევაში სადავო სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების და მისი უცვლელად დატოვების შესახებ განჩინების მართლზომიერება. სააპელაციო სასამართლომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილება გამოიტანა აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის მიერ სააპელაციო პასუხის (შესაგებლის) სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში არასაპატიო მიზეზით წარუდგენლობის გამო.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე მუხლის თანახმად, საქმის განხილვა სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოში წარმოებს პირველი ინსტანციის სასამართლოებისათვის დადგენილი ნორმების შესაბამისად, თუ სპეციალური წესებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული. ამდენად, სააპელაციო სასამართლო ვალდებულია საქმის განხილვისას იხელმძღვანელოს პირველ ინსტანციაში საქმეთა განხილვის მომწესრიგებელი ნორმებით, თუ საპროცესო კოდექსი სააპელაციო ინსტანციაში საქმეთა განხილვის თავისებურებებიდან გამომდინარე, არ ადგენს საქმის წარმოებისათვის სპეციალურ ნორმებს. სააპელაციო სასა-

მართლოს მიერ საქმის წარმოების წესებში არ არსებობს ნორმა, რომელიც განსაზღვრავს, სააპელაციო შესაგებლის წარუდგენლობის შემთხვევაში დამდგარ სამართლებრივ შედეგებს. მართალია, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის სახით კანონმდებელი ადგენს დანაწესს, რომლითაც განისაზღვრება სააპელაციო სასამართლოში სასამართლოს მთავარ სხდომაზე მხარეთა გამოუცხადებლობის შედეგები, თუმცა ეს სხვა ურთიერთობაა და ამ ნორმას ვერ გავავრცელებთ შესაგებლის წარუდგენლობის შემთხვევაზე. შესაბამისად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო სასამართლომ შესაგებლის წარუდგენლობისას ურთიერთობა უნდა დაარეგულიროს იმ წესების დაცვით, რაც დადგენილია პირველი ინსტანციით საქმეთა განხილვისათვის.

პირველი ინსტანციის სასამართლოში შესაგებლის წარდგენის სავალდებულობას ადგენს და მისი შეუსრულებლობის სამართლებრივ შედეგს განსაზღვრავს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 201-ე მუხლი. ამ მუხლის მე-7 პუნქტის თანახმად, სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში შესაგებლის არასაპატიო მიზეზით წარუდგენლობის შემთხვევაში მოსამართლეს გამოაქვს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 232¹ მუხლის მიხედვით, მოპასუხის მიერ ამ კოდექსის 201-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით დადგენილ ვადაში პასუხის (შესაგებლის) წარუდგენლობისას, თუ ეს გამოწვეულია არასაპატიო მიზეზით, მოსამართლეს ზეპირი მოსმენის გარეშე გამოაქვს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება. ამასთან, მოსამართლე დააკმაყოფილებს სარჩელს, თუ სარჩელში მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებს სასარჩელო მოთხოვნას. წინააღმდეგ შემთხვევაში სასამართლო ნიშნავს მთავარ სხდომას, რის შესახებაც ეცნობება მხარეებს ამ კოდექსის 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით. სხდომის ჩატარების შემთხვევაში მოპასუხისაგან მტკიცებულებათა მიღება არ ხდება და სასამართლო მოისმენს მოპასუხის მხოლოდ სამართლებრივ მოსაზრებებს სასარჩელო მოთხოვნასთან დაკავშირებით.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 232¹ მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლით დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისათვის უნდა არსებობდეს შემდეგი წინაპირობები:

ა. აპელანტის მონინალმდეგე მხარეს (სააპელაციო მოპასუხეს) კანონით დადგენილი წესით ჩაბარებული უნდა ჰქონდეს სააპელაციო საჩივრის ასლი;

ბ. იგი გაფრთხილებული უნდა იყოს სააპელაციო პასუხის (შე-საგებლის) სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში წარუდ-გენლობის სამართლებრივ შედეგთან დაკავშირებით;

ბ. სააპელაციო საჩივარში მოთხოვნის საფუძვლად მითითე-ბული გარემოებები იურიდიულად უნდა ამართლებდეს (ასაბუ-თებდეს) აპელანტის მოთხოვნას;

გ. არ უნდა არსებობდეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები, რაც გათვალისწი-ნებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლით.

განსახილველ შემთხვევაში, კასატორი დაუსწრებელი გადან-ყვეტილების გაუქმების ერთ-ერთ საფუძვლად მიუთითებს იმ გარემოებაზე, რომ მოსარჩელე ნ. ზ-ში და მისი მეუღლე ყ. ს-ი (რომელსაც ჩაბარდა სააპელაციო სასამართლოს გზავნილი) წარ-მოადგენენ ირანის მოქალაქეებს, ისინი არ ფლობენ ქართულ ენას, რომელზეც მათ გაეგზავნათ შეტყობინება შესაგებლის წარუდგენლობის ვადასთან და მისი წარუდგენლობის მოსალოდ-ნელ შედეგებთან მიმართებით. აღნიშნულიდან გამომდინარე, დარღვეულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის მოთხოვნა, კერძოდ, სასამართლომ რეალურად არ უზრუნველ-ყო მოსარჩელისათვის გასაგებ ენაზე ინფორმაციის მიწოდება იმ შედეგების შესახებ, რაც მოყვებოდა მისი მხრიდან კონკრე-ტული საპროცესო მოქმედებების შეუსრულებლობას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი განსაზ-ღვრავს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძ-ვლებს. აღნიშნული მუხლის თანახმად, დაუსწრებელი გადან-ყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს ამ კოდექსის 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, ან თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამონეული იყო საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თა-ვის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

ამდენად, მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია და-უსწრებელი გადაწყვეტილება, შეუძლია გააქარწყლოს ვარაუ-დი, რომელიც საფუძვლად უდევს ამ გადაწყვეტილებას, მოით-ხოვოს მისი გაუქმება და საქმის განახლება, თუ დაამტკიცებს, რომ არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტა-ნის წინაპირობები.

მოცემულ შემთხვევაში, კასატორის მიერ მითითებული გა-რემოება იმის თაობაზე, რომ სააპელაციო სასამართლომ რეა-ლურად არ უზრუნველყო მოსარჩელისათვის გასაგებ ენაზე ინ-ფორმაციის მიწოდება იმ შედეგების შესახებ, რაც მოყვებოდა მისი მხრიდან კონკრეტული საპროცესო მოქმედებების შეუს-

რულებლობას, ვერ იქნება გაზიარებული. დასმულ საკითხთან დაკავშირებით საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს კონსტიტუციის მე-8 მუხლზე, რომლის თანახმად, საქართველოს სახელმწიფო ენა არის ქართული, აგრეთვე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-9 მუხლის მე-4 ნაწილზე, რომლის შესაბამისად, სამართალწარმოება ხორციელდება სახელმწიფო ენაზე. სახელმწიფო ენის არმცოდნე პირს მიეჩინება თარჯიმანი. დასახელებული უფლების რეალიზაციას ემსახურება ამავე კოდექსის 213-ე მუხლის დანაწესი, რომლის მიხედვით, სასამართლო განუმარტავს თარჯიმანს მის მოვალეობას, თარგმნოს იმ პირთა განმარტებები, ჩვენებები, განცხადებები, რომლებიც არ ფლობენ სამართალწარმოების ენას, ხოლო ამ პირებს უთარგმნოს განმარტებათა, ჩვენებათა, განცხადებათა, სასამართლოში გამოქვეყნებულ დოკუმენტთა შინაარსი, აგრეთვე, სასამართლოს განკარგულებები, განჩინებები და გადაწყვეტილებები.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ კანონის ზემოაღნიშნული ნორმების შინაარსიდან გამომდინარე, საქართველოში სამართალწარმოების ენა არის სახელმწიფო ენა, ანუ ქართული ენა. რაც შეეხება კანონის დათქმას – სახელმწიფო ენის არმცოდნე პირისათვის თარჯიმნის მიჩენის თაობაზე, იგი გამოიყენება სასამართლო სხდომაზე საქმის ზეპირი განხილვისას. სამოქალაქო სამართალწარმოების სხვა ეტაპზე სასამართლოს არ გააჩნია ვალდებულება, რომ სახელმწიფო ენის არმცოდნე პირს შეტყობინება (ინფორმაცია) არასახელმწიფო ენაზე გაუგზავნოს. საკითხის ამგვარად განმარტება შეესაბამება საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ დადგენილ პრაქტიკას (იხ. სუსგ, 2013 წლის 7 მაისი, საქმე №ას-102-97-2013).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ აპელანტის მონინაალმდეგე მხარეს – ნ. ზ-ს კანონით დადგენილი წესით ჩაბარდა სააპელაციო საჩივრის ასლი და შესაბამისად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოება არ არსებობდა.

კასატორი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების მეორე საფუძვლად მიუთითებს იმ გარემოებაზე, რომ სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები იურიდიულად არ ამართლებდა სააპელაციო მოთხოვნას, კერძოდ, საქმის მასალებით დგინდებოდა, რომ მხარეებს შორის 2011 წლის 10 დეკემბერს დადებული შეთანხმების შესაბამისად, მოპასუხეს ვალდებულება უნდა შეესრულებინა შეთანხმებაში მითითებული გრაფიკის მიხედვით და 2013 წლის 10 მაისისათვის სრულად უნდა გადაეხადა 28000 აშშ დოლარი. მოპასუხემ ვალდებულება არ შეასრუ-

ლა და მხოლოდ 2000 აშშ დოლარი გადაიხადა შეთანხმებით გათვალისწინებული გადახდის გრაფიკის საწყის ეტაპზე.

საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს კასატორის ზემოაღნიშნულ მოსაზრებას და განმარტავს შემდეგს:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 230-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, შესაგებლის წარმოუდგენლობის გამო, ისევე როგორც, სასამართლო სხდომაზე აპელანტის მონინააღმდეგე მხარის (სააპელაციო მოპასუხის) გამოუცხადებლობის შემთხვევაში, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებისას, სააპელაციო სასამართლო უფლებამოსილია იმსჯელოს მხოლოდ აპელანტის მიერ მითითებული გარემოებების იურიდიულ შესაბამისობაზე სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნასთან მიმართებით. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოში დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღება გარკვეული ფაქტობრივი გარემოებების არსებობის პრეზუმფციასაც ეფუძნება. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 232¹ მუხლის გათვალისწინებით, სააპელაციო სასამართლო გამოიტანს დაუსწრებელ გადაწყვეტილებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ სააპელაციო საჩივარში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები იურიდიულად გაამართლებენ მასში ჩამოყალიბებულ მოთხოვნას. დასახელებული საპროცესო ნორმის დანაწესიდან გამომდინარე, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები დამტკიცებულად მიიჩნევა და თუ ისინი იურიდიულად ასაბუთებენ აპელანტის მოთხოვნას, სასამართლო დააკმაყოფილებს სააპელაციო საჩივარს. ამ შემთხვევაში მოქმედებს პრეზუმფცია, რომლის თანახმად, ივარაუდება, რომ სააპელაციო მოპასუხემ ვერ დაადასტურა საპირისპირო.

განსახილველ შემთხვევაში, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის საპროცესო თავისებურებებიდან გამომდინარე, მ. რ. ჯ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა არა საქმეში არსებული მტკიცებულებების შეფასების საფუძველზე, არამედ იმის გამო, რომ აპელანტის მიერ მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებდა სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნას, კერძოდ, აპელანტმა სააპელაციო საჩივარში მიუთითა შემდეგ გარემოებებზე: მხარეთა შორის გაფორმებული 2011 წლის 10 დეკემბრის შეთანხმების თანახმად, აპელანტმა მ. ჯ-მა იკისრა ვალდებულება მონინააღმდეგე მხარის წინაშე არსებული ვალის ეტაპობრივად დაფარვის თაობაზე. მხარეთა შეთანხმებით, მოვალეს ვალი უნდა დაებრუნებინა 2013 წლის 10 მაისს. ნ. ზ-მა 2012 წლის 8 აგვისტოს მიმართა სასამართლოს და მოითხოვა მ. რ. ჯ-სათვის 26000 აშშ დოლარის დაკისრება, მიუხედავად იმი-

სა, რომ ვალის დაბრუნების ვადა არ იყო დამდგარი.

სააპელაციო საჩივარში მითითებული ამ გარემოებების გაქარწყლების მტკიცების ტვირთი ეკისრებოდა სააპელაციო მოპასუხე ნ. ზ-ს, მაგრამ, ვინაიდან მან სასამართლოს მიერ დადგენილ ვადაში სააპელაციო შესაგებელი არ წარადგინა, ამიტომ ასეთ შემთხვევაში უნდა ამოქმედდეს პრეზუმფცია, რომლის თანახმად ივარაუდება, რომ სააპელაციო მოპასუხემ ვერ დაადასტურა საპირისპირო. არსებულ ვითარებაში, სააპელაციო სასამართლომ სწორად მიიჩნია დადგენილად (დამტკიცებულად) სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები, რომლებიც, სამოქალაქო კოდექსის 366-ე მუხლის შესაბამისად, იურიდიულად ამართლებს აპელანტის მოთხოვნას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საკასაციო სასამართლო ამონმებს გადანყვეტილებას საკასაციო საჩივრის ფარგლებში. ამავე კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა. კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ. სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ. სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადანყვეტილები სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

მოცემულ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლო არ აკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, ვინაიდან სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებულ გადანყვეტილებასა და განჩინებას საფუძვლად არ უდევს კასატორის მიერ მითითებული კანონის დარღვევა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, 410-ე მუხლით და

დასაბუთება:

1. ნ. ზ-ის საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 19 მარტის დაუსწრებელი გადანყვეტილება და ამავე სასამართლოს 2013 წლის 8 მაისის განჩინება საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმისა და დაუსწრებელი გადანყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილება

განჩინება

№ას-68-62-2015

29 აპრილი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
პ. ქათამაძე,
ბ. ალავეიძე

დავის საგანი: ინფორმაციის მიღება, ხელშეშლის აღკვეთა

აღწერილობითი ნაწილი:

ჯ. გ-მ სარჩელი აღძრა სასამართლოში მოპასუხე, შპს „ბ-ის“ მიმართ, რომლითაც მოითხოვა, შემდეგი დოკუმენტების: შპს „ბ-ის“ სახელზე დაფუძნების დღიდან არსებული ყველა საბანკო ანგარიშის ნუსხის გადაცემა, იმ საბანკო ანგარიშების ჩათვლით, რომლებიც მითითებულ იქნა შპს „ბ-ის“ წარმომადგენლების მიერ მოიჯარეთა გადახდების მისაღებად (მაგალითად ეუთო) კრედიტორებისაგან შპს „ბ-ის“ აქტივების ან შპს „ბ-ში“ წილის მყიდველების და /ან პოტენციური მყიდველების (მაგ: შპს „ბ-ი“, „ს-ი“, „ც-ი“ და ა.შ) და აღნიშნული საბანკო ანგარიშებიდან ყველა ამონაწერის დამონმებული ასლების (მაგ: შპს „ბ-ის“ ანგარიშები თბილისში, ციურიხში, ნიუ-ორკში და სხვა);

ასევე, ყველა საკრედიტო ბარათის ანგარიშის ნუსხის გადაცემა, რომელიც არსებობს ან არსებობდა შპს „ბ-ის“ დაფუძნების მომენტიდან მის სახელზე ან მისი ხარჯით და აღნიშნული ანგარიშების ყველა ამონაწერის დამონმებული ასლები ყველა გაფორმებული კონტრაქტი და სხვა დოკუმენტაცია, რომლის თანახმად, შპს „ბ-ის“ რომელიმე ქონება გაიყიდა, გაიცა იჯარით, დაიტვირთა იპოთეკით ან უფლებით ან სხვაგვარად გასხვისდა ან დაიტვირთა მთლიანად ან ნაწილობრივ (მაგ: კონტრაქტები დიდ ბრიტანეთთან, გერმანიასთან, ეუთოსთან, ევროპის საბჭოსა და სხვა, იპოთეკის ხელშეკრულებები და სხვ.);

ყველა ხელმოწერილი კონტრაქტისა და სხვა დოკუმენტაციის გადაცემა, რომლის თანახმად, შპს „ბ-ის“ რომელიმე ქონება ან პოტენციური ქონება გაიყიდებოდა, გაიცემოდა იჯარით ან სხვა რაიმე უფლებით ან სხვაგვარად გადაიცემოდა ან დაიტვირთებოდა მთლიანად ან ნაწილობრივ (მაგ: ხელშეკრულებები შპს „კ-ი ჰ-სთან“, შპს „ბ-თან“ და სხვა);

შპს „ბ-ის“ დაფუძნების მომენტიდან პარტნიორთა კრებების ყველა ოქმის, მათ შორის, პარტნიორთა რიგგარეშე კრების ოქმების გადაცემა (2007 წლის 7 დეკემბრის რ. ჭ-ის მიერ წარმოდგენილი ოქმების გარდა); შპს „ბ-ის“ დაფუძნების მომენტიდან აღმასრულებელი კომიტეტის ყველა ოქმის, მათ შორის, აღმასრულებელი კომიტეტის რიგგარეშე კრებების ოქმების გადაცემა; შპს „ბ-ის“ დაფუძნების დღიდან ყოველი წლის საბუღალტრო წიგნების გადაცემა; შპს „ბ-ის“ დაფუძნების დღიდან არსებული ყველა საგადასახადო დოკუმენტაციის გადაცემა; ყველა აუდიტორული დასკვნის, როგორც სავალდებულო, ისე შპს „ბ-ის“ ინიციატივით ჩატარებული აუდიტორული დასკვნის გადაცემა; შპს „ბ-ის“ შეიღობილი საწარმოების, მასთან ფინანსურად დაკავშირებული კომპანიების, ერთობლივი საწარმოებისა და საერთო სარგებლობაში არსებული ქონების ნუსხების გადაცემა.

მოსარჩელემ განმარტა, რომ იგი არის შპს „ბ-ის“ პარტნიორი, თუმცა ბოლო წლების განმავლობაში საზოგადოების საქმიანობაში მონაწილეობა არ მიუღია. ჯ. გ-კიმ რამდენჯერმე სცადა მოპასუხისაგან სასურველი ინფორმაციის მიღება, რაზეც უარი მიიღო.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და წარმოდგენილ შესაგებელში განმარტა, რომ მოსარჩელე კომპანიის მართვაში ჩართული არ იყო, ხოლო 2005 წლის 27 მაისს მხარეთა შორის დადებული „საოპერაციო ხელშეკრულებით“, რომელსაც საზოგადოების წესდებაზე უპირატესი ძალა ჰქონდა, მხარეთა შორის ნებისმიერ დავა უნდა გადაეწყვიტა ნიუ-იორკის არბიტრაჟს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 6 მარტის გადაწყვეტილებით ჯ. გ-კის სარჩელი დაკმაყოფილდა, რაც მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 ივლისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით შპს „ბ-ის“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო, ხოლო გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად. ამავე სასამართლოს 2014 წლის 26 ნოემბრის განჩინებით კი, შპს „ბ-ის“ საჩივარს უარი ეთქვა და დაუსწრებელი გადაწყვეტილება დარჩა ძალაში.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 ივლისს, 10:00 სთ-ზე დანიშნულ სასამართლოს სხდომაზე, არ გამოცხადდა აპელანტი შპს „ბ-ის“ წარმომადგენელი – პ. ს-ა.

სამოქალაქო საქმეთა პალატამ განმარტა, რომ გამოუცხა-

დებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილი იყო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეეძლო გაექარწყლებინა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების საფუძვლად არსებული ვარაუდი, მოეთხოვა მისი გაუქმება და საქმის წარმოების განახლება, თუ დაამტკიცებდა, რომ არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლზე და მიიჩნია, რომ ამ მუხლის ჩამონათვალი არ იყო ამომწურავი. გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილი იყო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეეძლო მიეთითებინა სხვა გარემოებებზეც, რაც სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის მიზეზი გახდა და რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო დროულად ეცნობებინა სასამართლოსათვის. ამასთან, კანონმდებელი ავალდებულებდა მხარეს, წინასწარ ეცნობებინა სასამართლოს სხდომაზე მისი გამოცხადების შეუძლებლობის მიზეზის შესახებ, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ასეთი შეტყობინება სხდომამდე შეუძლებელი იყო. იმ გარემოებათა დამტკიცების ტვირთი, რომლებზეც მიუთითებდა მხარე თავის საჩივარში, როგორც გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზზე, ეკისრებოდა მომჩივანს, ხოლო მომჩივნის მიერ მითითებული გარემოებების შეფასება იმ თვალსაზრისით, თუ რამდენად საპატიო იყო მხარის გამოუცხადებლობა, სასამართლოს უფლებამოსილებას წარმოადგენდა. მოცემულ შემთხვევაში, საჩივრის ავტორი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების ერთ-ერთ საფუძვლად მიუთითებდა იმ გარემოებაზე, რომ სასამართლო პროცესზე მისი გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო საპატიო მიზეზით.

სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლისა და 103-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის მტკიცების ტვირთი ეკისრებოდა მომჩივანს, რომელსაც სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის დამადასტურებელი მტკიცებულებები არ წარმოუდგენია. უფრო მეტიც, საჩივრის ავტორი წარმოდგენილ საჩივარში თავად უთითებდა, რომ მას არ მოეპოვებოდა რაიმე მტკიცებულება, რაც დაადასტურებდა გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის პირველი, მესამე ნაწილების, 229-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო, მის წინააღმდეგ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობას მისთვის სასამართლო შეტყობინების სამოქალაქო საპროცესო კოდექ-

სის 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით ჩაბარება წარმოადგენდა, რაც მოცემულ შემთხვევაში, დაცული იყო.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია ის გარემოება, რომ აპელანტის წარმომადგენელს სააპელაციო სასამართლოში 2014 წლის 24 ივლისს, 10:00 სთ-ზე დანიშნული მთავარი სხდომის შესახებ ეცნობა სატელეფონო შეტყობინებით 08.07.2014წ.-ს, რაც დადასტურდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 73-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ პუნქტის შესაბამისად შედგენილი აქტით. ამავე კოდექსის 70-ე მუხლის პირველ ნაწილის თანახმად კი, უწყება (გზავნილი) მხარისათვის და მისი წარმომადგენლისათვის ჩაბარებულად ჩაითვლება, თუ იგი ჩაბარდება ერთ-ერთ მათგანს ან ამ კოდექსის 74-ე მუხლით გათვალისწინებულ სუბიექტებს.

სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა სააპელაციო საჩივრის საფუძველად მითითებული გარემოება იმის შესახებ, რომ სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას უნდა ეხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 230-ე მუხლის მეორე ნაწილით, ყურადღება გაამახვილა ამავე მუხლის პირველ ნაწილზე და განმარტა, რომ იმ საკითხს, თუ სარჩელში მითითებული გარემოებები იურიდიულად რამდენად ამართლებს სასარჩელო მოთხოვნას, სასამართლო იკვლევდა მხოლოდ მაშინ, როდესაც სასამართლო სხდომაზე არ ცხადდებოდა მოპასუხე და მოსარჩელე შუამდგომლობდა მის წინააღმდეგ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანაზე, რასაც კონკრეტულ შემთხვევაში ადგილი არ ჰქონდა. ამ შემთხვევაში, სასამართლოს სხდომაზე გამოუცხადებელ მხარეს წარმოადგენდა არა მოპასუხე (მონინააღმდეგე მხარე), არამედ, აპელანტი. აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანაზე კი, პირდაპირ მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის პირველი ნაწილი და 229-ე მუხლის პირველი ნაწილი.

სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და განჩინება მისი უცვლელად დატოვების შესახებ შპს „ბ-მა“ გაასაჩივრა საკასაციო წესით, მოითხოვა მისი გაუქმება და საქმის დაბრუნება იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად.

წარმოდგენილ საკასაციო საჩივარში აღნიშნულია, რომ სააპელაციო სასამართლოს 24.07.2014წ.-ის სხდომაზე აპელანტის წარმომადგენლის გამოცხადება ვერ მოხერხდა გარკვეულ მიზეზთა გამო, თუმცა კასატორი მოკლებული იყო შესაძლებლობას წარმოედგინა გამოუცხადებლობის საპატიოობის დამადასტურებელი მტკიცებულება.

საკასაციო საჩივრის ძირითადი დასაბუთება იმ გარემოებას ემყარება, რომ საქმის განმხილველ სასამართლოს უნდა ეხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლითა და 230-ე მუხლის მეორე ნაწილით და არ უნდა დაეკმაყოფილებინა მოწინააღმდეგე მხარის შუამდგომლობა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის თაობაზე.

კასატორის ეს პოზიცია განპირობებულია „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-10 პუნქტის მოქმედებიდან, სახელდობრ, კასატორი განმარტავს, რომ მოსარჩელეს საზოგადოების დაფუძნების დღიდან არ მოუთხოვია ინფორმაცია საწარმოს საქმიანობის შესახებ, რაც განპირობებული იყო სწორედ იმ შეთანხმებით („საოპერაციო ხელშეკრულება“), რომელზეც მოპასუხე მხარე აპელირებდა თავის ახსნა-განმარტებაში პირველი ინსტანციის სასამართლოში. საზოგადოების უარი დოკუმენტის გადაცემაზე განპირობებული იყო იმით, რომ საზოგადოების პარტნიორი, რომელსაც არანაირი მონაწილეობა არ მიუღია საწარმოს მართვაში წლების განმავლობაში, არც დირექტორის ანგარიში მოუთხოვია და მხარეთა შეთანხმებით მისი მდგომარეობა პრივილეგირებული აქციების მფლობელი აქციონერის მდგომარეობასთან იყო გათანაბრებული, მოულოდნელად, ყოველგვარი განმარტების გარეშე, საწარმოს საქმიანობის ინფორმაციის ნაცვლად, კომპანიას მოსთხოვა ყველა დოკუმენტის გადაცემა, რაც გარკვეული ეჭვები აღძრა საწარმოს ხელმძღვანელობაში.

კასატორის განმარტებით, სააპელაციო სასამართლომ არასწორად მიიჩნია, რომ ზემოაღნიშნული ნორმა გულისხმობდა სწორედ ყველა დოკუმენტის გადაცემას საზოგადოების ნებისმიერი პარტნიორისათვის. თავისი არგუმენტაციის გასამყარებლად სასამართლომ მიუთითა „მენარმეთა შესახებ“ კანონის 46-ე მუხლის მე-4 პუნქტზე. კასატორის მტკიცებით კი, მითითებული ორი ნორმის განმარტებიდან გამომდინარე, პარტნიორს ჰქონდა უფლება, გაცნობოდა დოკუმენტაციას, მაგრამ ეს არ გულისხმობდა ყველა დოკუმენტის მიღების უფლებას. კანონი განმარტავდა, თუ რომელი დოკუმენტების მიღების უფლება ჰქონდა პარტნიორს და ეს იყო წლიური ანგარიშები. რაც შეეხება ასლების გადაღებას, მით უფრო, ისეთი დოკუმენტაციის მოთხოვნას, რომელიც არ არსებობდა, კანონი ცალსახად არ ითვალისწინებდა. სასამართლომ დააკმაყოფილა ისეთი მოთხოვნები, როგორიცაა პოტენციურ მყიდველთან დასადები ხელშეკრულებების ასლების გადაცემა, აგრეთვე, იმ დოკუმენტების გადაცემა, რომელთა მოპოვებაც თავისუფლად იყო შესაძლებელი ელექტრონული

სახით საჯარო რეესტრის ოფიციალური ვებ-გვერდიდან, რაც, კასატორის მოსაზრებით, კანონსაწინააღმდეგო იყო.

კასატორმა აღნიშნა, რომ მხარეთა შორის არსებობდა „საოპერაციო ხელშეკრულება“, რომელიც განსაზღვრავდა ურთიერთობებს საზოგადოების პარტნიორებს, აგრეთვე, საზოგადოების პარტნიორებსა და საზოგადოებას შორის, მათ უფლებებსა და მოვალეობებს და უპირატესი ძალა ჰქონდა საზოგადოების წესდებასთან მიმართებაში. აღნიშნული ხელშეკრულების მიხედვით, მხარეთა შორის ნებისმიერი დავა უნდა გადაეწყვიტა ნიუ-იორკის არბიტრაჟს. ამდენად, არ არსებობდა სარჩელის აღძვრის საფუძველი (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის პირველი ნაწილის „დ“ პუნქტი). შესაბამისად, პირველი ინსტანციის სასამართლო არ იყო უფლებამოსილი, განეხილა საქმე, ხოლო სააპელაციო სასამართლოს უნდა ემსჯელა აღნიშნულის თაობაზე.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 20 თებერვლის განჩინებით შპს „ბ-ის“ საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლით და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად, ხოლო 2015 წლის 1 აპრილის განჩინებით კი, საკასაციო საჩივარი ცნობილ იქნა დასაშვებად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული განჩინების სამართლებრივი დასაბუთება, საკასაციო საჩივრის საფუძვლები და მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

კასატორი სადავოდ ხდის მის წინააღმდეგ გამოტანილი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების კანონიერებას და მისი გამოტანის დამაბრკოლებელ გარემოებად, ერთ შემთხვევაში, გამოუცხადებლობის საპატიოობას და მეორე შემთხვევაში, სასარჩელო მოთხოვნის იურიდიულ დაუსაბუთებლობას მიიჩნევს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი განსაზღვრავს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლებს. აღნიშნული მუხლის თანახმად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, ან თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო სხვა საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

ამდენად, მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეუძლია გააქარნლოს ვარაუდი, რომელიც საფუძვლად უდევს ამ გადაწყვეტილებას, მოითხოვოს მისი გაუქმება და საქმის წარმოების განახლება თუ, დაამტკიცებს, რომ არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები.

მოცემულ საქმეზე დადგენილია ფაქტობრივი გარემოება იმის თაობაზე, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატაში საქმის ზეპირი განხილვისას სასამართლოს სხდომაზე, რომელიც დანიშნული იყო 2014 წლის 24 ივლისს 10:00 საათზე, არ გამოცხადდა აპელანტის წარმომადგენელი – პაატა სალია, რომელიც სასამართლო სხდომის დღის შესახებ გაფრთხილებული იყო საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით და სასამართლო არ იყო ინფორმირებული მისი გამოუცხადებლობის მიზეზის თაობაზე. ეს გარემოება კასატორს სადავოდ არ გაუხდია და ამდენად, მას საკასაციო პალატისათვის სავალდებულო ძალა გააჩნია.

მოცემულ შემთხვევაში, კასატორი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების ორ საფუძველზე აპელირებს, მათგან ერთ-ერთია სასამართლო სხდომაზე შპს „ბ-ის“ წარმომადგენლის გამოუცხადებლობის საპატიოობა. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ იმ გარემოებათა წრეს, რომელთა არსებობის შემთხვევაში, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს მითითებულია 233-ე მუხლის პირველ ნაწილში, მაგრამ ამ მუხლის ჩამონათვალი არაა ამომწურავი. გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეუძლია მიუთითოს სხვა გარემოებებზეც, რომლის ჩამონათვალს განსაზღვრავს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილი.

საკასაციო პალატას დაუსაბუთებლად მიაჩნია საჩივრის ავტორის პრეტენზია სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის არასაპატიოდ მიჩნევის თაობაზე და მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამავე კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შინაარსიდან გამომდინარე, სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის არსებობა უნდა დასტურდებოდეს სათანადო მტკიცებულებით, კერძოდ, მოცემულ შემთხვევაში, კასატორი ვერც ადასტურებს სხდომაზე გამოუცხადებ-

ლობის ობიექტური გარემოების არსებობას და თვითონაც განმარტავს, რომ ამ გარემოების დამადასტურებელი მტკიცებულების წარმოდგენა არ შეუძლია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ კასაციის პირველ საფუძველად (გარემოებად) სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის საპატიოობის ნაწილში, წარმოდგენილი არ არის დასაშვები და დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების კიდევ ერთ საფუძველად კასატორი სარჩელის იურიდიულ დაუსაბუთებლობას მიიჩნევს და აღნიშნავს, რომ მოცემულ საქმეზე არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები, იმ თვალსაზრისით, რომ საწარმოს საქმიანობის შესახებ დოკუმენტაციის გადაცემის ვალდებულება, რომელიც დადგენილია „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლით ამ კონკრეტულ შემთხვევაში, სახეზე არ იყო.

კასატორის აღნიშნულ პრეტენზიას საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს იმ საფუძველით, რომ როგორც მოცემულ საქმეზეა დადგენილი ჯ. გ-ის სარჩელი საწარმოს საქმიანობასთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის გადაცემის შესახებ დაკმაყოფილებულია თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 6 მარტის გადაწყვეტილებით, ხოლო სააპელაციო სასამართლოს განხილვის საგანს ჯ. გ-ის სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის მოთხოვნით წარდგენილი შპს „ბ-ის“ სააპელაციო საჩივარი წარმოადგენდა. აქედან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლო მოკლებული იყო პროცესუალურ შესაძლებლობას ემსჯელა იმგვარ პროცესუალურ საკითხზე, როგორცაა სარჩელის იურიდიული დასაბუთებულობა და მართებულობა.

შესაბამისად, საპროცესო ნორმების დარღვევა, რომელზედაც პრეტენზიას ამყარებს კასატორი, საქმის მასალებით დადგენილი არ არის. ხოლო ის გარემოება, რომ ჯ. გ-ი არ იყო უფლებამოსილი მიეღო საწარმოს საქმიანობასთან დაკავშირებული ინფორმაცია მენარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-10 პუნქტის საფუძველზე, ვერ განაპირობებს გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და მისი უცვლელად დატოვების შესახებ განჩინების გაუქმებას, იმ თვალსაზრისით, რომ საკითხი იმის შესახებ თუ, რომელი კონკრეტული ინფორმაცია იყო ხელმისაწვდომი მოსარჩელისათვის და რომელი არა, წარმოადგენდა არსებითი მსჯელობის ეტაპზე განსახილველ საკითხს და არა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ფარ-

გლებში განსახილველ საკითხს.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილება თავისი შინაარსით საქმის განხილვაში ერთ-ერთი მხარის მონაწილეობის გარეშე მიღებული გადაწყვეტილებაა. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ინსტიტუტი მიზნად ისახავს სასამართლოს ეფექტურ საქმიანობას, სასამართლო დავების სწრაფად და გაჭიანურების გარეშე გადაწყვეტას, მხარეთა „იძულებას“, განახორციელონ საპროცესო კანონით მინიჭებული უფლებები – საქმის განხილვაში მიიღონ აქტიური მონაწილეობა და ხელი შეუწყონ სასამართლოს გადაწყვეტილების გამოტანაში. დაუსწრებელი გადაწყვეტილება თავისი იურიდიული ბუნებით წარმოადგენს სანქციას იმ მხარისათვის, რომელიც არ ცხადდება საქმის განხილვაზე (სსკ-ის 229-ე, 230-ე, 231-ე, 232-ე მუხლები) ანდა არ ახორციელებს თავის საპროცესო უფლებებს (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 2321 მუხლი), რითაც ქმნის ვარაუდს, რომ მან დაკარგა ინტერესი, შეენიანა აღმდგომის მის მიმართ აღძრულ სარჩელს (პრეზუმფცია). ასეთ შემთხვევაში, სასამართლო საქმეში არსებული მტკიცებულებების გამოკვლევისა და შეფასების საფუძველზე კი არ იღებს გადაწყვეტილებას, არამედ სარჩელში მითითებულ ფაქტებს უპირობოდ დაბასტურებულად მიიჩნევს და თუ მათი ერთობლიობა, თეორიულად, სარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების შესაძლებლობას იძლევა, გამოაქვს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

ამდენად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი დაუსაბუთებელია, რაც გამორიცხავს მისი დაკმაყოფილების ფაქტობრივ-სამართლებრივ წინაპირობებს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, 410-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. შპს „ბ-ის“ საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 ივლისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და 2014 წლის 26 ნოემბრის განჩინება;
3. სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია;
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

7. საქმის წარმოების შეწყვეტა-შეჩერება

საქმის წარმოების შეწყვეტა

განჩინება

№ას-968-929-2014

15 ოქტომბერი, 2014 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: თ. თოდრია (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
ბ. ალავეიძე

დავის საგანი: ნასყიდობის ხელშეკრულების ბათილად ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 18 თებერვლის გადაწყვეტილებით ვ. პ-ას სარჩელი მოპასუხეების – ვ. ჩ-ისა და რ. ნ-ის მიმართ ნასყიდობის ხელშეკრულების ბათილად ცნობის თაობაზე არ დაკმაყოფილდა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ვ. პ-ამ და მოითხოვა მისი გაუქმება.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 30 მაისის გადაწყვეტილებით ვ. პ-ას სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ. გაუქმდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 18 თებერვლის გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც ვ. პ-ას სახელმწიფო ბაჟის ჩაეთვალა გადახდილად. ვ. პ-ა სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაუბრუნდა გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 600 ლარის ოდენობით.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ვ. პ-ამ და მოითხოვა მისი გაუქმება იმ ნაწილში, რომლითაც მისი სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა.

2014 წლის 3 სექტემბერს ვ. ძ-მა განცხადებით მომართა საკასაციო პალატას და განმარტა რომ უარს ამბობს საკასაციო საჩივარზე.

საკასაციო პალატის 2014 წლის 26 სექტემბრის განჩინებით ვ. პ-ას საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნეს წარმოებაში სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მიხედვით დასამუშავების შესამონმებლად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, ვ. პ-ას განცხადების საფუძვლიანობა და თვლის, რომ მოცემულ სა-

კასაცხო საჩივარზე საქმის წარმოება უნდა შეწყდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლის შესაბამისად, მხარეები იწყებენ საქმის წარმოებას სასამართლოში, ამ კოდექსში ჩამოყალიბებული წესების შესაბამისად, სარჩელის ან განცხადების შეტანის გზით. ისინი განსაზღვრავენ დავის საგანს და თვითონვე იღებენ გადაწყვეტილებას სარჩელის (განცხადების) შეტანის შესახებ. მხარეებს შეუძლიათ საქმის წარმოება მორიგებით დაამთავრონ. მოსარჩელეს შეუძლია უარი თქვას სარჩელზე, ხოლო მოპასუხეს – ცნოს სარჩელი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 399-ე მუხლის თანახმად, საქმის განხილვა საკასაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რომლებიც დადგენილია სააპელაციო სასამართლოში საქმეთა განხილვისათვის, გარდა იმ გამოწვევებისა, რომელთაც ეს თავი შეიცავს. ამავე კოდექსის 378-ე მუხლის მეორე ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო საჩივარზე უარის თქმის შემთხვევაში სასამართლო შეწყვეტს საქმის წარმოებას, რის შედეგადაც მხარეს ერთმევა უფლება, კვლავ გაასაჩივროს სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით.

მითითებული ნორმებიდან გამომდინარეობს, რომ კასატორი უფლებამოსილია, თანამდევნი სამართლებრივი შედეგის გათვალისწინებით, უარი განაცხადოს თავის საკასაციო საჩივარზე.

საკასაციო სასამართლო საქმის განხილვისას ხელმძღვანელობს სააპელაციო პალატისათვის დადგენილი ნორმებით, ცხადია, რომ აპელანტის ხსენებული უფლება ვრცელდება კასატორზეც. გამომდინარე აღნიშნულიდან, ნათელია რომ საკასაციო საჩივრის ავტორს შეუძლია ნებისმიერ სტადიაზე განაცხადოს უარი საკასაციო საჩივარზე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 272-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად, სასამართლო, მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, შეწყვეტს საქმის წარმოებას, თუ მოსარჩელე უარს იტყვის სარჩელზე.

კანონის აღნიშნული ნორმიდან გამომდინარე, კასატორის მიერ საკასაციო საჩივარზე უარის თქმისას სასამართლო შეწყვეტს საკასაციო საჩივარზე არსებულ საქმის წარმოებას, ხოლო ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოთა მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები უცვლელად დარჩება.

მოცემულ შემთხვევაში კასატორმა ვ. პ-ამ საკასაციო საჩივარზე უარი თქვა მისი დასაშვებობის საკითხის შემოწმების ეტაპზე, რის გამოც ხსენებულ საქმეზე წარმოება უნდა შეწყდეს.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 273-ე მუხლის მეორე ნაწილის მიხედვით, საქმის წარმოების შეწყვეტის შემთხვევაში სასამართლოსათვის ხელმეორედ მიმართვა დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძვლით არ შეიძლება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 399-ე მუხლით, 378-ე მუხლის მეორე ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ვ. პ-ას საკასაციო საჩივარზე საქმის წარმოება შეწყდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 30 მაისის განჩინება დარჩეს უცვლელად.
3. განემარტოთ მხარეებს, რომ საქმის წარმოების შეწყვეტის შემთხვევაში სასამართლოსათვის ხელმეორედ მიმართვა დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძვლით არ შეიძლება.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საქმის წარმოების შეწყვეტა

განჩინება

№ას-84-78-2015

27 იანვარი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის

მოსამართლე: ბ. ალავიძე

დავის საგანი: სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება

აღწერილობითი ნაწილი:

რ. ხ-ამ სარჩელი აღძრა სასამართლოში დ. ტ-ის მიმართ რ. ხ-ას კომლში დ. ტ-ის კომლის წევრობის შესახებ ჩანაწერის გაუქ-

მეზისა და რ. ხ-ას სახელზე რიცხული კომლის ქონებაზე მესაკუთრედ ცნობის შესახებ.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 30 იანვრის გადაწყვეტილებით რ. ხ-ას სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც მოსარჩელემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 11 მაისის გადაწყვეტილებით რ. ხ-ას სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება გაუქმდა, რ. ხ-ას სასარჩელო მოთხოვნა ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა ქ.ბათუმში, ანგისას დასახლებაში მდებარე 430 კვ.მ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთისა და მასზე განთავსებული 248,30 კვ.მ შენობა-ნაგებობების 1/4 ნაწილზე (საკადასტრო კოდი №...) საჯარო რეესტრში დ. ტ-ის საკუთრების შესახებ ჩანაწერი, ქ.ბათუმში, ანგისას დასახლებაში მდებარე 430 კვ.მ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთისა და მასზე განთავსებული 248,30 კვ.მ შენობა-ნაგებობების 1/4 ნაწილი (საკადასტრო კოდი №...) საჯარო რეესტრში აღირიცხა რ. ხ-ას საკუთრებაში.

სააპელაციო სასამართლოს ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილება შევიდა კანონიერ ძალაში 2012 წლის 1 ოქტომბერს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის მიერ დ. ტ-ის საკასაციო საჩივრის დაუშვებლად ცნობის გამო.

დ. ტ-ემ ასევე აღძრა სარჩელი სასამართლოში რ. ხ-ასა და ნოტარიუს თ. ჩ-ას მიმართ და მოითხოვა 2011 წლის 2 სექტემბერს რ. ხ-ას სახელზე ნოტარიუს თ. ჩ-ას მიერ გაცემული სამკვიდრო მონუმობის გაუქმება და ქ.ბათუმში, ანგისას დასახლებაში მდებარე, ამჟამად რ. ხ-ას საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული 71 კვ.მ მიწის ნაკვეთის მესაკუთრედ ცნობა.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 30 მარტის გადაწყვეტილებით დ. ტ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა 2011 წლის 2 სექტემბერს რ. ხ-ას სახელზე ნოტარიუს თ. ჩ-ას მიერ გაცემული სამკვიდრო მონუმობა სანოტარო მოქმედების რაგისტრაციის №... და დ. ტ-ე ცნობილ იქნა ქ. ბათუმში, ანგისას დასახლებაში მდებარე 71 კვ.მ მიწის ნაკვეთის მესაკუთრედ, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოპასუხემ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 17 ივლისის გადაწყვეტილებით რ. ხ-ას სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 30 მარტის გადან-

ყვეტილება და ახალი გადაწყვეტილებით დ. ტ-ის სარჩელი ნა-ნილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა რ. ხ-ას სახელზე ნოტარიუს თ. ჩ-ას მიერ გაცემული სამკვიდრო მონმობა სანოტარო მოქმედების რეგისტრაციის №... 5/6 ნაწილში, ქ. ბათუმში, ანგისას დასახლებაში მდებარე 71 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე საკადასტრო კოდი №... და ქ.ბათუმში ანგისას დასახლებაში მდებარე 71 კვ.მ მიწის ნაკვეთის საკადასტრო კოდი №... . 5/6 ნაწილი აღირიცხა დ. ტ-ის საკუთრებაში.

სააპელაციო სასამართლოს ზემოაღნიშნულ გადაწყვეტილებაზე მხარეების მიერ წარდგენილი საკასაციო საჩივრები ცნობილ იქნა დაუშვებლად საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 3 იანვრის განჩინებით.

დ. ტ-ის წარმომადგენელმა ზ. ტ-ემ განცხადებით მიმართა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს და მოითხოვა წინამდებარე საქმეზე გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება, რაც ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 2 ივნისის განჩინებით არ დაკმაყოფილდა, ხოლო ამავე სასამართლოს 2014 წლის 30 ივნისის განჩინებით, სამოქალაქო სავაროცესო კოდექსის 197¹ მუხლის შესაბამისად, დ. ტ-ის საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად განსახილველად გადაეგზავნა ზემდგომ სასამართლოს.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 22 ივლისის განჩინებით დ. ტ-ის საჩივართან დაკავშირებული სამოქალაქო საქმის წარმოება შეჩერდა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს წარმოებაში არსებულ საქმეზე გამოტანილი გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლამდე.

სააპელაციო სასამართლოს აღნიშნულ განჩინებაზე კერძო საჩივარი შეიტანა დ. ტ-ემ, მოითხოვა მისი გაუქმება და საქმის წარმოების განახლება შემდეგი საფუძვლებით:

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება უსაფუძვლო და დაუსაბუთებელია, რადგანაც სასამართლოს არ გამოუკვლევია ის გარემოება, რომ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს წარმოებაში არსებული საქმე ეხება არა იმ მიწის ნაკვეთს, რომელზე არსებული ყადაღის გაუქმებასაც მხარე მოითხოვდა, არამედ შეეხება სხვა მიწის ნაკვეთს და ამ ორ საქმეს შორის ურთიერთკავშირი არ არსებობს, შესაბამისად, საკასაციო სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება, მისი შინაარსის მიუხედავად, გავლენას ვერ იქონიებს სააპელაციო სასამართლოს წარმოებაში არსებულ საქმეზე, ამდენად, პალატამ არასწორად

გამოიყენა და არასწორად განმარტა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 279-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტი.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, კერძო საჩვრის განსახილველად მიღების წინაპირობები და მიიჩნევს, რომ დ. ტ-ის კერძო საჩივარზე უნდა შეწყდეს საქმის წარმოება შემდეგი გარემოებების გამო:

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ სამოქალაქო საქმეზე – რ. ხ-ს სარჩელის გამო, დ. ტ-ის მიმართ რ. ხ-ას კომლში დ. ტ-ის კომლის წევრობის შესახებ ჩანაწერის გაუქმებისა და რ. ხ-ას სახელზე რიცხული კომლის ქონებაზე მესაკუთრედ ცნობის შესახებ, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 11 მაისის გადაწყვეტილება შევიდან კანონიერ ძალაში 2012 წლის 1 ოქტომბერს საკასაციო სასამართლოს მიერ დ.ტ-ის საკასაციო საჩვრის დაუშვებლად ცნობის გამო. სააპელაციო სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით კი, რ. ხ-ას სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება გაუქმდა და რ. ხ-ას სასარჩელო მოთხოვნა ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა ქ.ბათუმში, ანგისას დასახლებაში მდებარე 430 კვ.მ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთისა და მასზე განთავსებული 248,30 კვ.მ შენობა-ნაგებობების 1/4 ნაწილზე (საკადასტრო კოდი №...) საჯარო რეესტრში დ. ტ-ის საკუთრების შესახებ ჩანაწერი, ქ.ბათუმში, ანგისას დასახლებაში მდებარე 430 კვ.მ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთისა და მასზე განთავსებული 248,30 კვ.მ შენობა-ნაგებობების 1/4 ნაწილი (საკადასტრო კოდი №...) საჯარო რეესტრში აღირიცხა რ. ხ-ას საკუთრებაში.

უდავოა, რომ სასამართლოში ასევე განიხილებოდა დ. ტ-ის სარჩელი რ. ხ-ასა და ნოტარიუს თ. ჩ-ას მიმართ 2011 წლის 2 სექტემბერს რ. ხ-ას სახელზე ნოტარიუს თ. ჩ-ას მიერ გაცემული სამკვიდრო მონუმობის გაუქმებისა და ქ.ბათუმში, ანგისას დასახლებაში მდებარე, ამჟამად რ. ხ-ას საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული 71 კვ.მ მიწის ნაკვეთის მესაკუთრედ ცნობის თაობაზე.

მოცემულ საქმეზე მხარეთა საკასაციო საჩივრების დაუშვებლად ცნობის გამო, 2013 წლის 3 იანვარს ასევე კანონიერ ძალაში შევიდა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 17 ივლისის გადაწყვეტილება, რომლითაც რ. ხ-ას სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 30 მარტის გადაწყვეტილება

და ახალი გადაწყვეტილებით დ. ტ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა რ. ხ-ას სახელზე ნოტარიუს თ. ჩ-ას მიერ გაცემული სამკვიდრო მონაწილეობა სანოტარო მოქმედების რეგისტრაციის №... 5/6 ნაწილში, ქ.ბათუმში, ანგისას დასახლებაში მდებარე 71 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე საკადასტრო კოდი №... და ქ.ბათუმში ანგისას დასახლებაში მდებარე 71 კვ.მ მიწის ნაკვეთის საკადასტრო კოდი №... . 5/6 ნაწილი აღირიცხა დ. ტ-ის საკუთრებაში.

დასტურდება ფაქტობრივი გარემოება, რომ დ. ტ-ემ განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 423-ე მუხლის პირველი ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტის თანახმად, მოითხოვა ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო ამავე სასამართლოს 2012 წლის 11 მაისის გადაწყვეტილების გაუქმება და საქმის წარმოების განახლება, საქმის წარმოების განახლების ფაქტობრივ საფუძველად კი, მხარე მიიჩნევდა სააპელაციო სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესულ 2012 წლის 17 ივლისის გადაწყვეტილებას.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 22 მაისის განჩინებით დ. ტ-ის განცხადება სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 11 მაისის გადაწყვეტილების გაუქმებისა და ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების თაობაზე არ დაკმაყოფილდა, ხოლო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 3 ოქტომბრის განჩინებით არ დაკმაყოფილდა დ. ტ-ის კერძო საჩივარი და სააპელაციო სასამართლოს ზემოაღნიშნული განჩინება დარჩა უცვლელად.

ზემოაღნიშნული კერძო საჩივრის საკასაციო სასამართლოში განხილვის ეტაპზე დ. ტ-ემ განცხადებით მიმართა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს და ამ სასამართლოს მიერ 2011 წლის 20 ოქტომბრის განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება მოითხოვა.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 2 ივნისის განჩინებით განმცხადებლის მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდა, ხოლო 2014 წლის 30 ივნისის განჩინებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹ მუხლის შესაბამისად, საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად განსახილველად გადაეგზავნა ზემდგომ სასამართლოს.

სააპელაციო სასამართლომ 2014 წლის 22 ივნისის განჩინებით, რომლის გაუქმებასაც წინამდებარე კერძო საჩივრით მოითხოვს მხარე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 279-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლოში

საქმის განხილვის დასრულებამდე შეაჩერა დ. ტ-ის საჩივრის განხილვა.

საკასაციო პალატა ყურადღებას ამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ სააპელაციო სასამართლომ 2014 წლის 30 ოქტომბრის განჩინებით, მას შემდეგ, რაც საკასაციო სასამართლომ დაასრულა დ.ტ-ის კერძო საჩივრის განხილვა, განაახლა საქმის წარმოება, ხოლო 2014 წლის 7 ნოემბრის განჩინებით დააკმაყოფილა დ. ტ-ის საჩივარი, გააუქმა საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 2 ივნისის განჩინება და დ. ტ-ის 2013 წლის 16 ივლისის განცხადება გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების თაობაზე დააკმაყოფილა. წინამდებარე საქმე დ. ტ-ის კერძო საჩივრის განხილვის მიზნით, საკასაციო სასამართლოს გადმოეცა 2015 წლის 23 ოქტომბერს.

მითითებული გარემოებების ანალიზის საფუძველზე, საკასაციო პალატა მიდის დასკვნამდე, რომ, მოცემულ შემთხვევაში, აღარ არსებობს დ.ტ-ის მიერ წარდგენილი კერძო საჩივრის განხილვის წიაპირობები, რადგანაც, როგორც უკვე აღინიშნა, საქმის მასალებით უდავოდ დასტურდება, რომ კერძო საჩივრით მოთხოვნილია საქმის წარმოების შეჩერების შესახებ განჩინების კანონიერების შემოწმება, ასევე უდავოდ დასტურდება, რომ სააპელაციო სასამართლომ არა თუ განაახლა საქმის წარმოება, არამედ დაასრულა კიდევაც საჩივრის (განცხადების) არსებითად განხილვა, რაც უდავოდ მიუთითებს იმაზე, რომ აღარ არსებობს კერძო საჩივრის საგანი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 272-ე მუხლის „ა¹“ ქვეპუნქტის თანახმად, სასამართლო, მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, შეწყვეტს საქმის წარმოებას, თუ არ არსებობს დავის საგანი. ამავე კოდექსის 273-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად კი, საქმის წარმოების შეწყვეტის შემთხვევაში სასამართლოსათვის ხელმეორედ მიმართვა დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით არ შეიძლება.

ამდენად, საკასაციო პალატა თვლის, რომ დავის საგნის არარსებობის გამო, უნდა შეწყდეს საქმის წარმოება დ. ტ-ის კერძო საჩივარზე, რომლითაც მოთხოვნილია ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 22 ივლისის განჩინების გაუქმება.

„სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი ექვემდებარება მთლიანად ან ნაწილობრივ დაბრუნებას საქმის წარმოების შეწყვეტისას ან სარჩელის განუხილველად და-

ტოვებისას, თუ საქმე სასამართლოში განხილვას არ ექვემდებარება, აგრეთვე როდესაც მოსარჩელე არ იცავს მოცემული კატეგორიის საქმეებისათვის წინასწარი დავის გადაწყვეტის დადგენილ წესს ან აღიარებულია ქმედუუნარო პირად.

დასახელებული ნორმიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ დ. ტ-ეს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან სრულად უნდა დაუბრუნდეს ზ. ტ-ის მიერ 2014 წლის 17 ოქტომბრის №1 საგადახდო დავალებით გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი – 50 ლარი.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 401-ე მუხლის პირველი, მე-2 ნაწილებით, 272-ე, 273-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. დ. ტ-ის კერძო საჩივარზე შეწყდეს წარმოება კერძო საჩივრის საგნის არარსებობის გამო.

2. განემარტოს კერძო საჩივრის ავტორს, რომ საქმის წარმოების შეწყვეტის გამო, სასამართლოსათვის ხელმეორედ მიმართვა დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძვლით არ შეიძლება.

3. დ. ტ-ეს (პ/№...) სახელმწიფო ბიუჯეტიდან (ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №..., სახაზინო კოდი ...) დაუბრუნდეს ზ. ტ-ის მიერ 2014 წლის 17 ოქტომბრის №1 საგადახდო დავალებით გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი – 50 ლარი.

საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საქმის წარმოების შეწყვეტა

განჩინება

№ას-915-877-2014

20 მარტი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ბ. ალავეიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: წარდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნება

აღწერილობითი ნაწილი:

ვ. ზ-ამ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ამხანაგობა „... 2006-ის“ წევრების: გ. ხ-ის, ვ. ო-ისა და ნ. ა-ის მიმართ 6 480 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის დაკისრების მოთხოვნით.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 11 თებერვლის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს მოპასუხეებმა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 4 ივლისის გადაწყვეტილებით ამხანაგობა „... 2006-ის“ წევრების: გ. ხ-ის, ვ. ო-ისა და ნ. ა-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება გაუქმდა და ახალი გადაწყვეტილებით ვ. ზ-ას სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 სექტემბრის განჩინებით საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებლობის შესაბამისად.

2015 წლის 19 მარტს კასატორმა განცხადებით მომართა სასამართლოს და განმარტა, რომ აღარ სურდა საკუთარი საკასაციო საჩივრის განხილვა, იხმობდა მას და უარს აცხადებდა დავაზე, შესაბამისად, ითხოვა მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის დაბრუნება.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა ვ. ზ-ას განცხადების საფუძვლიანობა და თვლის, რომ საკასაციო საჩივარზე წარმოება უნდა შეწყდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქმის მასალების შესწავლით დასტურდება, რომ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 სექტემბრის განჩინებით ვ. ზ-ას საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებლობის შესამოწმებლად;

2015 წლის 19 მარტს კასატორმა განცხადებით მომართა სასამართლოს და განმარტა, რომ აღარ სურდა საკუთარი საკასაციო საჩივრის განხილვა, იხმობდა მას და უარს აცხადებდა დავაზე, შესაბამისად, ითხოვა მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის დაბრუნება.

საქმეში წარმოდგენილი სასამართლო მოხელის აქტის თანახმად, კასატორის წარმომადგენელმა ც. ქ-მა დააზუსტა განცხადების მოთხოვნა და განმარტა, რომ მხარე უარს ამბობდა საკასაციო საჩივარზე და ითხოვდა გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის დაბრუნებას.

მხარის შუამდგომლობის სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმების მიზნით პალატა მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 399-ე მუხლზე, რომლის თანახმადაც, საქმის განხილვა საკასაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რომლებიც დადგენილია სააპელაციო სასამართლოში საქმეთა განხილვისათვის, გარდა იმ გამონაკლისებისა, რომელთაც ეს თავი შეიცავს. ამავე კოდექსის 372-ე მუხლის მიხედვით კი, საქმის განხილვა სააპელაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რაც დადგენილია პირველი ინსტანციით საქმეთა განხილვისათვის, ამ თავში მოცემული ცვლილებებითა და დამატებებით.

დასახელებული ნორმებიდან გამომდინარეობს ერთმნიშვნელოვანი დასკვნა, რომ საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია საქმის განხილვის შესაბამის ეტაპზე დაუბრკოლებლად იხელმძღვანელოს ქვემდგომი წესით საქმის განხილვის მარეგულირებელი იმ ნორმებით, რომლებიც საკასაციო სამართალწარმოებისას სპეციალურ რეგულაციას არ ექვემდებარებიან, თავის მხრივ, საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლის მოქმედება არ შემოიფარგლება მხოლოდ პირველი ინსტანციის წესით საქმის განხილვაზე და მასში მითითებული თითოეული საპროცესო მოქმედების განხორციელება მხარეს შეუძლია საქმის გან-

ხილვის ნებისმიერ ეტაპზე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 272-ე მუხლის „გ“ ქვე-პუნქტის თანახმად, სასამართლო, მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, შეწყვეტს საქმის წარმოებას, თუ მოსარჩელემ უარი თქვა სარჩელზე, ამასთან, ამავე კოდექსის 273-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, საქმის წარმოების შეწყვეტის შემთხვევაში სასამართლოსათვის ხელმეორედ მიმართვა დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით არ შეიძლება.

იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ კასატორმა უარი განაცხადა საკასაციო საჩივარზე, პალატა მიიჩნევს, რომ ვ. ზ-ას საკასაციო საჩივარზე უნდა შეწყდეს წარმოება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 49-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, თუ სასამართლოს მთავარ სხდომამდე მოსარჩელე უარს იტყვის სარჩელზე, მოპასუხე ცნობს სარჩელს ან მხარეები მორიგდებიან, მხარეები მთლიანად თავისუფლდებიან სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან, ხოლო ამავე ნორმის მე-4 ნაწილით დადგენილია, რომ სააპელაციო და საკასაციო სასამართლოებში სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან მთლიანად გათავისუფლება ან სახელმწიფო ბაჟის ოდენობის განახევრება ხდება ამ მუხლით დადგენილი წესით, მხოლოდ ამ ინსტანციებისათვის განსაზღვრული სახელმწიფო ბაჟის ოდენობის ფარგლებში.

კანონის აღნიშნული დანაწესიდან გამომდინარე, პალატა თვლის, რომ ვ. ზ-ას მიერ საკასაციო საჩივრის არსებითად განხილვამდე კასაციაზე უარის თქმის გამო, კასატორს სრულად უნდა დაუბრუნდეს ლ. ე-ის მიერ 2014 წლის 11 აგვისტოს №32 საგადახდო დავალებით გადახდილი 550 ლარი.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3, 272-ე, 273-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ვ. ზ-ას შუამდგომლობა საკასაციო საჩივარზე უარის თქმის შესახებ დაკმაყოფილდეს.

2. შეწყდეს წარმოება ვ. ზ-ას საკასაციო საჩივარზე, სამოქალაქო საქმეზე ვ. ზ-ას სარჩელის გამო, ამხანაგობა „... 2006-ის“ წევრების: გ. ხ-ის, ვ. ო-ისა და ნ. ა-ის მიმართ, წარდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, ზედმეტად გადახდილი თანხის

დაბრუნების თაობაზე.

3. კასატორ ვ. ზ-ას (პირადი №...) სახელმწიფო ბიუჯეტიდან (ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №..., სახაზინო კოდი ...) დაუბრუნდეს სახელმწიფო ბაჟის სახით ლ. ე-ის მიერ 2014 წლის 11 აგვისტოს №32 საგადახდო დავალებით გადახდილი 550 ლარი.

4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საქმის წარმოების შეჩერების კანონიერება

განჩინება

№ას-1023-981-2014

27 იანვარი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავეიძე,
ლ. მურუსიძე

დავის საგანი: უკანონო ხელშეშლის აღკვეთა

აღწერილობითი ნაწილი:

თ. ც-ამ სარჩელი აღძრა თბილისის საქალაქო სასამართლოში ა. ჩ-ას, გ. გ-ას, გ. ჩ-ას, გ. გ-ის, ვ. ქ-ის, თ. ნ-ის, თ. ბ-ას, თ. კ-ის, ი. ს-ას, ლ. მ-ის, მ. წ-ის, მ. ლ-ის, ნ. ბ-ას, ნ. შ-ას, ტ. შ-ისა და იბა „... 7-ის“ მიმართ უკანონო ხელშეშლის აღკვეთის მოთხოვნით.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 26 ნოემბრის გადაწყვეტილებით თ. ც-ას სარჩელი უკანონო ხელშეშლის აღკვეთის თაობაზე დაკმაყოფილდა, მოპასუხეებს დაევაღათ თ. ც-ას კუთვნილი თბილისში ღამბაშიძის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონების გათავისუფლება ავტომობილებისა თუ სხვა მოძრავი ნივთებისაგან.

ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილება მოპასუხეებმა სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 8 ივლისის განჩინებით აპელანტების ა. ჩ-ას, გ. გოგოგხიას, გ. ჩ-ას, გ. გ-ის, ვ. ქ-ის, თ. ნ-ის, მ. წ-ის, ნ. შ-ას, ტ. შ-ის, ი. ს-ასა და იბა „... 7-ის“ წარმომადგენელ თ. ამირა-

ნაშვილის შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა და შეჩერდა წარმოება საქმეზე №2ბ/6826-13 აპელანტების ა. ჩ-ას, გ. გ-ას, გ. ჩ-ას, გ. გ-ის, ვ. ქ-ის, თ. ნ-ის, თ. ბ-ას, თ. კ-ის, ი. ს-ას, ლ. მ-ის, მ. ნ-ის, მ. ლ-ის, ნ. ბ-ას, ნ. შ-ას, ტ. შ-ისა და იბა „... 7-ის“ სააპელაციო საჩივრის გამო, მოწინააღმდეგე მხარე – თ. ც-ას მიმართ ადმინისტრაციულ საქმეზე №/3/3744/13 საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე.

აღნიშნული განჩინება თ. ც-ამ კერძო საჩივრით გაასაჩივრა.

2015 წლის 13 იანვარს თ. ც-ას წარმომადგენელმა ა. თ-მა სასამართლოს წარმოდგინა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 24 ნოემბრის №/3/3744/13 გადაწყვეტილება, რომლის საფუძველზეც ბმა „...“ სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. გადაწყვეტილების ასლს აქვს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის ბეჭედი, მითითებით „შესულია კანონიერ ძალაში“.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ შეისწავლა საქმის მასალები, კერძო საჩივარი და მიიჩნია, რომ თ. ც-ას წარმომადგენელ ა. თ-ის კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

კერძო საჩივრით სადავოა საქმის წარმოების შეჩერების კანონიერება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 279-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის თანახმად, სასამართლო ვალდებულია შეაჩეროს საქმის წარმოება თუ საქმის განხილვა შეუძლებელია სხვა საქმის გადაწყვეტამდე, რომელიც განხილულ უნდა იქნეს სამოქალაქო სამართლის ან ადმინისტრაციული წესით.

იმავე კოდექსის 281-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად, 279-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში საქმის წარმოება შეჩერდება სასამართლოს გადაწყვეტილების, განაჩენის, განჩინების, დადგენილების კანონიერ ძალაში შესვლამდე ან ადმინისტრაციული წესით განხილულ საქმეზე გადაწყვეტილების გამოტანამდე.

მოცემულ შემთხვევაში, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 8 ივლისის განჩინებით აპელანტების ა. ჩ-ას, გ. გოგოგხიას, გ. ჩ-ას, გ. გ-ის, ვ. ქ-ის, თ. ნ-ის, მ. ნ-ის, ნ. შ-ას, ტ. შ-ის, ი. ს-ასა და იბა „... 7-ის“ წარმომადგენელ თ. ა-ის შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა და შეჩერდა წარმოება საქმეზე №2ბ/6826-13 აპელანტების ა. ჩ-ას, გ. გ-ას, გ. ჩ-ას, გ. გ-ის, ვ. ქ-ის, თ. ნ-ის, თ. ბ-ას, თ. კ-ის, ი. ს-ას, ლ. მ-ის, მ. ნ-ის, მ. ლ-ის, ნ. ბ-ას, ნ. შ-ას, ტ. შ-ისა და იბა „... 7-ის“ სააპე-

ლაციო საჩივრის გამო, მონინალმდეგე მხარე – თ. ც-ას მიმართ ადმინისტრაციულ საქმეზე №/3/3744/13 საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე.

2015 წლის 13 იანვარს თ. ც-ას წარმომადგენელმა ა. თ-მა სასამართლოს წარმოადგინა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 24 ნოემბრის №/3/3744/13 გადაწყვეტილება, რომლის საფუძველზეც ბმა „...“ სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. გადაწყვეტილების ასლს აქვს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის ბეჭედი, მითითებით „შესულია კანონიერ ძალაში“, შესაბამისად, მოცემულ საქმეზე საქმის წარმოების შეჩერების საფუძვლები აღარ არსებობს და სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება უნდა გაუქმდეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 279-ე, 281-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. თ. ც-ას წარმომადგენელ ა. თ-ის კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
 2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 8 ივლისის განჩინება და საქმე ბმა „... 7-ის,“ გ. გ-ას, გ. ჩ-ას, გ. გ-ის და სხვათა სააპელაციო საჩივრის განსახილველად იმავე სასამართლოს დაუბრუნდეს;
- საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

8. სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-109-104-2014

1 აპრილი, 2014 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ფულადი ვალდებულების შესრულება, იპო-
თეკით დატვირთული ქონების რეალიზაცია

აღწერილობითი ნაწილი:

გ. ჩ-მა სარჩელი აღძრა თბილისის საქალაქო სასამართლოში მ. ხ-ის მიმართ ფულადი ვალდებულების შესრულებისა და იპო-
თეკით დატვირთული უძრავი ქონების რეალიზაციის მოთხოვნით.

მ. ხ-მა სარჩელი ნაწილობრივ ცნო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 24 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით გ. ჩ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა, მ. ხ-ს მოსარჩელის სასარგებლოდ 10 000 აშშ დოლარის გადახდა დაეკისრა.

ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილება მოპასუხემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 20 დეკემბრის განჩინებით მ. ხ-ის სააპელაციო საჩივარი თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 24 ოქტომბრის გადაწყვეტილებაზე დაუშვებლობის გამო განუხილველად დარჩა. სასამართლომ მიიჩნია, რომ აპელანტმა დაარღვია სააპელაციო საჩივრის შეტანისათვის დადგენილი 14-დღიანი ვადა.

აღნიშნული განჩინება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა მ. ხ-მა მისი მითითებით, დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩასაბარებლად 2013 წლის 25 ნოემბერს მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს. გადაწყვეტილება 2013 წლის 6 დეკემბერს გადაეცა, რის შემდეგაც 14-დღიან ვადაში შეიტანა სააპელაციო საჩივარი.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის განხილვისა და

საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ მ. ხ-ის კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის მიხედვით, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით.

საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მითითებას, რომ აპელანტმა გაუშვა სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადანყვეტილების გადაცემის მომენტიდან.

იმავე კოდექსის 259¹-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ გადანყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადანყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადანყვეტილების გამოცხადების თარიღი, გადანყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადანყვეტილების ასლი; წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადანყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ ზემომითითებული მუხლი, ერთი მხრივ, მხარის ვალდებულებას ადგენს, მითითებულ ვადაში სასამართლოში გამოცხადდეს გადანყვეტილების მისაღებად (გარდა იმავე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული გამონაკლისებისა), ხოლო, მეორე მხრივ, ითვალისწინებს სასამართლოს ვალდებულებას იმავე ვადაში მზად ჰქონდეს დასაბუთებული გადანყვეტილება მხარისათვის გადასაცემად.

საკასაციო პალატა იმ გარემოებაზეც ამახვილებს ყურადღებას, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 257-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 14 დღის ვადაში სასამართლო ამზადებს დასაბუთებულ გადანყვეტილებას მხარეთათვის გადასაცემად, აღნიშნულის გათვალისწინებით, სასამართლო ვალდებულია, მზად ჰქონდეს დასაბუთებული გადანყვეტილება მისი

სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 14 დღის ვადაში და, მიმართვის შემთხვევაში, ჩააბაროს მხარეს გამოცხადებიდან არაუადრეს 20 და არაუგვიანეს 30-ე დღისა.

იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო ვერ უზრუნველყოფს დასაბუთებული გადანყვეტილების ჩაბარებას კანონით დადგენილ ვადაში, აღნიშნული გარემოება მხარის პასუხისმგებლობის საფუძველი ვერ გახდება და ვერც გასაჩივრების ვადის 30-ე დღიდან ათვლას გამოიწვევს. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ამ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადა გადანყვეტილების რეალურად ჩაბარების მომენტიდან უნდა აითვალოს.

საკასაციო სასამართლო აქვე აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 61-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, თუ ვადის უკანასკნელი დღე ემთხვევა უქმე და დასვენების დღეს, ვადის დამთავრების დღედ ჩაითვლება მისი მომდევნო პირველი სამუშაო დღე.

განსახილველ შემთხვევაში, პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღე, 23 ნოემბერი, შაბათი იყო. სააპელაციო სასამართლომ მოცემულ საქმეზე არ გაითვალისწინა ის გარემოება, რომ მ. ხ-ის წარმომადგენელმა თ. გ-ემ 2013 წლის 25 ნოემბერს (სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღის მომდევნო სამუშაო დღეს) მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს დასაბუთებული გადანყვეტილების ჩაბარების მოთხოვნით, დასაბუთებული გადანყვეტილება კი, ჩაბარდა 2013 წლის 6 დეკემბერს, ხელახალი განცხადების დაწერის შემდეგ. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქალაქო სასამართლომ ვერ უზრუნველყო მხარისათვის დასაბუთებული გადანყვეტილების მოთხოვნისთანავე ჩაბარება, რის გამოც, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა გადანყვეტილების რეალურად ჩაბარების მომენტიდან უნდა აითვალოს.

ვინაიდან პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადანყვეტილება მხარეს 2013 წლის 6 დეკემბერს ჩაბარდა, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა იმავე წლის 20 დეკემბერს ამოიწურა. სააპელაციო საჩივარი, აღნიშნული ვადის დაცვით, 2013 წლის 9 დეკემბერსაა შეტანილი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მ. ხ-ის კერძო საჩივარი საფუძველიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპ-

როცესო კოდექსის 420-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. მ. ხ-ის კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 20 დეკემბრის განჩინება და საქმე მ. ხ-ის სააპელაციო საჩივრის განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;
საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-1242-1187-2013

10 თებერვალი, 2014 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავეიძე,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ქონების ყადაღისაგან გათავისუფლება

აღწერილობითი ნაწილი:

ნ. კ-ემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში გ. კ-სა და დ. გ-ის მიმართ აღმასრულებელ გ. ქ-ის მიერ 2013 წლის 13 მაისს შედგენილი ქონების აღწერისა და დაყადაღების აქტში მითითებულ მოსარჩელის კუთვნილ ქონებაზე ყადაღის მოხსნის მოთხოვნით.

მოპასუხე გ. კ-ემ სარჩელი ცნო, ხოლო დ. გ-მა მოითხოვა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

ხაშურის რაიონული სასამართლოს 2013 წლის 20 აგვისტოს გადაწყვეტილებით ნ. კ-ის სარჩელი მოპასუხეების: გ. კ-სა და დ. გ-ის მიმართ ყადაღისაგან ქონების გათავისუფლების თაობაზე დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ.

აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ნ. კ-ემ, მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების ნაწი-

ლობრივ გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 7 ნოემბრის განჩინებით ნ. კ-ის სააპელაციო საჩივარი ხაშურის რაიონული სასამართლოს 2013 წლის 20 აგვისტოს გადაწყვეტილებაზე დარჩა განუხილველად შემდეგი საფუძველებით:

სააპელაციო პალატამ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის პირველი ნაწილისა და 259¹ მუხლის თანახმად, დადგენილად მიიჩნია, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი გამოცხადდა 2013 წლის 20 აგვისტოს. საქმის მასალებით დასტურდებოდა, რომ აპელანტი ესწრებოდა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას. ვინაიდან გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი გამოცხადდა 2013 წლის 20 აგვისტოს, მხარეთათვის გადაწყვეტილების ჩაბარების კანონით განსაზღვრული 30-დღიანი ვადის ათვლა დაიწყო 2013 წლის 21 აგვისტოს და ამოიწურა 2013 წლის 19 სექტემბერს, შესაბამისად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული სააპელაციო საჩივრის შეტანის 14-დღიანი ვადის დენა დაიწყო 2013 წლის 19 სექტემბერს და აღნიშნული ვადა ამოიწურა 2013 წლის 2 ოქტომბერს. საქმის მასალებით კი, დასტურდებოდა, რომ ნ. კ-ემ სააპელაციო საჩივარი ხაშურის რაიონულ სასამართლოში წარადგინა 2013 წლის 3 ოქტომბერს, ანუ გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის კანონით განსაზღვრული ვადის დარღვევით (გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადა ამოიწურა 2013 წლის 2 ოქტომბერს). სასამართლოს მითითებით, ნ. კ-ემ გასაჩივრებული გადაწყვეტილება ჩაიბარა 2013 წლის 24 სექტემბერს, მაგრამ, ვინაიდან ამ დროისათვის გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადის ათვლა დაწყებული იყო (თანახმად სსსკ 259¹ მუხლისა, დაიწყო 2013 წლის 21 აგვისტოს), გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადის გამოთვლისას სასამართლომ ეს გარემოება მხედველობაში არ მიიღო.

პალატამ მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60 მუხლის მე-2 ნაწილზე, 61-ე მუხლის მე-3 ნაწილზე და, ვინაიდან ნ. კ-ემ სააპელაციო საჩივარი ხაშურის რაიონულ სასამართლოში წარადგინა 2013 წლის 3 ოქტომბერს, ჩათვალა, რომ აპელანტმა დაარღვია კანონით დადგენილი გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადა, რაც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე და 63-ე მუხლების თანახმად, ნ. კ-ის სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველს წარმოადგენდა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე კერძო საჩივარი შეიტანა ნ. კ-ემ, მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და საქმის იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად დაბრუნება შემდეგი საფუძვლებით:

გასაჩივრებული განჩინებით დარღვეულია მხარის უფლებები, რადგანაც მას, ეკონომიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე, არ ჰქონდა შესაძლებლობა, აეყვანა ადვოკატი, თავად ვერ ერკვევა კანონის მოთხოვნებში და მისთვის უცნობი იყო გადაწყვეტილების ჩაბარების ვადის თაობაზე. ნ.კ-ემ და მისმა მეუღლემ არაერთხელ მიმართეს ხაშურის რაიონულ სასამართლოს დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩაბარების თხოვნით, თუმცა სასამართლომ განუმარტა, რომ აცნობებდა დასაბუთებული გადაწყვეტილების მომზადებისთანავე. კერძო საჩივრის ავტორის განმარტებით, სასამართლომ დასაბუთებული გადაწყვეტილება სწორედ მისი გამოცხადებიდან 30-ე დღეს გაამზადა, რის თაობაზეც მოსარჩელეს ეცნობა 24 რიცხვში, მან დასაბუთებული გადაწყვეტილება ჩაიბარა 25 რიცხვში, რა დროსაც განემარტა, რომ სააპელაციო საჩივრის წარდგენის ვადა 4 ან 5 ოქტომბერს იწურებოდა. ნ. კ-ის განმარტებით, საპროცესო ვადის დარღვევა სასამართლოს ქმედებამ განაპირობა, ამასთანავე მიუღივითა მის რთულ ქონებრივ მდგომარეობაზე.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 20 იანვრის განჩინებით ნ. კ-ის კერძო საჩივარი მიღებულ იქნა განსახილველად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების ანალიზის, საქმის მასალების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ნ. კ-ის კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 412-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად კი, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა.

მოცემული საქმის მასალებით დასტურდება, რომ ხაშურის რაიონული სასამართლოს 2013 წლის 20 აგვისტოს სხდომას, როდესაც გამოცხადდა სასამართლო გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი, ესწრებოდა მოსარჩელე ნ. კ-ე.

დადგენილია, რომ რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება მოსარჩელეს ჩაბარდა 2013 წლის 24 სექტემბერს, ხოლო საქმეში წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივრის თანახმად, აპელანტმა რაიონულ სასამართლოს სააპელაციო საჩივრით მიმართა 2013 წლის 3 ოქტომბერს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლომ ნ.კ-ის სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვება დაამყარა შემდეგ გარემოებებს:

გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი გამოცხადდა 2013 წლის 20 აგვისტოს, მხარეთათვის გადაწყვეტილების ჩაბარების კანონით განსაზღვრული 30-დღიანი ვადის ათვლა დაიწყო 2013 წლის 21 აგვისტოს და ამოიწურა 2013 წლის 19 სექტემბერს, შესაბამისად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის 14-დღიანი ვადის დენა დაიწყო 2013 წლის 19 სექტემბერს და აღნიშნული ვადა ამოიწურა 2013 წლის 2 ოქტომბერს. ნ. კ-ემ სააპელაციო საჩივარი წარადგინა 2013 წლის 3 ოქტომბერს, ანუ გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის კანონით განსაზღვრული ვადის დარღვევით, ამასთანავე, პალატამ მხედველობაში არ მიიღო ის გარემოება, რომ ნ. კ-ემ გასაჩივრებული გადაწყვეტილება ჩაიბარა 2013 წლის 24 სექტემბერს, ვინაიდან ამ დროისათვის გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადის ათვლა დაწყებული იყო.

კერძო საჩივრის ავტორი არ ეთანხმება გასაჩივრებული განჩინების ზემოაღნიშნულ დასკვნას იმ საფუძველით, რომ ა) მატერიალური მდგომარეობის გათვალისწინებით მას არ ჰქონდა შესაძლებლობა, ჰყოლოდა ადვოკატი და მისთვის სასამართლო გადაწყვეტილების ჩაბარების მარეგულირებელი საპროცესო ნორმები ცნობილი არ ყოფილა; ბ) საპროცესო ვადის დარღვევა განაპირობა სასამართლოს მხრიდან დასაბუთებული გადაწყვეტილების დროულად მოუმზადებლობამ, კერძოდ, ის რამდენჯერმე გამოცხადდა ხაშურის რაიონულ სასამართლოში, თუმცა 2013 წლის 24 სექტემბერამდე გადაწყვეტილების ჩაბარება ვერ მოხერხდა.

საკასაციო პალატა მხარის პირველ არგუმენტს ვერ გაიზიარებს უსაფუძვლობის გამო და განმარტავს, რომ სამოქალაქო კოდექსის მე-3 მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, კანონის არცოდნა ან მისი არასათანადოდ გაგება არ შეიძლება იყოს კანონის გამოუყენებლობის ანდა ამ კანონით გათვალისწინებული

პასუხისმგებლობისაგან განთავისუფლების საფუძველი. ამდენად, მხარის ქონებრივი მდგომარეობა თუ ადვოკატის არყოლის შესაძლებლობა კანონის ცოდნის პრეზუმფციას არ აქარწყლებს და ამ არგუმენტს რაიმე გავლენა დავის მიმართ არ შეიძლება გააჩნდეს.

რაც შეეხება კერძო საჩივრის ავტორის მე-2 მოსაზრებას, რომ მან თავის ბრალის გარეშე დაარღვია საპროცესო ვადა, საკასაციო სასამართლო იზიარებს აღნიშნულს და თვლის, რომ სააპელაციო პალატის დასკვნა გადაწყვეტილების ჩაბარების ვადის მხედველობაში მიუღებლობის თაობაზე არ ემყარება საქმის მასალების სრულყოფილ კვლევას. საქმეში წარმოდგენილი ხელწერილის (განცხადების) თანახმად, ნ.კ-ემ ხაშურის რაიონულ სასამართლოს გადაწყვეტილების ჩაბარების თხოვნით მიმართა 2013 წლის 18 სექტემბერს, გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა (30-ე დღე იყო 19 სექტემბერი), ხოლო გადაწყვეტილების მხარისათვის ჩაბარება 2013 წლის 24 სექტემბერს განხორციელდა.

სააპელაციო საჩივარი კი, როგორც უკვე აღინიშნა, წარდგენილია 2013 წლის 3 ოქტომბერს.

მართალია, ხელწერილის (განცხადების) ფორმაში არ არის სასამართლოს შესაბამისი მოხელის აღნიშვნა მოსარჩელის მიმართვის დროისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაუცემლობის შესახებ, თუმცა მხოლოდ ეს გარემოება, საკასაციო სასამართლოს შეფასებით, არ შეიძლება გახდეს სააპელაციო საჩივრის წარდგენის ვადის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღეს დაწყების საფუძველი. მხარემ კანონით დაკისრებული სასამართლოში დროულად გამოცხადების ვალდებულება შეასრულა, თუმცა მას დადგენილ ვადაში გადაწყვეტილება არ ჩაბარებია. ამ თვალსაზრისით არსებობს ასევე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ დადგენილი ერთგვაროვანი პრაქტიკა (იხ. სუსგ №ას-733-695-2013, 10 დეკემბერი, 2013 წელი).

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ ზემოაღნიშნული ფაქტობრივი გარემოების არსებითად სწორად დადგენა მნიშვნელოვანია იმდენად, რამდენადაც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის პირველი ნაწილისა და 259¹ მუხლის თანახმად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან ითვლება დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლის მხა-

რისათვის ჩაბარება ამ კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების ან 259¹ მუხლის შესაბამისად, ასევე 259¹ მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ.

თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი; წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია. ამ კოდექსის 46-ე მუხლით გათვალისწინებული პირებისათვის, ასევე პატიმრობაში მყოფი იმ პირებისათვის, რომლებსაც არ ჰყავთ წარმომადგენელი, გადაწყვეტილების ასლის გაგზავნასა და ჩაბარებას უზრუნველყოფს სასამართლო ამავე კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით.

ამდენად, იმისათვის, რომ გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის დადგენილი საპროცესო ვადის დენა დაუკავშირდეს კანონით გათვალისწინებულ ვადას, სავალდებულო წინაპირობას წარმოადგენს გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარის მიერ კანონის მოთხოვნათა დაცვის ფაქტის გამოკვლევა. იმ შემთხვევაში, თუ მხარე არ წარმოადგენს საპროცესო კოდექსის 46-ე მუხლის სუბიექტს ან პატიმრობაში მყოფ პირს, რომელსაც არ ჰყავს წარმომადგენელი და ის კანონით დადგენილ ვადაში – სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდება სასამართლოში, თუმცა მისთვის გადაწყვეტილების ჩაბარება ვერ ხერხდება, ასეთ დროს არ შეიძლება მის მიმართ გამოყენებულ იქნას სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის დათქმა გასაჩივრების ვადის დენის 30-ე დღიდან დაწყების თაობაზე, შესაბამისად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ამ საფუძვლით არ არსებობს ნ.კ.-ის სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველი, რაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების საფუძველია.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქმე ხელახლა განსახილველად უნდა დაუბრუნდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს, რომელმაც უტყუარად უნდა გამოარკვიოს საქმეში წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივრის სამოქალაქო საპროცესო

სო კოდექსის 368-ე მუხლთან შესაბამისობა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ნ. კ-ის კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს.
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 7 ნოემბრის განჩინება და საქმე სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის ეტაპიდან ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.
3. კერძო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სააკველაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-490-464-2014

8 ივლისი, 2014 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

ბ. ალავიძე,

პ. ქათამაძე

დავის საგანი: თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

ა. თ-მ ბათუმის საქალაქო სასამართლოში ე. პ-ის წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა და მოიტხოვა განუელი იურიდიული მომსახურების საფასურის – 3000 ლარის ანაზღაურება, ასევე მორალური ზიანის საკომპენსაციოდ მოპასუხისათვის 5000 ლარის გადახდის დაკისრება.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 18 თებერვლის გადაწყვეტილებით ა. თ-ის სასარჩელო მოთხოვნა ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, ე. პ-ს ა. თ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა განუე-

ლი იურიდიული მომსახურებისათვის მიუღებელი საზღაურის – 3000 ლარის ანაზღაურება. ა. თ-ს უარი ეთქვა მორალური ზიანის ანაზღაურებაზე.

ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილება მოპასუხემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 აპრილის განჩინებით ე. პ-ის სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად დაუშვებლობის გამო. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, ვინაიდან ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 18 თებერვლის გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი ცნობილი იყო ე. პ-ისთვის, გასაჩივრების 14-დღიანი ვადის ათვლა დაიწყო გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღეს, 20 მარტს და ამოიწურა 2014 წლის 2 აპრილს.

აღნიშნული განჩინება აპელანტმა კერძო საჩივრით გაასაჩივრა. მისი მითითებით, გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყო 20 მარტიდან, შესაბამისად მე-14 დღე 3 აპრილი იყო. გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან სააპელაციო საჩივრის შეტანამდე არაუმეტეს 44 დღეა გასული.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ განიხილა კერძო საჩივარი, შეისწავლა საქმის მასალები და მიიჩნევს, რომ ე. პ-ის კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან.

იმავე კოდექსის 259¹-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი; წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

აღნიშნული ნორმიდან გამომდინარე, გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის დადგენილი ვადის დენა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში დაიწყება, თუ მხარე ამავე მუხლით განსაზღვრულ ვადაში სასამართლოში არ გამოცხადდება და გადაწყვეტილებას არ ჩიბარებს.

საკასაციო პალატამ არაერთხელ განმარტა, რომ ზემომითითებული მუხლი, ერთი მხრივ, მხარის ვალდებულებას ადგენს, მითითებულ ვადაში სასამართლოში გამოცხადდეს გადაწყვეტილების მისაღებად (გარდა იმავე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული გამონაკლისებისა), ხოლო, მეორე მხრივ, ითვალისწინებს სასამართლოს ვალდებულებას იმავე ვადაში მზად ჰქონდეს დასაბუთებული გადაწყვეტილება მხარისათვის გადასაცემად.

საკასაციო პალატა იმ გარემოებაზეც ამახვილებს ყურადღებას, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 257-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 14 დღის ვადაში სასამართლო ამზადებს დასაბუთებულ გადაწყვეტილებას მხარეთათვის გადასაცემად, აღნიშნულის გათვალისწინებით, არ არსებობს დამატარკოლებელი გარემოება, რის გამოც სასამართლო, მიმართვის შემთხვევაში, გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან მე-20 დღესვე ვერ შეძლებს მხარისათვის გადაწყვეტილების ჩაბარებას.

მოცემულ შემთხვევაში, პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება 2014 წლის 18 თებერვალს გამოცხადდა, ე. პისათვის ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოცხადების თაობაზე, შესაბამისად, გასაჩივრების მსურველი მხარე არაუადრეს 10 მარტისა და არაუგვიანეს 20 მარტისა უნდა გამოცხადებული სასამართლოში დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩასაბარებლად. 2014 წლის 13 მარტს, ანუ სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 23-ე დღეს, ე. პ-მა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მიმართა და გადაწყვეტილების ჩაბარება მოითხოვა, მაგრამ მას დასაბუთებული გადაწყვეტილება არ გადასცემია. გადაწყვეტილება მოპასუხეს 21 მარტს, სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 31-ე დღეს ჩაბარდა.

საკასაციო სასამართლოს განმარტავს, რომ სასამართლოს ევალება, მხარის მიმართვის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ ჩააბაროს მას გადაწყვეტილება და ამ ვალდებულების შეუსრულებლობა მხარის პასუხისმგებლობის საფუძველი ვერ იქნება. მით უფრო იმ პირობებში, როდესაც, საპროცესო კანონმდებ-

ლობით, დასაბუთებული გადაწყვეტილება უნდა მომზადდეს სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 14 დღის ვადაში და არა მე-20 ან 30-ე დღეს. ისეთ შემთხვევაში, როდესაც საქმის მასალებით დასტურდება, რომ მხარემ მიმართა სასამართლოს გადაწყვეტილების ჩაბარების მოთხოვნით, ხოლო გადაწყვეტილება არ ჩაბარებია, ივარაუდება, რომ სასამართლომ ვერ უზრუნველყო დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემა. საპირისპირო უნდა დადასტურდეს სათანადო მტკიცებულებით (მაგ. მხარემ უარი განაცხადა გადაწყვეტილების ჩაბარებაზე და ა.შ). ყოველგვარი ეჭვი წყდება მხარის სასარგებლოდ.

საკასაციო სასამართლოს აზრით, განსახილველ შემთხვევაში, ე. პ-მა შეასრულა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹-ე მუხლით გათვალისწინებული ვალდებულება, გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 23-ე დღეს გამოცხადდა სასამართლოში, მაგრამ დასაბუთებული გადაწყვეტილება არ ჩაბარდა, რის გამოც, გასაჩივრების ვადის ათვლა მისთვის გადაწყვეტილების ჩაბარების მომენტიდან უნდა დაიწყოს და არა სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღეს.

დასაბუთებული გადაწყვეტილება ე. პ-ს 21 მარტს ჩაბარდა, შესაბამისად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადის ათვლა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60-61-ე მუხლების შესაბამისად, 22 მარტიდან დაიწყო და 4 აპრილს ამოიწურა. სააპელაციო საჩივარი 3 აპრილსაა შეტანილი და სააპელაციო სასამართლოს განუხილველად არ უნდა დაეტოვებინა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ე. პ-ის კერძო საჩივარი საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ე. პ-ის კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 აპრილის განჩინება და საქმე ე. პ-ის სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის შესამოწმებლად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლო განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-1129-1076-2014

24 დეკემბერი, 2014 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
ლ. მურუსიძე

დავის საგანი: თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

ნ. ნ-მ თბილისის საქალაქო სასამართლოში შპს „... +-ის“ წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა მოპასუხისათვის 1510,97 ლარის გადახდის დაკისრების მოტხოვნით.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 21 ივლისის გადაწყვეტილებით ნ. ნ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა, შპს „... +-ს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ 1510,97 ლარის გადახდა დაეკისრა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება მოპასუხემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 15 სექტემბრის განჩინებით შპს შპს „... +-ის“ სააპელაციო საჩივარი განუხილველად დარჩა. სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ ვინაიდან აპელანტი კანონით დადგენილ ვადაში საქალაქო სასამართლოში დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩასაბარებლად არ გამოცხადდა, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადის ათვლა გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს დაიწყო და 2 სექტემბერს ამოიწურა. სააპელაციო საჩივარი კი, 3 სექტემბერსაა შეტანილი.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება მოპასუხემ კერძო საჩივრით გაასაჩივრა. მისი მითითებით, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა დარღვეული არ ყოფილა და სააპელაციო სასამართლოს განჩინება უკანონოა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ განიხილა კერძო საჩივარი, შეისწავლა საქმის მასალები და მიიჩნევს, რომ შპს „... +-ის“ კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან.

იმავე კოდექსის 259¹-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი; წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

აღნიშნული ნორმიდან გამომდინარე, გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის დადგენილი ვადის დენა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში დაიწყება, თუ მხარე ამავე მუხლით განსაზღვრულ ვადაში სასამართლოში არ გამოცხადდება და გადაწყვეტილებას არ ჩაიბარებს.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ ზემომითითებული მუხლი, ერთი მხრივ, მხარის ვალდებულებას ადგენს, მითითებულ ვადაში სასამართლოში გამოცხადდეს გადაწყვეტილების მისაღებად (გარდა იმავე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული გამონაკლისებისა), ხოლო, მეორე მხრივ, ითვალისწინებს სასამართლოს ვალდებულებას იმავე ვადაში მზად ჰქონდეს დასაბუთებული გადაწყვეტილება მხარისათვის გადასაცემად.

საკასაციო პალატა იმ გარემოებაზეც ამახვილებს ყურადღებას, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 257-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 14 დღის ვადაში სასამართლო ამზადებს დასაბუთებულ გადაწყვეტილებას მხარეთათვის გადასაცემად, აღნიშნულის გათვალისწინებით, არ არსებობს დამაბრკოლებელი გარემოება, რის გამოც სასამართლო, მიმართვის შემთხვევაში, გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან მე-20 დღესვე ვერ შეძლებს მხარისათვის გადაწყვეტილების ჩაბარებას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს შემდეგ გარემოებებზე:

1. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი 2014 წლის 21 ივლისს გამოცხადდა, რასაც ესწრებოდა მოპასუხის წარმომადგენელი, შესაბამისად, მას არა უადრეს 10 აგვისტოსი და არა უგვიანეს 20 აგვისტოსი უნდა მიემართა სასამართლოსათვის გადაწყვეტილების ჩასაბარებლად;

2. 2014 წლის 21 და 22 აგვისტოს შპს „..... +-ის“ წარმომადგენელმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების ჩაბარების მოთხოვნით მიმართა. განცხადებებს რეაგირება არ მოჰყოლია;

3. საქმეში არ არის წარმოდგენილი იმის დამადასტურებელი მტკიცებულება, რომ გადაწყვეტილება შპს „..... +-ს“ ჩაბარდა;

4. მოსარჩელეს გადაწყვეტილება 2014 წლის 3 სექტემბერს ჩაბარდა.

საკასაციო სასამართლო პირველ რიგში აღნიშნავს, რომ მოპასუხემ ორჯერ მიმართა განცხადებით სასამართლოს, თუმცა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება არ ჩაბარებია. მართალია, განცხადებები სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹-ე მუხლით განსაზღვრული ვადის გასვლის შემდეგაა წარდგენილი, მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ საქალაქო სასამართლოს რეაგირება არ ევალებოდა. ვინაიდან, მოთხოვნის მიუხედავად, გადაწყვეტილება მხარეს ვერ ჩაბარდა, საკასაციო სასამართლოს აზრით, განსახილველ შემთხვევაში, ივარაუდება, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს დასაბუთებული გადაწყვეტილება არ ჰქონდა მზად სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს მე-20 და არა უგვიანეს 30-ე დღისა. ამ ვარაუდს ის ფაქტიც ამყარებს, რომ გადაწყვეტილება მოსარჩელეს 3 სექტემბერს ჩაბარდა. იმის დამადასტურებელი მტკიცებულება, რომ გადაწყვეტილება მხარეს თავისი მიზეზით არ ჩაბარდა, საქმეში წარმოდგენილი არ არის, შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ვადის ათვლა ამ შემთხვევაში არა სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღიდან უნდა დაიწყოს, არამედ გადაწყვეტილების რეალურად ჩაბარებიდან.

ვინაიდან საქმეში არ არის წარმოდგენილი იმის დამადასტურებელი მტკიცებულება, რომ მოპასუხეს პირველ ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება საერთოდ ჩაბარდა, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ყოველგვარი ეჭვი მხარის სასარგებლოდ უნდა გადაწყდეს. საქმის მასალები არ ადასტურებს,

რომ სააპელაციო საჩივარი გადაწყვეტილების ჩაბარებიდან 14-დღიანი ვადის დარღვევითაა წარდგენილი, შესაბამისად, საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით, ამ შემთხვევაში შპს „.... +-ის“ სააპელაციო საჩივარი ვადაში წარდგენილად უნდა იქნეს მიჩნეული.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, მაგისტრატი მოსამართლის განსჯად საქმეზე სახელმწიფო ბაჟის ოდენობა ყველა ინსტანციის სასამართლოში შეადგენს ამ მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი ოდენობის ნახევარს, ხოლო მე-14 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, მაგისტრატი მოსამართლეები პირველი ინსტანციით განიხილავენ ქონებრივ დავებს, თუ სარჩელის ფასი არ აღემატება 2000 ლარს.

წინამდებარე დავა მაგისტრატი მოსამართლის განსჯადია, შესაბამისად, შპს „.... +-ს“ კერძო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟის სახით 39-ე მუხლით განსაზღვრული ოდენობის ნახევარი უნდა გადაეხადა, მოცემულ შემთხვევაში კი, სახელმწიფო ბაჟი სრულადაა გადახდილი. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 42-ე მუხლი ითვალისწინებს ზედმეტად გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის დაბრუნებას, ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ შპს „.... +-ს“ ზედმეტად გადახდილი 25 ლარი უნდა დაუბრუნდეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა :

1. შპს „.... +-ის“ კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 15 სექტემბრის განჩინება და საქმე შპს „.... +-ის“ სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის ეტაპიდან ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;
3. შპს „.... +-ს“ დაუბრუნდეს 11/17/2014 წლის საგადახდო დავალებით ზედმეტად გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი – 25 ლარი შემდეგი ანგარიშიდან: ქ. თბილისი, სახელმწიფო ხაზინა, ბანკის კოდი ..., მიმღების ანგარიშის №..., სახაზინო კოდი 3 0077 3150;
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-1238-1167-2012

4 ოქტომბერი, 2012 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: მ. სულხანიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ამხანაგობის გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

მ., გ. და ა. ი-ებმა სარჩელი აღძრეს სასამართლოში ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „თ.-88-ის“ მიმართ მ. ი-ის, გ. ი-ისა და გ. ი-ის ამხანაგობიდან გარიცხვის შესახებ ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „თ.-88-ის“ გამგეობის 2005 წლის 28 სექტემბრის გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის შესახებ შემდეგი საფუძვლებით:

მოსარჩელებისათვის ცნობილი გახდა, რომ 2005 წლის 28 სექტემბრის გადაწყვეტილებით მ. ი-ე, გ. ი-ე და გ. ი-ე გამგეობის გარიცხნენ ამხანაგობიდან. აღნიშნულის მიზეზად მიეთითა ის გარემოება, რომ ისინი ეწეოდნენ ამხანაგობის სანინალმდეგო საქმიანობას და ხელს უშლიდნენ ამხანაგობას მიზნის მიღწევაში. გადაწყვეტილების შესახებ მოსარჩელებისათვის ცნობილი გახდა 2005 წლის შემოდგომაზე. მათი მხრიდან ამხანაგობის საქმიანობისათვის ხელშემშლელი ქმედება არ განხორციელებულა, შესაბამისად, გადაწყვეტილება დაუსაბუთებელია და მასში ასახული გარიცხვის მიზეზი არ არის დაფუძნებული რეალურ ფაქტებზე.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 1 ივნისის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც მოსარჩელებმა გაასაჩივრეს სააპელაციო წესით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 20 ივლისის განჩინებით მ., გ. და ა. ი-ების სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლით, 259¹ მუხლის პირველი ნაწილით და მიიჩნია, რომ გადაწყვეტილების გამოცხადების მე-20 დღიდან 30-ე დღის ჩათვლით პერიოდში მხარე უნდა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილება, საიდანაც აითვლება მისი გასაჩივრების ვადა, ხოლო ამ ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში კანონმდებელი ადგენს გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს გასაჩივრების ვადის დენის ავტომატურად დაწყებას. ამასთან, კანონი არ უკრძალავს სასამართლოს, მოამზადოს და მხარეს ჩააბაროს დასაბუთებული გადაწყვეტილება მისი სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან მე-20 დღემდე. ასეთ შემთხვევაში, გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის დადგენილი ვადის ათვლას კანონი უკავშირებს მხარისათვის მის ჩაბარებას.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმის მასალებში განთავსებული ხელწერილით დასტურდება, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 1 ივნისის გადაწყვეტილება მოსარჩელების წარმომადგენელმა, მ. ნ-მ ჩაიბარა 2010 წლის 10 ივნისს. აღსანიშნავია, რომ ხელწერილზე მითითებული პირადი ნომერი ... ემთხვევა რწმუნებულებებში აღნიშნულ წარმომადგენლის პირად ნომერს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო პალატამ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 1 ივნისის გადაწყვეტილება მოსარჩელებს (აპელანტებს) მ. ი-ს, გ. ი-სა და ა. ი-ს ჩაბარებულად ჩაუთვალა წარმომადგენლის მიერ მისი მიღების დღეს – 2012 წლის 10 ივნისს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60 მუხლის მე-2 ნაწილისა და 61-ე მუხლის მეორე ნაწილის საფუძველზე სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ აპელანტებისათვის სასამართლო გადაწყვეტილების გასაჩივრების 14-დღიანი ვადის დენა დაიწყო 2012 წლის 11 ივნისს და ამოიწურა პირველ სამუშაო დღეს – 2012 წლის 25 ივნისს.

სააპელაციო საჩივარი პირველი ინსტანციის სასამართლოში წარდგენილ იქნა 2012 წლის 13 ივლისს, არა გადაწყვეტილების მხარისათვის ჩაბარებიდან 14-დღიანი ვადის დაცვით, არამედ გადაწყვეტილების გამოცხადების შემდეგ 30-ე დღიდან 14-დღის ვადაში. განსახილველ შემთხვევაში კი სააპელაციო პალატამ ჩათვალა, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული 30-ე დღიდან გასაჩივრების ვადის ათვლის საფუძველი არ არსებობს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 63-ე მუხლის თანახმად და, ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მ. ი-ის, გ. ი-ისა და ა. ი-ის სააპელაციო საჩივარი წარდგენილ იქნა გასაჩივრებისათვის კანონით დადგენილი 14-დღიანი ვადის დარღვევით, რის გამოც იგი უნდა დარჩეს განუხილველად.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე მ., გ. და ა. ი-ების წარმომადგენელმა მ. ნ-მ შეიტანა კერძო საჩივარი, მოითხოვა მისი გაუქმება და საქმის დანრუნება იმავე სასამართლოში სააპელაციო საჩივრის წარმოებაში მიღების საკითხის ხელახლა განსახილველად შემდეგი საფუძვლებით:

დაუსაბუთებელია პალატის მითითება, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება მხარემ ჩაიბარა 2012 წლის 10 ივნისს. ფაქტობრივად, მხარეს დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლი ჩაბარდა 2012 წლის 10 ივლისს. აქვე აღსანიშნავია, რომ 2012 წლის 10 ივნისი იყო უქმე, კვირა დღე, რა დროსაც მხარეს გადაწყვეტილება ხელზე ვერ ჩაბარდებოდა.

გასაჩივრებულ განჩინებაში დაშვებულია ფაქტობრივი უზუსტობა, კერძოდ, სარეზოლუციო ნაწილში გ. ი-ის ნაცვლად მითითებულია გ. ი-ე.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 6 სექტემბრის განჩინებით გასწორდა ამავე პალატის 2012 წლის 20 ივლისის განჩინებაში დაშვებული უსწორობა და სარეზოლუციო ნაწილში „გ. ი-ე“ გასწორდა „გ. ი-თ“.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ მ., გ. და ა. ი-ების წარმომადგენელ მ. ნ-ის კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა განსახილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გაცემის მომენტიდან. დასაბუთებული გადაწყვეტილების გაცემის მომენტად ითვლება დასაბუთებული გადაწყვეტილების

ასლის მხარისათვის ჩაბარება ამ კოდექსის 70-ე–78-ე მუხლების ან 259¹ მუხლის შესაბამისად, ასევე 259¹ მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ.

მითითებული ნორმის შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ სააპელაციო საჩივარი შეტანილ უნდა იქნეს პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის გადაცემის მომენტიდან 14 დღის განმავლობაში. წინააღმდეგ შემთხვევაში სააპელაციო საჩივარი აღარ დაიშვება და დარჩება განუხილველად.

მოცემულ შემთხვევაში საქმის მასალებში წარმოდგენილი ხელწერილით დასტურდება, რომ მ., გ. და ა. ი-ების წარმომადგენელ მ. ნ-ს პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების ასლი ჩაბარდა 2012 წლის 10 ივნისს.

აღსანიშნავია, რომ მ. ნ-ის უფლებამოსილება და თავად გადაწყვეტილების ჩაბარების ფაქტი მხარეებს სადავოდ არ გაუხდიათ, თუმცა კერძო საჩივრის ავტორის მითითებით, მის მხარეს გადაწყვეტილება ჩაბარდა 2012 წლის არა 10 ივნისს, როგორც ეს ხელწერილზეა დაფიქსირებული, არამედ 10 ივლისს, შესაბამისად, სააპელაციო პალატამ არასწორად აითვალა სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა 2012 წლის 10 ივნისიდან და იგი განუხილველად უკანონოდ დატოვა.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს კერძო საჩივრის ავტორის პოზიციას იმასთან დაკავშირებით, რომ მ. ნ-ე სადავო გადაწყვეტილებას 2012 წლის 10 ივნისს ვერ ჩაიბარებდა, ვინაიდან აღნიშნული დღე დაემთხვა უქმე, კვირა დღეს. ამდენად, მიზანშეწონილია, ეჭვი სადავო სასამართლო გადაწყვეტილების ჩაბარების დროსთან დაკავშირებით გადაწყდეს მხარის სასარგებლოდ და სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა უნდა აითვალოს 2012 წლის 10 ივლისიდან.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60 მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, წლებით, თვეებით ან დღეებით გამოსათვლელი საპროცესო ვადის დენა იწყება იმ კალენდარული თარიღის ან იმ მოვლენის დადგომის მომდევნო დღიდან, რომლითაც განსაზღვრულია მისი დასაწყისი. შესაბამისად, განსახილველი სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადის დენა დაიწრო 2012 წლის 10 ივლისიდან და ამოიწურა 24 ივლისს, აპელანტებმა კი სააპელაციო საჩივარი სასამართლოში შეიტანეს 2012 წლის 13 ივლისს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემული სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შემოწმებისას სააპელაციო პალატამ მხედველობაში უნდა მიიღოს განჩინების კვლევიტ ნა-

წილში მითითებული მსჯელობა და აღნიშნულის შესაბამისად გამოარკვეოს, დასაშვებია თუ არა მ., გ. და ა. ი-ების სააპელაციო საჩივარი.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

მ., გ. და ა. ი-ების წარმომადგენელ მ. ნ-ის კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს.

გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 20 ივლისის განჩინება და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შესამოწმებლად.

საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სააპელაციო საჩივრის შუტანის ვადა

განჩინება

№ას-143-134-2015

18 მარტი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: **ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
ნ. ბაქაქუჩი**

დავის საგანი: სოლიდარული ვალდებულების შესრულება, იპოთეკით დატვირთული ქონების რეალიზაცია

აღწერილობითი ნაწილი:

სს „პროკრედიტ ბანკმა“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში დ. დ-ას, გე. და გი. შ-ეების მიმართ და მოითხოვა, მოპასუხეებს სს „პროკრედიტ ბანკის“ სასარგებლოდ სოლიდარულად დაეკისროთ 15.424.33 აშშ დოლარის გადახდა, დავალიანების გადახდის მიზნით, ოზურგეთის სოფელ ნატანებში მდებარე (ს/კ

26.01.50.040) იპოთეკით დატვირთული უძრავი ქონების სარეალიზაციოდ მიქცევა.

მოსარჩელის მითითებით, 2013 წლის 25 ივნისს სს „პროკრედიტ ბანკსა“ და გე. შ-ეს შორის დაიდო №... გენერალური ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზე გაფორმებული შემადგენელი საკრედიტო ხელშეკრულებით მოსარჩელემ გასცა კრედიტი – 10807 აშშ დოლარი 35 თვის ვადით 24% სარგებლით.

საკრედიტო ხელშეკრულების უზრუნველსაყოფად გაფორმდა გე. შ-ის ქონებაზე №... იპოთეკის და №... სოლიდარული ვალდებულების ხელშეკრულება.

მსესხებელმა დაარღვია საბანკო კრედიტის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ნაკისრი ვალდებულება, კერძოდ, მნიშვნელოვნად გადააცილა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გადახდის გრაფიკს, რის შესახებაც მსესხებელი ბანკმა არაერთხელ უშედეგოდ გააფრთხილა.

მოპასუხეებმა სარჩელი ნაწილობრივ ცნეს, სადავო დავალიანების არსებობის ფაქტი დაადასტურეს და მიუთითეს, რომ თანხა ვერ დაფარეს შექმნილი მძიმე ფინანსური მდგომარეობის გამო.

ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2014 წლის 27 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით სს „პროკრედიტ ბანკის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა, მოპასუხეებს მოსარჩელის სასარგებლოდ სოლიდარულად დაეკისრა, №... საკრედიტო ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, დავალიანების – 15.424.33 აშშ დოლარის გადახდა (ძირითადი თანხა – 10.807 აშშ დოლარი, სარგებელი – 4332.58 აშშ დოლარი და პირგასამტეხლო – 284.75 აშშ დოლარი). №... საკრედიტო ხელშეკრულების საფუძველზე გე. შ-ეს, გი. შ-ესა და დ. დ-ასათვის სოლიდარულად დაკისრებული თანხის ამოღების მიზნით დადგინდა, რეალიზებულ იქნას გე. შ-ის კუთვნილი იპოთეკით დატვირთული ქ. ოზურგეთში, სოფელ ...-ში მდებარე (ს/კ ...) უძრავი ქონება, №... საკრედიტო ხელშეკრულების საფუძველზე სს „პროკრედიტ ბანკის“ სასარგებლოდ სოლიდარული მევალებითვის დაკისრებული 15.424.33 აშშ დოლარის გადახდა განხორციელდეს მოპასუხეთა საკუთრებაში არსებული ნებისმიერი ქონებიდან.

რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება მოპასუხეებმა ნაწილობრივ, მე-4 და მე-5 პუნქტები, გაასაჩივრეს სააპელაციო წესით.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 12 იანვრის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2014 წლის 27 ოქტომბრის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას ესწრებოდა ერთ-ერთი სოლიდარული მოპასუხე გე. შ-ე. მოპასუხეებს რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან მე-20-30-ე დღეებში დასაბუთებული გადაწყვეტილების მისაღებად სასამართლოსათვის არ მიუმართავეთ. ამასთან, ისინი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 46-ე მუხლით გათვალისწინებული სუბიექტები არ არიან და სასამართლოს მათთვის გადაწყვეტილების გაგზავნის ვალდებულება არ ეკისრებოდა. ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ აპელანტების მიმართ გადაწყვეტილების გასაჩივრების კანონით დადგენილი 14-დღიანი ვადა უნდა აითვალოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღიდან – 2014 წლის 26 ნოემბრიდან (2014 წლის 27 ოქტომბრიდან 30-ე დღე) და აღნიშნული ვადა ამოიწურა 2014 წლის 10 დეკემბერს. სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ აპელანტებმა სააპელაციო საჩივარი წარადგინეს 14-დღიანი ვადის დარღვევით – 2014 წლის 30 დეკემბერს. იგივე თარიღია დასმული სააპელაციო საჩივრის ბოლოს.

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე, 374-ე, 369-ე, 259¹ მუხლებით და მიიჩნია, რომ წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივარი უნდა დარჩეს განუხილველად.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე დ. დ-ამ, გე. და გი. შ-ეებმა შეიტანეს კერძო საჩივარი და მოითხოვეს მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით:

ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2014 წლის 27 ოქტომბრის გადაწყვეტილების გამოცხადების დღიდან 21-ე და შემდგომ რამდენიმე დღის განმავლობაში კერძო საჩივრის ავტორები მიმართავდნენ რაიონულ სასამართლოს დასაბუთებული გადაწყვეტილების მისაღებად, მაგრამ მოსამართლის თანაშემწე (ლია დ-ა) ეუბნებოდა, რომ გადაწყვეტილება არ იყო ხელმოწერილი, მოსამართლე ნარგიზ ცეცხლაძე იმყოფებოდა შვებულებში და მას უნდა დაელოდებოდნენ, ხოლო ვადის ათვლა დაიწყებოდა მოსამართლის მიერ სასამართლო გადაწყვეტილების მათთვის გადაცემის შემდეგ. მოსამართლე ნარგიზ ცეცხლაძე შვებულებიდან დაბრუნდა 2014 წლის 6 დეკემბრის შემდეგ, სასამართლო გადაწყვეტილებაზე ხელი მოეწერა 2014 წლის 19 დეკემბერს, ხოლო კერძო საჩივრის ავტორებს გადაეცა 2014 წლის 23 დეკემბერს.

კერძო საჩივრის ავტორებმა განმარტეს, რომ რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილებას ასაჩივრებდნენ ნაწილობრივ, შესაბამისად, დასაბუთებული გადაწყვეტილების მიღების გარეშე ისინი ვერ მიუთითებდნენ, სასამართლო გადაწყვეტილების რა ნაწილსა და რომელ პუნქტებს ასაჩივრებდნენ.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ დ. დას, გე. და გი. შ-ეების კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შესამოწმებლად შემდეგ გარემოებათა გამო:

მოცემულ შემთხვევაში საკასაციო სასამართლოს მსჯელობის საგანია სააპელაციო პალატის მიერ სააპელაციო საჩივრის ვადის დარღვევით შეტანის გამო განუხილველად დატოვების კანონიერება.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სადავო სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადის ათვლისას სააპელაციო პალატას საქმის მასალები სრულყოფილად არ გამოუკვლევია და საქმისათვის მნიშვნელოვან გარემოებებზე ყურადღება არ გაუმახვილებია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტად ითვლება დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება ამ კოდექსის 70-ე–78-ე მუხლების ან 259¹ მუხლის შესაბამისად, ასევე 259¹ მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ. თუ დასაბუთებული გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება სააპელაციო საჩივრის შეტანის უფლების მქონე პირი, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა იწყება მისი გამოცხადების მომენტიდან. გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტად ითვლება ამ გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება უშუალოდ სასამართლოში ან მისი მხარისათვის ამ კოდექსის 70–78-ე მუხლების შესაბამისად გადაგზავნის დრო. ამავე კოდექსის 259¹ მუხლის პირველი ნაწილით კი, თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვე-

ტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი; წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

მითითებული ნორმა ადგენს გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი ისეთი მხარის ვალდებულებას, რომელიც ესწრებოდა გადაწყვეტილების გამოცხადებას ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, სასამართლო გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადების მე-20 დღიდან 30-ე დღის ჩათვლით მიმართოს სასამართლოს დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლის ჩასაბარებლად. აღნიშნული ვალდებულების შესრულებაში, როგორც წესი, იგულისხმება მხარის გამოცხადება სასამართლოში და დასაბუთებული გადაწყვეტილების მიღების შესახებ მოთხოვნის წერილობით წარდგენა სასამართლოსათვის, თუმცა შესაძლებელია, გარკვეული მიზეზების გამო, სასამართლო გადაწყვეტილება კანონით დადგენილ ვადაში ვერ მომზადდეს, შესაბამისად, მხარემ მისი ჩაბარება სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან მე-20-30-ე დღეებში ვერ მოახერხოს მისგან დამოუკიდებელი მიზეზებით. ასეთ შემთხვევაში მხარისათვის გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადის ათვლა მითითებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღის შემდეგი დღიდან არ უნდა დაიწყოს, არამედ გასაჩივრების ვადის ათვლის მომენტად უნდა ჩაითვალოს დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარების დრო.

მოცემულ შემთხვევაში სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა და სადავოს არ წარმოადგენს, რომ ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2014 წლის 27 ოქტომბრის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას ესწრებოდა სოლიდარულ მოვალეთა და მოპასუხეთაგან ერთ-ერთი – გე. შ-ე, შესაბამისად, მოპასუხებზე ვრცელდება 259¹ მუხლით გათვალისწინებული ვალდებულება, დასაბუთებული გადაწყვეტილების მისაღებად გამოცხადებულიყვნენ სასამართლოში. აღნიშნულის მიუხედავად, საქმის მასალებში არ არის წარმოდგენილი მხარეთა

წერილობითი მოთხოვნა რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილების ასლის ჩაბარებასთან დაკავშირებით, თუმცა საკასაციო სასამართლო იზიარებს კერძო საჩივრის ავტორთა მითითებას, რომ აპელანტებმა ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2014 წლის 27 ოქტომბრის დასაბუთებული გადაწყვეტილება მისი სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან მე-20-30-ე დღეებში – 2014 წლის 16-26 ნოემბერს ვერ ჩაიბარეს მათგან დამოუკიდებელი მიზეზის გამო – მოცემულ პერიოდში ხელმოწერილი დასაბუთებული გადაწყვეტილების არარსებობის მოტივით.

მოცემულ მსჯელობას საკასაციო სასამართლო აფუძნებს იმ გარემოებაზე, რომ ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნ. ც-ის მიერ მიღებული 2014 წლის 27 ოქტომბრის გადაწყვეტილების შემდეგ საქმის მასალებში წარმოდგენილია საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მდივნის 2014 წლის 11 ნოემბრის ბრძანება 2014 წლის 17 ნოემბრიდან 30 ნოემბრამდე მოსამართლე ნ. ც-სათვის კუთვნილი შვებულების მიცემის თაობაზე. ამდენად, 2014 წლის 27 ოქტომბრის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან მე-20-30-ე დღეებში – 2014 წლის 16-26 ნოემბერს მოსამართლე შვებულებაში იმყოფებოდა, რაც სარწმუნოდ ხდის კერძო საჩივრის ავტორთა მითითებას, რომ მათ გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადების 21-ე დღიდან რამდენჯერმე მიმართეს სასამართლოს გადაწყვეტილების მისაღებად, რაც, მოსამართლის თანაშემწის განმარტებით, ვერ მოხერხდა მოსამართლის შვებულებაში ყოფნისას ხელმოწერილი გადაწყვეტილების არარსებობის გამო.

არანაკლებ მნიშვნელოვანია, აღინიშნოს, რომ 2014 წლის 17 დეკემბერს მოპასუხეებს რაიონული სასამართლოს სადავო გადაწყვეტილება გაეგზავნათ ფოსტით.

სააპელაციო პალატამ დაადგინა და საქმის მასალებითაც დასტურდება, რომ დ. და, გე. და გი. შ-ეები სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 46-ე მუხლით გათვალისწინებული სუბიექტები არ არიან და რაიონულ სასამართლოს მათთვის გადაწყვეტილების გაგზავნის ვალდებულება არ ეკისრებოდა.

ამდენად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის მეორე ნაწილის შესაბამისად, საქმის ფაქტობრივი გარემოებებისა და მტკიცებულებების ყოველმხრივ, სრულად და ობიექტურად შეფასების შედეგად მიიჩნევს, რომ აპელანტებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის მოთხოვნა არ დაურღვევიათ და მათ მიმართ სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა უნდა აითვალოს ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2014

წლის 27 ოქტომბრის გადაწყვეტილების მოპასუხეთათვის ფოსტის მეშვეობით ჩაბარების მომენტიდან, კერძოდ, დ. დ-ას სასამართლო გზავნილი ჩაბარდა 2014 წლის 19 დეკემბერს, ხოლო გე. და გი. შ-ეებს – 2014 წლის 18 დეკემბერს.

სააპელაციო სასამართლომ უდავოდ დაადგინა, რომ სააპელაციო საჩივარი მხარეებმა შეიტანეს 2014 წლის 30 დეკემბერს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კერძო საჩივრის ავტორის არგუმენტებითა და საქმის მასალებით დასტურდება სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების წინაპირობათა არსებობა, რის გამოც გასაჩივრებული განჩინება გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შესამოწმებლად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. დ. დ-ას, გე. და გი. შ-ეების კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს.
2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 12 იანვრის განჩინება და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შესამოწმებლად.
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საკიბაელო

1. პროცესის ხარჯები

სახელმწიფო ბაჟის გადახდისგან
გათავისუფლების საფუძვლები 3; 7; 9

2. საპროცესო ვადები

საპროცესო მოქმედების შესრულების ვადა 17

3. მხარეთა საპროცესო უფლება უნარიანობა

და ქმედუნარიანობა

მოსარჩელის მიერ სარჩელის გამოხმობა 21

4. სასამართლო მტკიცებულებები

საქმის ფაქტობრივი გარემოებების გამორკვევა 24

მტკიცებულებათა შეფასება 47

5. სარჩელის უზრუნველყოფა

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება 65; 78

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლა 91

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება 98

6. დაუსწრებელი გადაწყვეტილება 102; 110; 121

7. საქმის წარმოების შეწყვეტა-შეჩერება

საქმის წარმოების შეწყვეტა 130; 132; 139

საქმის წარმოების შეჩერების კანონიერება 142

8. სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა

სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა 148; 154; 158; 162; 166

საქართველოს უზენაესი სასამართლო
თბილისი 0110, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №32
ტელ.: (995 32) 2982103
www.supremecourt.ge